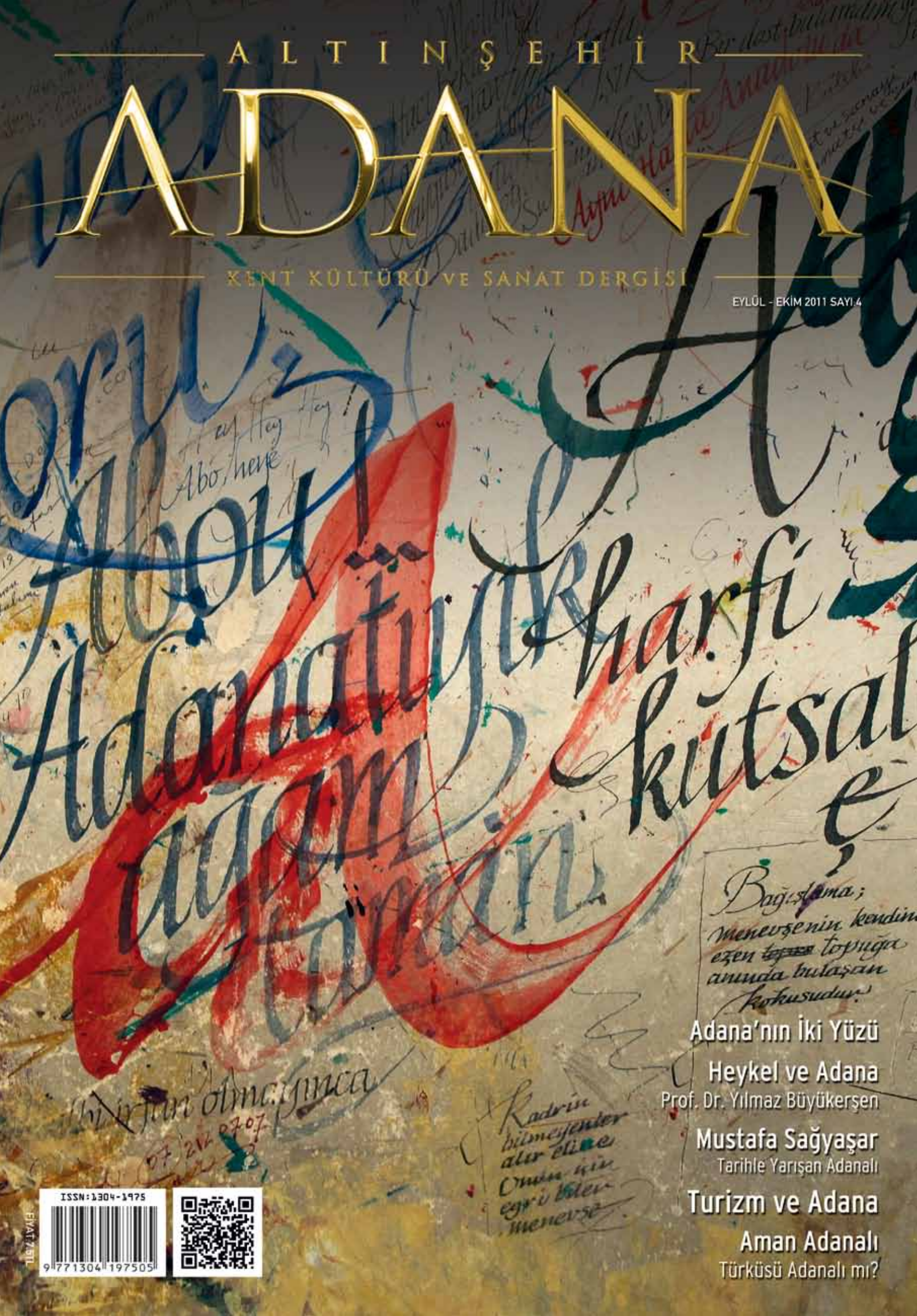

ALTINŞEHİR

ADANA

KENT KÜLTÜRÜ VE SANAT DERGİSİ

EYLÜL - EKİM 2011 SAYI 4

*Bağışlama;
Menevşenin kendine
ezen ~~topra~~ toprağa
anında buluşan
kokusudur.*

Adana'nın İki Yüzü

Heykel ve Adana

Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen

Mustafa Sağyaşar

Tarihle Yarışan Adanalı

Turizm ve Adana

Aman Adanalı

Türküsü Adanalı mı?

ISSN:1304-1975

9 771304 197505

FIYAT 7.50 TL

GÜNEŞİ ÖZLEDİK...YENİDEN DOĞUŞUNA...

YILDIZLARI DAVET ETTİK...

ADANA'DA GÜNEŞ
YENİDEN DOĞUYOR.

AKILLI EVLERİYLE, GÜVENLİ, SEÇKİN
VE MODERN BİR YAŞAM YÜKSELİYOR.

FARKLI OLMANIN AYRICALIĞINI KORUFLORA'DA YAŞAYIN.

FARKSIZDE!

REZ. 322 261 70 80

KORUFLORA®

MODERN YAŞAM
KONUTLARI

www.korufloora.com.tr

Ali Bozdoğanoglu Bulvarı No: 45 Seyhan/Adana
e-mail: korufloora@korufloora.com.tr

özcançelik
inşaat

GÜVENCESİYLE

Yeni Bir Gözle, Yeni Bir Adana

G eçenlerde arabayla küçük bir köyün önünden geçiyordum. Gölün kenarına kurulmuş bir köydü bu...

O an ağaçların suya yansıyan yeşili ile mavi dans ediyor gibi gelmişti bana. Meleşen koyun yavrularının sesi, suyun kenarındaki güvercin beyazı evden yayılan radyonun namesine vokal yapıyordu. Kuzeyden tatlı sertesen rüzgarın uğuldaması da bu vokale eşlik ediyordu. Rüzgarın kaldırdığı samanların rengi ile yarışacak kadar alımlı saçlara sahip bir kız etrafta koşuştururken, huzur veren saf güzelliğini sanki tüm dünyaya ilan ediyordu.

Arabamı yol kenarına çektim... Köyü doyasıya izlemeye başladım... Dalmışım... İçime bir çöşku doldu, zevkten uçuyordum...

Haykırdım;

“Ahh... Ne kadar güzel benim memleketim...”

Dalmışım dedim ya... Köyün yanında ne kadar zaman geçirdiğimi o yaşlı teyze bana hatırlattı;

“Oğlum bir saattir rüyada gezer gibi bize bakıyorsun...Hayrola?”

Acaba “bir saat” diye söz gelişimi söylemişti. Yoksa gerçekten bir saattir orada mıydım? Yaşlı kadını o evin penceresinden bana bakarken görmemin üzerinden bu kadar çok zaman geçmiş miydi acaba? Bilmiyorum!

“Köyünüzün güzelliğine hayran oldum.” dedim. “Şu suya bak! Sanki renkler dans ediyor!”

“Şu bizim boklu su mu?” diye cevap verdi.

“Oğlum sen divane misin, nesin? İlerideki fabrikadan zehirli madde atıyorlarmış suya. Koyunlar içince hasta oldular. Onun için meleşip duruyorlar. Torunlara bir durup, bir tembih ediyorum. Aman sudan uzak durun diye. Radyo arada bir ölenleri söyleyip çalmaya devam ediyor.”

“Bir de aksilik rüzgar çıktı. Bizim buralarda buna Poyraz derler. Bir çıktı mı ne saman bırakır uçurmadık ne de ekin bırakır yatırmadık. Al başına belayı!”

Bu sırada sarı saçlı güzel kız geldi yanımıza... 12-13 yaşlarında bir şeydi. Belki de biraz daha büyük.

Sohbet konusu açmak için iltifat ettim ama sözümü bitiremedim:

“Böyle güzel bir yerde yaşamakla ne kadar şanslısın”

“Ne şans? Keşke şehir de olabilsem... Burada ilkokulu bitirdim ama gerisi yok. Ömür boyu koyun pisliği temizleyip, rüzgarın dağıttıklarını mı toplayacağım?”

“Bu köy olmasaydı annemle babam da yaşayacaktı!”

Sorarak bakan gözlerime cevabı yaşlı kadın verdi:

“Torunumdur garibim. Babası balıkçılık yapardı gölde. Fakirlik ya, ağları çekecek yardımcıya para veremediği için karısını da yanına alırdı. Bir gün bu poyraz kayıklarını devirdi. Zavallılar ölüverdi işte. Göl yuttu onları...”

Birden bire, yeni gördüğüm bana çok güzel gelen bu yerin, buranın içinde yaşayanlar için bir kabus olabileceğini hissettim. Tabi ki bunun tersi de doğru... Yabancı olan birinin gördüğü güzellikleri içinde yaşayanlar kanık-sadığı için fark edemiyor.

Ünlü düşünür Schopenhauer bu hissettiklerimi onaylarcasına şunları yazmakta:

“Sözelimi bütünüyle yabancı bir kasabanın görünümü çoğu kez yolcu üzerinde görülmedik şekilde hoş bir izlenim bırakır. Oysa söz konusu kasaba aynı etkiyi orada yaşayan kimseler üzerinde kesinlikle doğurmaz.(...) Yolculuk etmenin zevki kısmen buna dayanır.”

Son söz; Lütfen Güzel Adana'mızı alıştığımız kalıpların dışına çıkarak, sanki gezmeye gelmiş bir yabancıymış gibi yeniden keşfetmeye çalışalım. Bakalım hangi güzellikleri göreceğiz. Belki o zaman çok yavan kalmalarına rağmen kentimizi başka kentlerle kıyaslamayız. Bence onun Türkiye'deki tek rakibi İstanbul.

S. Halik Uygur

BMW 5 Serisi

Sheer
Driving Pleasure

www.borusanoto.com

HİÇBİR ZAMAN KENDİNİ TEKRARLAMADI. LİDERLİĞİ DIŞINDA.

2006 yılından beri sınıfının en çok satan otomobili* unvanına sahip BMW 5 Serisi, bu yılın ilk altı ayında da liderliğini tekrarladı. O, sınıfının ötesinde bir otomobil. Liderlik onun ruhunda var.

BMW 5 SERİSİ.
KEYİF, GELECEĞİN ŞİMDİKİ HALİDİR.

BMW EfficientDynamics
Daha az tüketim. Daha fazla sürüş keyfi.

*2006 - 2011 (ilk altı ay) yılları arasındaki ODD verileri dikkate alınmıştır.

Borusan Oto Adana-Mersin Borusan Otomotiv Yetkili Satıcısı ve Servisi
Mersin E5 Karayolu 21. Km Yenice - Tarsus Tel: (0324) 615 0 615

EYLÜL 2011, YIL: 1, SAYI: 4
ISSN: 1304-1975

İMTİYAZ SAHİBİ
Interkey Grafik Tasarım Ltd. Şti. adına
Mustafa Gökçen

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dr. S. Haluk Uygur

HABER KOORDİNATÖRÜ
Erhan Yelekcı

REDAKSİYON
Deniz Gök

YAYIN KURULU
Fevzi Acevit, Edip Kuzey Akten, Şebnem Akten,
Hamit Levent Arpaç, Yaşar Ateşoğlu,
Metin Bahçıvan, Dr. Ahmet İhsan Çay,
Hüseyin Çelik, Mesut Dikel,
Yrd. Doç. Dr. Serdar Girginer,
Mustafa Gökçen, Nuri Gürdil,
Doç Dr. Murat Ali Hersekli,
Dr. Mehmet Kobaner, İpek Kobaner,
Mahmut Hazım Kısakürek, Dr. Ali İhsan Ökten
Bülent Şen, İsmail Timuçin, Prof. Dr. İlter Uzel

YAZARLARIMIZ
Fevzi Acevit, Edip Kuzey Akten, Şebnem Akten,
Metin Bahçıvan, Ogün Burduloğlu, Etem Çalışkan,
Nevcihan Çay, Coşar Çopuroğlu, Mesut Dikel,
Nuri Gürdil, Mahmut Hazım Kısakürek,
Dr. Mehmet Kobaner, İpek Kobaner, Oğuz Nar,
Prof. Dr. Nuran Ögülene, Dr. Ali İhsan Ökten,
İlkay Zehra Ülbeği, Bülent Şen, Nejla Taş,

RESİMLEME
Etem Çalışkan

KARİKATÜR
Bayram Top

FOTOĞRAF
Dr. Ali İhsan Ökten,
Dr. S. Haluk Uygur,
Erhan Yelekcı

KATKIDA BULUNANLAR
Zahide Ağirel, Ali Rıza Demir
Yıldız Çetinkaya, Mehmet Dilci
Selda Dölekoğlu, Hasan Ergören
Filiz Koç, Zafer Koç,
Nilay Nacar, Koray Özözen
Hanife Uygur

HUKUK DANIŞMANI
Av. Tuğba Akkoca

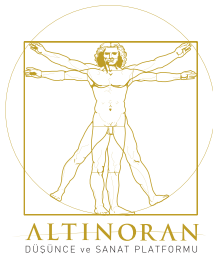
REKLAM REZERVASYON
Banu Kuzuoğlu | 0322 456 06 90
reklam@altinsehiradana.com

BASKI
Ulusoy Matbaa Baskı Tesisleri'nde
AGFA Avalon N8 Termal CTP ve Termal Kalıp kullanılarak
KOMORI LITHRONE 428
Dört renk baskı makinasında basılmıştır.
0 322 432 22 32

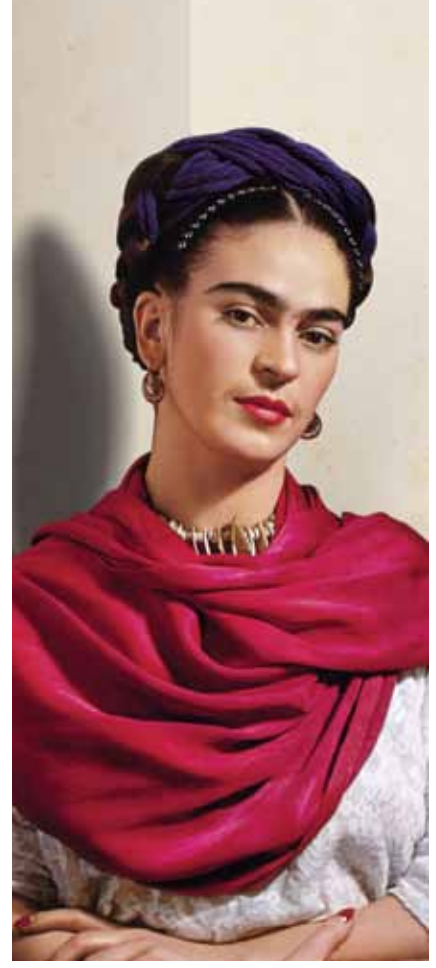
YÖNETİM YERİ
interkey
grafik tasarım

Interkey Grafik Tasarım Ltd. Şti.
Kurtuluş Mh. 64013 Sk. Nurşen Hanım Apt.
No:19/2 Asma Kat D:19 Seyhan/Adana
0 322 456 06 90
info@interkey.com.tr | www.interkey.com.tr

Altın Oran Düşünce ve
Sanat Platformu Yayın Organı

- 14 TARİHLE YARIŞAN ADANALI:
MUSTAFA SAĞYAŞAR
- 20 ADANA'NIN İKİ YÜZÜ
- 30 EĞİTİMDE İKİ YAKA
TEK ADANA
- 32 ALTINŞEHİR ADANA
İKİ YÜZLÜ MÜ?
- 34 HANGİ ADANA
(ADANA'NIN ÖTEKİ YÜZLERİ)
- 38 MEHMET AKİF'İN OĞLU
EMİN'İN ACIKLI ÖYKÜSÜ
- 42 ÖLÜM TACİRİ ÖLDÜ...
YAŞASIN NOBEL
- 46 ADANA'NIN MARKASI:
ALTINKOZA FİLM FESTİVALİ
- 50 ADANA'DA SIRADIŞI
SPORLAR: YAMAÇ PARAŞÜTÜ
- 54 TURİZM VE ADANA

60 ABDÜLKADİR KEMAL-İ'DEN
ORHAN KEMAL-İ'YE BABA EVİ

64 AMAN ADANALI TÜRKÜSÜ
ADANALI MI?

66 ADANA'DA
DELİKANLI AŞKLAR

70 SİSLİ BİR AŞK HİKAYESİ II
BİR RUBENİD OYUNU

74 DÜNYADA'KI DERS ALINACAK
GEZİLESİ MEZARLIKLAR

80 KENT KÜLTÜRÜ,
HEYKEL VE ADANA

86 ÇOCUK
YETİŞKİN BİR MİNYATÜRDÜR

90 ATHENA'NIN TORUNLARI:
FRIDA KAHLO

94 LAPOROSKOPİK RAHİM
AMELİYATI

96 PORTFOLYO:
BENİM GÜZEL ÇUKUROVAM

102 ERKEN KAYAN YILDIZLAR:
AMY WINEHOUSE

106 BİR OYUN OLARAK
FUTBOL

109 SON İKİ YILIN EN İYİ
TÜRK FİMLERİ

110 SANATTAKİ FELSEFE:
SANAT RASLANTIYA
BIRAKILAMAZ

112 MODA:
INGA BEBEK HOŞGELESİN

114 NEVCİHAN ÇAY İLE AĞIZ TADI:
BÖĞÜRTLENLİ CLAFOUTIS

118 İSTATİSTİKLER

119 OKUYUCU YORUMLARI

120 KARİKATÜR: BAYRAM TOP

Ajansın İçinden

G eçen ay içerisinde gönderdiğimiz mailde de bahsettiğimiz gibi, “Altın” kelimesinin, Adana ismi önüne gelmesi aslında tesadüf değildi. Biz bu projeye başlarken, şehrimizin “Altın” olduğunun bilinciyle başlamıştık. Adana’nın gerek kentsel sorunlarının gerekse imajı ile sıkıntılarının tabi ki farkındaydık ama bu yaraları kanatmak yerine, bu farkındalıkla, bu yaraları iyileştirmenin yollarını aramaya, günümüzün popüler deyişle ‘pozitif ayrımcılık’ yaparak bardağın dolu tarafını görmeye, göstermeye çalıştık.

Kentimizin tarihini, kültürünü, sanatını, müzelerini, heykellerini, sivil toplum kuruluşlarını, tarımını, sanayisini, insanlarını, ilklerini – teklerini, bugünün güncelini ve bir kenti kent yapan tüm değerleri sadece dergimizin değil tarihin de sayfalarına yazarak geleceğe ‘altın’ bir belge bırakmayı, zevkle, misyon edindik.

Dergimizin sadece son sayısının değil, önceki sayılarının da özenle saklandığını duyduğumuzda çok sevinmiştik, daha sonra farklı kişilerden benzer geri dönüşleri aldığımızda, aslında tarihe bir belge bırakıyor olmanın sorumluluğunu bir kez daha pekiştirdik. Hele ki internet sitemizin arka plan istatistiklerini incelediğimizde, ilk sayımızdaki konuların dahi hala son sayıdaki konular kadar hit aldığını görmek, derginin misyonunu gözlerimizin önüne sergilemeye devam ediyor.

Bir gün dergimizin eski sayıları artık sadece kütüphaneye arşivlerinde bulunuyor olsa da, yayınlandığı ilk sayısından, son sayısına kadar tüm konu ve makaleleri internette ve dijital arşivlerde tarihte bir belge olarak kalmaya devam edecektir.

Kim bilir kaç zaman sonra, kimler, ne için, nasıl ulaşacaklardır? İşte bu sorunun cevabını düşünmek yüzümüzde bir tebessüme sebep oluyorsa, bu dergiyi bunca zorluğa rağmen neden yaptığımızın cevabı da aynı tebessümde saklıdır.

Ve her zaman olduğu gibi bu derginin Adana’ya kazandırılmasında bizimle birlikte yol alan Yayın Kurumuza, Yazarlarımıza, Altın Oran Düşünce ve Sanat Platformu’na, Reklam verenlerimize ve tüm Adanalılara teşekkür ederiz.

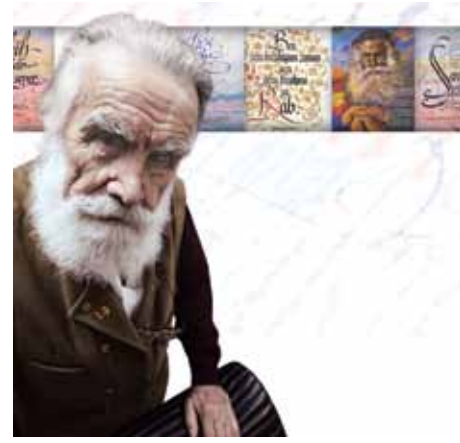
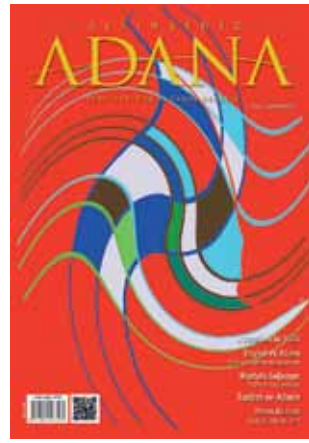
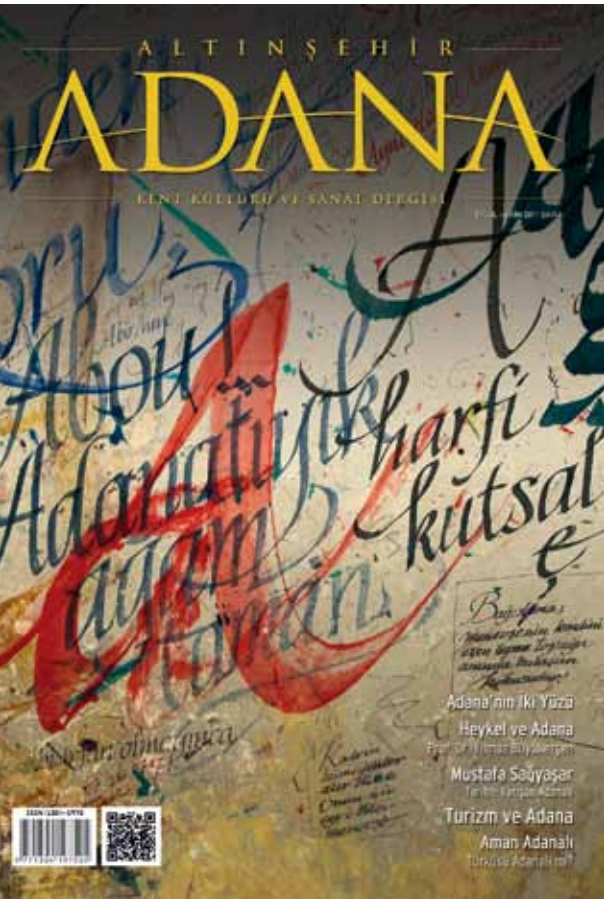
Interkey Grafik Tasarım Ltd. Şti. adına

SEDA GIDA A.ř.

Tel: (0322) 429 79 09 | **www.sedagida.com.tr** | **export@sedagida.com.tr**

Kapağın Öyküsü ve Alternatif Kapaklar

Dördüncü sayıda yeni ve 'farklı' bir kapak tasarımıyla selamliyoruz sizleri. İlk üç sayının kapığında 'fotoğraf' kullanmıştık, ilk kez doğrudan fotoğraf dışında bir görsel kullandık bu sayıda. Görsel diyorum; çünkü yazı desem, sadece yazı değil; resim desem, resim değil sade; biraz dikkatli bakınca epey şiir, çokça musiki ve konuşkan bir öykü oluveriyor kapaktaki eser.

Bakıp geçemiyorsunuz, takılıp kalıyorsunuz. Baktıkça yeni bir hayat, yeni bir öykü çıkıyor çizgi çizgi, renk renk...

Eser, Ethem Çalışkan'a ait, genç Cumhuriyetimizin ilk modern hattatı... Yeni tabirle kaligrafi sanatçısı... Bakın ne diyor: "Kaligrafi, güzel yazı yazma sanatıdır. Sadece güzel yazmak onu sanat yapmaz, ona yorum getirmek gerekir. Sanat kuralları içerisinde kuralıdır; kuralları içerisinde kuralı çalışmazsan hep yapıları, öğrendiğini yapmış olursun."

Eserin oluşumu hakkında konuşurken anlıyorum ki, doğaçlamaya başvurmuş çoğunlukla; ama her bir çizgide, her bir renkte yılların birikimi, estetik anlayışı, en çok da memleket özlemi... İstanbul'da yaşayan usta, yeni bir renk, yeni bir çizgiyle kalbini akıtmış kâğıda, memleket hasreti kabardıkça...

"Çalışma masamın üzerindedir hep, yazdıkça ve yaşadıkça yeni bir şeyler eklerim o kâğıda." diyor. İlk başta başı sonu belli bir kompozisyon çalışması olduğunu sanıyorum 'hayır' diyor: "Yazarken, çizerken efkâr basar, özlem artar, işi gücü bırakıp masamın üzerinde, yazdığım asıl kâğıdın altında duran kâğıda bir şeyler yazarım, çizerim, yeni bir renk, yeni bir biçim ararım." Anlıyorum ki masanın üzerinde, ama asıl kâğıdın altındaki o kâğıt, bir karalama kâğıdı değildir; dert ortağıdır, arkadaşdır, sırdaştır... Ve konu ya Adana'dır, ya Adanalıdır... İçinden kocaman bir A harfi taşacak kadar...

Size küçük bir sır vereyim: Çalışma masasının üzerindeki bu kâğıt bir röportaj sonrasında Haluk Uygur tarafından fotoğraflanmasaydı, sessiz tanıklığına devam edecekti masanın üstünde, asıl kâğıdın altında... Üstelik dergi kapağında yer alacağını ne Haluk Uygur biliyordu fotoğrafı çekerken, ne de Ethem Çalışkan... Renk yeni bir renk, eylem yeni bir eylem doğurmalı.

Ve dördüncü sayıdayız; yılın yarından çoğu gitti... Bir Adana baharında başladığımız macera, sonbahar renkleriyle devam ediyor... Renk, yerini yeni bir renge bırakıyor...

Nuri Gürdil

kapakoykusu@altinsehiradana.com

Engelsiz Trafik Işıkları

Adana'da trafik ışıkları engelli vatandaşlar için yeniden düzenlenmeye başlandı. Trafik lambalarında ses çıkarmaya yer alan cihazlar yardımı ile görme engelli vatandaşlar daha güvenli yürüyebilecek. Kırmızı ışık ve yeşil ışığın arasındaki farkı ses ritimleri yardımı ile duyuşal olarak aktaran ışık sistemi, şehrimizi daha engelsiz hale getiriyor. Şu anda Valilik yolu üzerinde, TCDD yemekhanesinin bulunduğu cadde üzerinde yer alan ışık sistemi iyi bir örnek olmuş. Altınşehir Adana Kent Kültürü ve Sanat Dergisi olarak engelsiz mekanların artması projesini gönülden destekliyoruz. Ancak küçük bir uyarı da sürücülerimize, unutmayalım ki şehirleri güzel ve engelsiz yapan şehrin insanlarıdır. Trafik kurallarına uymayı ihmal etmeyelim. ■

Altın Oran Düşünce ve Sanat Platformu Eserlerini Sergilemeye Devam Ediyor

Adanalı yazar, fotoğrafçı, ressam, hattat gibi sanat dallarından birçok insanın ortaklaşa kurduğu Altın Oran Düşünce ve Sanat Platformu, Adana'da eserlerini sergilemeye devam ediyor. Büyükşehir Belediye binasının yeniden restorasyonu ile üst katında yapılan sergi salonu, platform tarafından eserlerle süslendi. Sergi salonunda: Filiz Koç, Hasan Ergören, Nilay Nacar, Yıldız Çetinkaya, Zafer Koç, Nuran Ögülener'in "Benim Güzel Çukurovam" projesi fotoğrafları ve S. Haluk Uygur, Nuri Gürdil'in "Torosların Nadide Çiçekleri" adlı fotoğraf sergisinin yanı sıra Adanalı Hattat Mesut Dikel'in eserleri sanatseverler tarafından izlenebilecek. ■

Yılmaz Güney Artık Özgür

Kültür Bakanlığı, yaşarken filmleri yasaklanan Yılmaz Güney'in, 11 filmini yenileyip DVD'sini hazırladı. DVD'ler Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve TBMM'nin yabancı konuklarına hediye edilecek. Hürriyet gazetesinin haberine göre, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın talimatıyla hayata geçirilen çalışmada, Güney'in senaryosunu yazıp yönettiği "Arkadaş, Umut, Aç Kurtlar, Duvar, Seyyithan, Ağt ve Zavallılar ile senaryosunu yazdığı Yol, Düşman, Sürü ve Endişe" DVD ortamına aktarıldı. Projeye, bakanlık arşivinde bulunmayan 11 Güney filmi, bakanlık kayıtlarına girdi. Yaklaşık 1 yıldır proje üzerinde çalıştıklarını belirten Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürü Çelik, şunları anlattı:

"Filmler temizlenip, ilk defa Kültür ve Turizm Bakanlığı arşivine katıldı. Bakanlık filmlerin DVD'ye aktarılmasında maddi ve manevi anlamda katkıda bulundu. Ayrıca filmler Bakanımız Ertuğrul Günay tarafından, yabancı heyetlere verilmek üzere Cumhurbaşkanlığı, Baş-

bakanlık ve TBMM'ye de gönderildi. Yunus Emre Vakfı'nın yurtdışındaki bütün şubelerine de dağıtıldı. Çalışmanın Yılmaz Güney gibi bir sinemacıyla devleti barıştırma öyküsü olsun istedik. Artık filmlerin, yakıldığı, yok edildiği bir dönemi geride bırakan sanat ve kültürüne değer veren bir Bakanlık bulunmaktadır. Bu çalışma bir nevi devletle Yılmaz Güney'i barıştırma adımıdır ve prestij niteliğinde bir eserdir."

Geriye Kalan Son Eserleri

Sanatçının eşi Fatoş Güney ise, çalışmayı şöyle değerlendirdi: "İyi bir çalışma oldu. Daha önce filmlerin sadece 4'ünün DVD'sini yapabilmıştık. VCD formatında hazırlayabilmıştık. Şimdi önemli eserleri birarada. Çok iyi bir çalışma oldu ve Kültür Bakanlığı'na çok teşekkür ediyorum. Bunlar sadece Güney Film'e, kendi şirketine ait olan filmler. Çünkü maalesef 12 Eylül döneminde filmlerinin çoğu toplanıp imha edilmişti. Bunlar geriye kalan en önemli ve kendine ait son eserler." dedi. ■

Abidin Dino Açık Sergi Salonu

Büyükşehir Belediyesi yanındaki Abidin Dino Parkı, Açık Hava Kültür Merkezi Haline getiriliyor. Bu alanda en az 50 işin sergileneceği bir sergi alanı ile, Abidin Dino'nun işlerinin reproduksiyonlarının kalıcı olarak sergile-

neceği ikinci bir sergi alanı oluşturulacak. Abidin Dino'nun eşi Güzin Dino bir kitabında bu parkın bulunduğu bahçeyi kasederek, Abidin, Arif (Dino), Yaşar Kemal ve Orhan Kemal'in toplanıp gençlerle sohbet ettiği yer olduğunu yazıyor.

Ve buraya Adana Sanat Akademisi ismini veriyor. Bu açıdan parkın bir sanat olarak yeniden kazandırılması önem taşıyor.■

Adana'ya Bir Müze Daha

Adana bu ay içinde yeni bir müze-ye daha kavuşuyor. Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından Altınkoza'ya hazırlatılan müze Tepebağ'da Atatürk Evi'nin önündeki tarihi binada faaliyete geçecek.

Altın Oran Platformu'ndan Dr. S.Haluk Uygur ve sinema tarihçisi Vadullah Taş'ın danışmanlığını yaptığı müzede, başta

Yılmaz Güney olmak üzere, ünlü sanatçıların bire bir balmumu heykelleri, tarihi film afişleri, belgeler, sinema aygıtları, fotoğraflar sergilenecek. Ayrıca çok sayıda kitap ve film arşivinin bulunduğu bir kütüphane olacak.

Adana Sinema Müzesi'nin Kuruluşu ile ilgili olarak Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Sayın Zihni Aldırmaz;

"Bir kentte küçük ihtisas müzelerinin olması o kentin kimliğinin geleceğe taşınması açısından önemlidir." diyerek son zamanlarda Adana Valiliği ile birlikte ortak hareket ederek böylesine müzelerin sayısını 5'e yükseldiğini, yakında da Şeyh Nardalı Konağı'nda Milli Mücadele Müzesi açacaklarını söyledi.■

Atatürk'ün Halkevi Yeniden Kültür-Sanata Ayrıldı

Atatürk'ün emriyle 1938 yılında, Türkiye'deki ilk Halk Evi binası olarak yapılan Adana Büyükşehir Belediyesi binası restorasyon çalışmaları devam ediyor. Bu çalışmalar sırasında tiyatro salonu ve fuaye yenilendiği gibi, ikinci katta sadece prestij sergilerinin açılacağı yeni bir galeri oluşturuldu. Alt kat-

taki alanlar ise sadece Çukurova Senfoni Orkestrası ve Şehir Tiyatrosu'na ayrıldı.

Neredeyse bitmek üzere olan restorasyon çalışmaları için görüşlerini aldığımız yetkililer, buranın Atatürk'ün kültürel ve sanatsal faaliyetleri halka yaymak için planladığı Halk Evleri projesinin ilk uygulandığı bina olduğunu söylediler.

Abidin Dino, Arif Dino, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Mustafa Sağyaşar gibi Adana'nın önemli sanatçılarının bu binada toplandıklarını veya bu binada eğitim aldıkları biliniyor. ■

Adana'da Kavşaklar Yeniden Düzenleniyor

Adana Büyükşehir Belediyesi'nin Akıllı Dokunuş Projesi kapsamında gerçekleştirdiği kavşak düzenlenmesi şehrimizin birçok bölgesinde yapılmakta. Kentlinin bir bölümü görsel anlamda desteklesede bir bölümü kullanılabilirlik açısından zayıf bulmakta. Bizde Adana Şoförler Odası Eğitim Müdürü Kazım Cengiz'e bu durumu sorduk, görüşü şu şekilde:

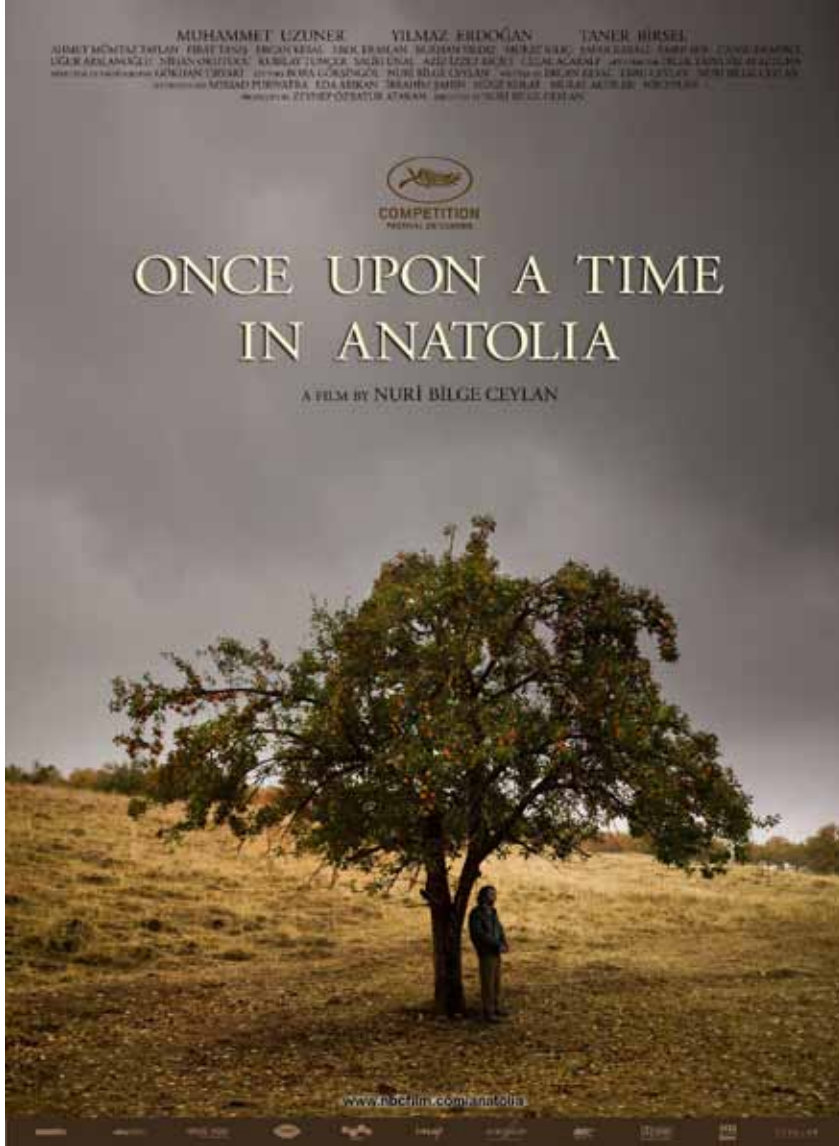
"Güzel oldu, kavşaklar genişledi ve trafik rahatladı. Yaya geçitleri ışıklardan önceydi bu düzenleme ile sonraya alındı. Ancak kavşak çizgilerinin bir an önce çizilip, yönlerinin verilmesi gerekli. Özel araç sürücülerini ile ticari araçların ayrımı bu şekilde ayrılabilir. Araçların istikameti böylece düzene girebilir, özellikle bu konuda belediyenin hızlı bir çalışma yapması gereklidir" diyerek görüşlerini sonlandırdı. ■

Nuri Bilge Ceylan'ın Fotoğrafları Adana'da

Yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın fotoğraf sergisi 17 Eylül 'de Adana'da sanat severler ile buluşacak. 75.Yıl Sanat Galerisinde açılacak olan sergi Nuri Bilge Ceylan'ın sinema çalışmaları sırasında çektiği fotoğraflardan oluşuyor. Sergi 25 Eylül gününe kadar 75. Yıl Sanat Galerisi'nde izlenebilecek. ■

Bir Zamanlar Anadolu'danın Türkiye Prömiyeri Adana'da

Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan açıklamada 64. Cannes Film Festivalinde büyük ödül kazanan Bir Zamanlar Anadolu'danın Türkiye prömiyerinin Altın Koza'da yapılacağı bildirildi.

Bu yıl 17-25 Eylül tarihleri arasında düzenlenecek 18. Uluslararası Altın Koza Film Festivali yarışmalı bölümlerin heyecanının yanı sıra, özel bölümler ve özel gösterimlerle sinemaseverlere zengin bir program hazırlıyor. Nuri Bilge Ceylan'ın yönetmenliğinde yapılan ve Mayıs ayında düzenlenen Cannes Film Festivali'nde Büyük Ödül kazanan Bir Zamanlar Anadolu'da filminin Türkiye prömiyeri 21 Eylül Çarşamba günü Adana'da yapılacak.

21 Eylül Çarşamba günü yapılacak gala programına filmin yönetmeni Nuri Bilge Ceylan ve yapımcı Zeynep Özbatır Atakan'ın yanı sıra, senaristler Ebru Ceylan ve Ercan Kesal, görüntü yönetmeni Gökhan Tiryaki, Oyuncular Muhammet Uzuner, Yılmaz Erdoğan, Taner Birsal, Ahmet Mümtaz Taylan ve Cansu Demirci'nin katılacağı bildirildi. Nuri Bilge Ceylan daha önce katıldığı filmlerle Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen (Üç Maymun), Büyük Ödül (Uzak) ve FIPRESCI (İklimler) ödülleri kazanmıştı. Ayrıca Uzak filmindeki performanslarıyla başrol Oyuncuları Muzaffer Özdemir ve Mehmet Emin Toprak, Cannes 'En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü paylaşmışlardı. Bir Zamanlar Anadolu'da filmi Altın Koza Film Festivalinde yapılacak Türkiye prömiyerinden sonra Türkiye'nin diğer şehirlerinde de gösterime girecek. ■

BU SAYFAYA SIĞAMAYACAK
YÜZLERCE ŞEY
AŞAĞIDAKİ KÜÇÜK KAREDE

Tarihle Yarışan Adanalı Mustafa Sağyaşar

Yazı: S. Haluk Uygur

Yazı: S. Haluk Uygur, Hanife Uygur

Bu yazıyı yazmadan önce
Adana'nın eski sokaklarında
aranarak dolaştım...
Kulaklarımda Usta'nın sohbete
başlarken söyledikleri vardı;
"Türkocağı Mahallesi" diye
Tarihi Kız Lisesi binasının
hemen yanındaki yerlere denir.
Eski Vilayet binası, Askerlik
Şubesi ve nehir arasında kalan,
has Adanalı olan herkesin
bildiği bir mahalledir burası.
Adanalılık konusunda Tepebağ
ile yarışır adeta Türkocağı...
İşte ben orada doğdum".

Mustafa Sağyaşar ile sohbet etmek üzere İstanbul'da Pera Palas'ın lobisinde buluşmuştuk. Ben otele ustadan biraz önce gitmiştim. Pera Palas'ın görkemli tarihi yapısına göz attığımda, "Ne büyük tesadüf, birazdan iki tarih bir araya gelecek, bakalım hangisi diğerini gölgede bırakacak?" diye düşündüğümü itiraf etmeliyim.

Türkocağı'nda Doğdum

Kentimizin yetiştirdiği çok önemli Türk Sanat Musikisi sanatçılarından olan Sağyaşar sohbeti; "25 Aralık 1932'de Adana'nın Türkocağı Mahallesi'nde doğdum." diye başladı. Ve devam etti:

"Türkocağı Mahallesi diye Tarihi Kız Lisesi binasının hemen yanındaki yerlere denir. Eski Vilayet binası, Askerlik Şubesi ve nehir arasında kalan, has Adanalı olan herkesin bildiği bir mahalledir burası. Adanalılık konusunda Tepebağ ile yarışır adeta Türkocağı... İşte ben orada doğdum."

"Babam Karasoku'da mobilya satardı. Aynı zamanda da av malzemesi. İlkokula Debboy Caddesi üzerindeki İnönü İlkokulu'nda başladım. Sonra İnkilap ve Tepebağ İlkokullarına devam ederek bitirdim. Ortaokulu ise Birinci Ortaokul'da okudum."

İki Ortaokullu Kent

Genç okuyucularımız bilmezler bu Birinci Ortaokulu. Ama herkes madem birincisi var ikincisi de olmalı diye fikir yürütülebilir. Birinci Ortaokul sonradan Tepebağ Ortaokulu oldu. Bugün ise lise... Bu arada not olarak da vermeliyim ki, İkinci Ortaokul günümüze kadar İstiklal Ortaokulu ismiyle gelen okuldur. Şimdi düşünelim biraz eğer kentte sadece 2 tane ortaokul varsa, o yıllarda Adana'nın nüfusu kaç olabilir?

On taş plak, 150 civarı
45'lik, 10 uzunçalar...
Müzik tarihinin içinde
bir usta.

Türk Sanat Musikisi Tarihi İçinde Sağyaşar

10 Taş plak yapmış ustamız. Arkasından da 150'ye yakın 45'lik... Ve 10 da uzunçalar. Bunların hepsi on binlerce, hatta yüz binlerce satmış.

Verdiğim bu bilgilerden, yazının başında ustayı niye Tarihi Pera Palas ile karşılaştırdığımı anlamış olmalısınız. Taa taş plak döneminden başlayıp, kariyerine 45'lik ve uzunçalar olarak devam ettiğine ve bilgisayar döneminde bile aldığı sahnelerde gençlere taş çıkarttığına göre, onun bir Türk Musikisi tarihi olduğu ortada. Üstelik (yakın zaman önce olduğu katarakt ameliyatını saymazsanız) Pera gibi restorasyon filan da görmemiş.

Bilgisayar çağı dedim de aklıma düştü. Hani artık "Google" yazıp tuşa dokununca bir çok bilgi çıkıyor ya... Mustafa Sağyaşar yazdığınız da ise; çok sayıda melodi, şarkı ve türkü çıkmasına rağmen hayat öyküsü kısacık 3 cümle ile geçiveriyor.

Beni 400 Şarkım İle Anınız

Kendine bunun nedenini soruyorum:

"Ben Ankara'da eşimle tanışıp evlendikten sonra özel yaşantımla değil, sanatımla gündemde kalmaya çok özen gösterdim. Bu yüzden kamuoyu beni 400 parçayı geçmiş repertuarımla tanır daha çok. Diğer özelliklerimi bilmez."

Adana'daki Sanatçı Fabrikası

Hocam o zaman yaşamınızla ilgili bu eksik bilgileri birlikte tamamlayalım isterseniz. Örneğin müzikle tanışmanız nasıl oldu?

"Adana Halkevi sanatçı yetiştirme konusunda fabrika gibiydi o zamanlar. Bir de Görsev Kardeşler'in plak ve kolonya satan dükkanları vardı. Bunlar benim müziğe başlamam ve başarılı olmam üzerinde etkili olan iki önemli kuruluştur."

Ustanın Adana Halkevi dediği yer, şuan Adana Büyükşehir Belediyesi olarak kullanılan binanın ta kendisi. Burası o zamanlar tam bir kültür-sanat merkeziydi. Yaşar Kemal'ler, Orhan Kemal'ler buradan yetişmiş. Belki de Adana'dan çok sanatçı yetişmesinin sırrını; Yüce Atatürk'ün ilk Halkevi'ni kentimizde açmaya karar verip, sadece 2 ortaokulu olan bir kente böylesine büyük bir kültür merkezi yapılmasını sağlamasında aramak lazım.

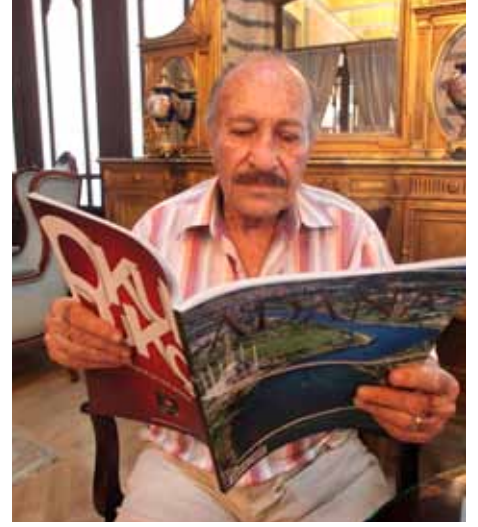
Mustafa Sağyaşar ise Halkevi'ni şöyle anlatıyor;

"Her dalda sanat eğitimi verilirdi. Resim, tiyatro, edebiyat ve tabi ki müzik... İyi öğretmenler eşliğinde sanat öğrenirdik. Sergiler açılır, konserler verilirdi. Buradan çok sanatçı çıkmıştır."

Müzik ve Kolonya Bir Arada

Sağyaşar Görsev Plak için de şunları söylüyor:

"Büyük Saat'te saatin hemen yanında bir dükkandı. Kolonya ve plak satarlardı. Biz de gider hem orada yeni çıkmış şarkıları dinler hem de plak satın alırdık. Bir de bizim mahallede Ulus Parkı'nın içinde Piknik Aile Çay Bahçesi vardı. O dönemin en ünlü sanatçıları burada sahneye çıkarıldı, zannedirim bunlardan da etkilendim"

Bu yazıyı bitirdikten sonra, Adana'nın yeni açılan caddelerini sokak ve parklarını dolaştım. Amacım bir tabelada "Mustafa Sağyaşar" ismini bulmaktı.

Şarkıcı Olacaksan Adana'ya Geri Gelme

Daha sonra da Ankara yaşamınız başlıyor herhalde?

"1947' ye kadar Halkevi'ne gidip geldim. O zamanlar Mustafa Okat İstasyon'a kadar "Okat Otobüsleri"ni çalıştırır. Onlarla gidip gelirdim. 1948' di zannedirim, bir tanıdığımız radyodan Ankara Radyosu'nun ses sanatçıları aradığını duymuş. Konuyu babama açtım. O zamanlar babam ses sanatçısı deyince düğünlerde çalan çalgıcılar diye düşünüyordu. 'Oğlum sınava gitmen için para veririm ama kazanamazsan geri Adana'ya dönme!' diye gitmeme karşı çıktı. Şükür ki ben sınavı kazandım ve kısa sürede tüm Türkiye tarafından bilinen önemli bir sanatçı oldum. Hatta 'Karam' gibi veya 'Kara Gözlüm Efkaranma Gel Gayri' gibi şarkılar benimle birlikte anılmaya başladı. Bir müddet sonra babam;" Oğlum ben yanlış anlamışım, seninle övünüyorum." diye gönlümü aldı.

Usta 1950 yılının son aylarında Ankara Radyosu'nda göreve başlamış ve 1954 yılında kendisi gibi müzikle uğraşan eşiyle evlenmiş. Oğlu Cemil de kendi gibi müzikle uğraşıyor.

Babası ile birlikte Pera'ya gelen Cemil Sağyaşar onun kendileri üzerindeki etkisini şöyle anlatıyor:

"Babam ve annem müzikle ilgilenince, bizim yaşantımız hep nota ile birlikte oldu. Kız kardeşim de benim gibi müziğe ilgi gösterdi, hayatını müzikle kazanıyor. Sadece küçük kardeşim biraz uzak kaldı."

Devlet Sanatçısı

Mustafa Sağyaşar 1998 yılında Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen "Devlet Sanatçısı" unvanına da sahip. Burada "Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen" ifadesini bilerek kullandığını belirtmeliyim. Çünkü bazen Devlet Korosu sanatçılarına da "Devlet Sanatçısı" denilebilmekte. Halbuki "Devlet Sanatçılığı" unvanını alma onuruna bir iki elin parmakları sayısında sanatçı sahip olmuş bugüne kadar.

Bu yazıyı tarihi Adana sokaklarında dolaştıktan sonra yazmaya başladım. Yazıyı bitirdikten hemen sonra da Yeni Adana'nın geniş caddelerini gezdim. Israrla aradığım bir şey vardı. Cadde, sokak hadi olmadı bir park tabelasında "Mustafa Sağyaşar" ismi. Ama tahmin edeceğiniz gibi hala aramaya devam ediyorum.

Şimdi sokaklardaki arayışımıza son verip, birlikte digital ortamı turlayarak şu sorunun yanıtını bulalım isterseniz;

"Devlet Sanatçısı" unvanı olan kaç Adanalı var? ■

halukuygur@altinsehiradana.com

Muzaffer İzgü Sokağı'nın Tabelası

"Birgün evime bir telefon geldi. Arayan bir hırsız. İzmir'de adımın verildiği sokağın tabelasını çalışırmış. Zaten belediye yeni tabela asıyordu bir iki gün sonra yeniden çalınıyordu. Meğer bu hırsız yapıyormuş bu işi. Hocam yüz kere çaksalar da ben onu çalacağım, size hayranlığım böyle bir şey demişti."

Adana'nın Türkocağı Mahallesi'nde doğup büyüyen, 145'i bulan eserlerinin çoğunda Adana'yı anlatan ünlü mizah yazarı Muzaffer İzgü'den dinledim bu öyküyü. O kendi tabiriyle "Allah'ına Kadar Adanalı" olmasına rağmen ismi İzmir'de bir sokağa, Aydın'da bir Tiyatro Salonuna verilmiş.

Adana'da ise; çalmak için bile olsa bir Muzaffer İzgü, bir Mustafa Sağyaşar, bir Erol Büyükburç, hatta Orhan Kemal, Yılmaz Güney tabelası ararsanız bulamazsınız. Takdir edersiniz ki bu liste çok uzayacaktır.

iyi bir **OKUL**

iyi bir **HAYAT**

EĞİTİMDEN FAZLASINA KAYITSIZ KALMAYIN

ERKAN KOLEJİ'NDE ZİLLER ERKEN ÇALIYOR

12
EYLÜL

BU GÜZEL COĞRAFYANIN DOĞALLIĞI İÇERİSİNDE ŞEHRİN GÜRÜLTÜSÜNDEN ve YOĞUNLUĞUNDAN UZAK; PROFESYONEL KADROSU, MODERN DERSLİKLERİ, GELİŞMİŞ LABARATUVARLARI, ÇOK AMAÇLI SALONU, SPOR KOMPLEKSİ ve HAYVANAT BAHÇESİYLE, ERKAN EĞİTİM KURUMLARI'NIN KURUMSALLIĞI, TECRÜBESİ ve GÜVENİRLİLİĞİ ALTINDA ANAOKULUNDAN LİSE'ye KADAR HER ZAMAN EĞİTİMDEN DAHA FAZLASINI VADEDİYOR.

UNUTMADAN! ERKAN KOLEJİ'NDE DERS ZİLİ 12 EYLÜL'DE ÇALIYOR.

ERKAN KOLEJİ
ANAOKULU - İLKÖĞRETİM - LİSE

0322 202 02 02
www.erkankoleji.k12.tr

Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesi Arkası Sarıçam/ADANA

Adana'nın İki Yüzü

Yazı ve Röportaj: S. Haluk Uygur, Erhan Yelekçi

Fotoğraf: Prof. Dr. Nuran Ögülener, S. Haluk Uygur, Erhan Yelekçi, Yakup Kütük

Kuzeyde başka, güney ve nehrin doğusunda başka olmak üzere iki farklı Adana ile karşı karşıyayız. Eğitim olarak farklı, sağlık olarak farklı, ekonomik olarak farklı ve mimari olarak farklı iki Adana...

Eğer Adana ile ilgili bir toplantıya katıldıysanız veya bir şekilde kentimizin gelişmesi ile ilgili bir sohbetin şahidi olduysanız, “Güney Adana ve Kuzey Adana” şeklindeki ayrıma da yabancı değilsiniz demektir.

Belki kullanılan ifade tam olarak kuzey-güney şeklinde olmayabilir. Bazıları “Karşıyaka” der.... Onun tescillenmiş karşılığı da “Yeni Adana”dır. Tescillenmiş diyorum çünkü hepiniz yakın zamana kadar Dilberler Sekisi’nin en görünür yerinde bulunan “300 Bin Konutluk Yeni Adana” şeklinde yapılan reklamı hatırlayacaktır. Yeni Adana varsa bir de ondan eskisi olacaktır haliyle.

Bir anlamda Adana’nın iki parça şeklinde olduğunun itiraf edilmesi sayılan bu duruma, haliyle eskiden beri ilgili kişilerden farklı yorumlar da gelmekte...

Bir tarafta (kuzeyde) tarıma elverişli olmayan topraklar üzerinde modern bir Adana oluşturarak, tarıma elverişli güneyin büyümesinin önüne geçildiğini savunanlar bulunmakta. Diğer tarafta ise bunun, “Yeni Adana” olarak isimlendirilen yer dışında kalanların gözden çıkarılması anlamına geldiğini savunanlar yer almakta.

Benim hatırladığımdan beri bu tartışmalar sürüp gidiyor... Tartışmalar sürerken kuzeyin nüfusu hızla artarak büyümeye devam ediyor. (Bazı özelliklerini göz önünde bulundurursanız güzel bir kenttir diyebileceğimiz bir kent oluştu.) Ama geldiğimiz noktada, bu büyümenin gelişmemiş güneyi küçülteceği fikrinin de yanlış olduğu ortaya çıktı. Güneyin çarpık büyümesi durmadı, tüm hızıyla devam ediyor.

Ve sonunda kuzeyde başka, güney ve nehrin doğusunda başka olmak üzere iki farklı Adana ile karşı karşıyayız. Eğitim olarak farklı, sağlık olarak farklı, ekonomik olarak farklı ve mimari olarak farklı iki Adana... Ama korkutucu olanı ise gittikçe farklılaşan kültürün yarattığı ikilik. Daha da kötüsü farklılaşmakla birlikte her iki kesimin de alışılmış Adana’ya özgü kent kültüründen uzaklaşması.

Konuyu somut olarak yeniden tespit etmek üzere her iki kesimde görev yapan Adanalılarla konuştuk. Amacımız subjektif kriterlerden öte konuya daha objektif yaklaşabilmektir.

Konuştuklarım arasında öğretmen, doktor ve mühendislerin olmasına özellikle dikkat ederek Adana’nın iki yüzü arasında farklılıkların en çok olması ihtimali olan alanları seçmiş olduk.

Dr. Muhsin İnal
Hadırlı Mahallesi Aile Hekimi

Güney Adana bölgesi tarıma dayalı yaşam olan bir bölge. Kuzeye “Yeni Adana” denildiğine göre, “Eski Adana”da yani Adana’nın eski merkezinde yer alıyor ama aynı zamanda varoş.

Hadırlı Mahallesi’nde Aile Hekimliği Yapan Dr. Muhsin İnal ile konuştuk. Dr. İnal bu mahallede doğmuş ve doktor olduktan sonra kuzeye taşınmış. Ancak insanların olan borcunu bu bölgede hekimlik yaparak ödemeye çalışıyor. Dolayısıyla hem Güney Adana’yı, hem de Kuzey Adana’yı iyi tanıyor. Dr. Muhsin İnal sohbeti bölgeyi tarif ederek başladı;

Güney Adana bölgesi tarıma dayalı yaşam olan bir bölge. Kuzeye “Yeni Adana” denildiğine göre, “Eski Adana”da yani Adana’nın eski merkezinde yer alıyor ama aynı zamanda varoş.

Bu bölgede yıllardır, ağırlıklı Arap olan insanlar yaşamakta. Ayrıca tarımda çalışmak üzere Güneydoğu’dan gelen insanlar yaşamakta...

Sizin Arapça biliyor olmanız avantaj, siz olmasanız başka bir sağlık merkezinde dil sorun olur mu?

Herkesin böyle bir şansı yok tabi ki. Dil problemi var bu bölgede. Güneydoğu’dan gelenlerde 7’den 70’e dil problemi yaşıyoruz. Arap kökenli insanların yeni jenerasyonunda yok, sadece 60’ın üstünde biraz sıkıntı var.

Sosyal güvenlik açısından ne gibi sıkıntılarınız var?

Örneğin işe girmiş ve sigortalı olmuş, ama sonradan atılmış, resmi olarak çalışmıyor. Daha önceden SSK’sı var, yeşil kart alamıyor tedavide zorluk çekiyor. Hiç bir kaydı olmasa yeşil kartla çezecek. Veya üzerine kayıtlı kötü bir evi var, yeşil kart alamıyor.

Halkın ekonomik eksiklerinin sağlığa etkisi var mı?

Beslenme problemleri var ciddi anlamda, sağlıklı beslenemiyorlar. Beslenmeyince sağlık problemleri katlanıyor. Kuzeyde belli sayıdaki nüfusta hastalık görülme oranı, güneye göre çok daha az. Genç yaşta diş problemleri ortaya çıkıyor. Fırçadan, macundan bir haberler. 25-30 yaşlardayken yaşlı görünümüne varmışlar.

Eğitimin sağlığa etkisi?..

Bu bölgede eğitim çok kötü. Bu konuda kaygıları ve çabaları da yok. Ciddi bir eksiklik var. Bu bölgede okula gelen çocuklar boş zamanlarını doldurmak için geliyorlar. Aslında çalışmaya gidiyorlar. Yani çalışmadıkları zaman okula gönderiliyorlar.

Koruyucu Hekimlik?..

Bu insanlar göçer tarzda yaşıyorlar, adreslerinde bulamıyorsunuz çoğu zaman. 1 yaşına kadar olan bebeklerin aşılınması sırasında, bazen aşı yapılacak bebeği bulmakta zorlanıyoruz. Bir gittiğimizi ikinci defa bulamayabiliyoruz. Bazen aşıya karşı güvensizlik de olabiliyor. “Etnik olarak farklı olduğumuz için mi yapıyorsunuz?” gibi sorularla karşılaşıyoruz.

Koruyucu hekimlik için evlere gidiyorsunuz, yaşam koşulları kuzeyden ne kadar farklı?

Bariz fark var, uçurum sanki. Kuzey ile güney arasında esas fark burada... Hijyenik olarak çok kötü durumlar. Lavabo, banyo, yattıkları yer hepsi her anlamda facia. Mimari olarak yaşam yerlerinde ciddi problemler var.

Çadırdan yaşayan var mı?

Bu bölgede az, Yüreğir bölgesinde sayıları daha fazla. Karataş’a doğru artıyor. Sağlık Müdürlüğü oralara lavabo, duş getirmiş ancak yine de hayat facia...

**İlaç yazıyorsunuz,
temin etmede problem var mı?**

Bazen oluyor. Reçete tutarı yüksek olunca yüzde yirmisi çok tutuyor. Şimdi düşünün 25 lira yevmiye ile çalışan biri 25 lira katkı payını nasıl verir. Bir de bir iki çocuğu birden rahatsızsa al başına derdi.

Son söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Zannederim Aile Hekimliği sistemi oturuyor. İkinci basamaktan da yararlanmada fazla sorun yok. Asıl, eğitim, barınma ve beslenme sorun. Bunlar çözülmezse problemler de devam edecek.

Bir yerin
ihtiyacı daha
çoksa oraya
daha çok iş
gücü eğitim
ve sağlık
getirmelisiniz

Dr. Metin Güran
Mavi Bulvar Aile Hekimi

Adana'nın iki yüzü konusunun, sağlıkla ilgili tartışması için Mavi Bulvar'da Aile Hekimliği yapan Dr. Metin Güran ile konuştuk. Dr. Güran her ne kadar günümüzde Mavi Bulvar'da görev yapıyor olsa da, yıllarca Karataş ve Yüreğir'de çalışmış idealist bir hekim. Mesleğini o kadar çok seviyor ki, çocukları da tıp okumuşlar. Kısacası Metin Güran sağlık konusunda kentimizde oluşmuş olan farklılıkları iki taraf açısından iyi değerlendirebilecek bir isim.

**Kuzey Adana'nın göbeğinde
hekimlik yapan biri olarak
güney ve kuzeyde sağlık konusunda
hangi farklılıklar bulunduğu
konusunda fikrinizi almak istedik?**

Getirdiğiniz konu çok önemli, kabaca sosyo-ekonomik açıdan değerlendirildiğinde iki farklı Adana var. Bunun sağlık alanına yansımaları da çok önemli. Sadece Adana'da değil Türkiye'de sağlık alanında ciddi eşitsizlikler var.

Sağlık hizmeti sunumunda farklılıklar, verilen olanakların ihtiyaçlar üzerinden belirlenmemesinden oluşuyor. Güzelyalı ile Toros'un, Barbaros ile Mıdık'ın sağlık ihtiyaçlarının aynı olduğunu söylemek mümkün değil. İhtiyaçlar Barbaros ve Mıdık'ta farklıysa, her yere aynı insan gücüyle sağlık hizmeti sunmak farkı kapatmaz, açar.

Bir yerin ihtiyacı fazlaysa oraya daha çok iş gücü, eğitim, sağlık götürmelisiniz... İhtiyacı fazla olan yere pozitif ayrımcılık yapmak zorundasınız. Aile hekimliği modeli bu farklı sağlık ihtiyacını karşılamaktadır.

Bunu biraz örnekler misiniz?

Örneğin 2003'te yapılan bir araştırmaya göre, bebek ölüm hızları ilkokulu bitirmemiş annelerde binde 51 iken, lise ve üzeri olanlarda binde 18'e düşmüş. Yani bu, sağlık hizmeti götürdüğünüz yerde eğitim düşükse aynı hizmeti verseniz dahi bir açık oluşacağının göstergesi.

Güneydeki sorunlardan biri de dil. Sizde böyle bir problem var mı?

Dilde anlaşılmadığımız hastalar olmuyor. Ancak güneyde bunun önemli bir sorun olduğunu biliyorum. Tabi ki bu bile bir farklılık yaratıyor.

Hijyen şartlarındaki farklılıklar konusunda ne söylüyorsunuz?

Burada o kadar önemli problem yok; ağırlıklı olarak kapıcı dairelerinde problem var. Güney ile burası arasında ciddi farklar var.

Beslenme ile ilgili ne diyeceksiniz?

Biz burada anne babaları çocuklara zorla yemek yedirmemeleri konusunda ikna etmeye çalışıyoruz. Beslenme olanaklarının yokluğu değil, yanlış besleme alışkanlıkları problem. Böylece obezite kuzeyde ciddi bir hastalık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşılama veya koruyucu hekimlik konusunda zorluk var mı?

Hayır zorluk çekmiyoruz... Eğitim düzeyi arttıkça sağlık hizmetlerinden yararlanma oranı da artıyor. Telefonla davet edince aşılanmaya geliyorlar. Ancak kuzeyde de yeterince sağlık eğitimi verdiğimiz söylenemez.

İkinci basamağa ulaşım da tersilik var mı?

Yok burası şanslı o taraflara göre.

Son söz olarak ne diyeceksiniz?

Aslında sağlık ekibi olarak iki tarafta da yeterli değiliz. Saha çalışması yapamadığımız bir gerçek. Güneye Allah yardım etsin, tabi kuzeye de yardımcı olsun... Yaşamı savunan bir mesleğin elemanlarıyız. Güneyde hayatları çalınmış bebekler var, onlar bizim çocuklarımız.

Eğitim güneydeki aileler için temel ihtiyaç olarak görülüyor. Onlar için temel ihtiyaç karın doyurmak ve barınmak

Öncelikle uzun yıllardır Güney Adana okullarında öğretmenlik yapan bir öğretmen ile görüştük. Öğretmenimiz kendine ait nedenlerden dolayı kimliğinin açıklanmamasını arzuladı. Bunun üzerine aynı bölgede öğretmenlik yapan birkaç arkadaşla daha görüşerek dağarcığımızdan aşağıdaki metni oluşturduk. Güney Adana tarafında eğitim konusunu, böylesine kolektif bir ürünün sonucu olduğunu bilerek değerlendirmenizi dileriz.

Güney Adana'da yaşayanlar ile Kuzey Adana'da yaşayanlar arasında nasıl bir fark var?

Adana'ya Doğu veya Güneydoğu'dan göçen insanlar önce güneye yerleşiyor. Çadırda yaşayarak başlayan bu süreç gecekondulaşarak devam ediyor. Biraz durumu düzelenler ise kuzeye taşıyor. Böylece bir eleme oluşarak güney getolaşıyor. Kuzey-güney ayrımı böylece ortaya çıkıyor.

Güneydeki çocukların eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında eksiklik var mı?

Devletin olanak sunmasında bir ayırmacılık yok. Ancak eğitim güneydeki aileler için temel ihtiyaç değil ... Ekonomik olarak çok fakir olmaları nedeniyle onlar için temel ihtiyaç karın doyurmak ve barınmak. Bu yüzden aileler çocuklarını çalıştırmaya gönderiyor. Okul onlar için sadece boş zamanlarını dolduracakları yer.

Sizin velilerle irtibatınız nasıl?

Gün bulup, gün yiyen insanlar bizim velilerimiz. Biz çocuğu okula gönder deyince, bizden aynı yardım bile isteyebiliyorlar. Çaresizler çünkü. Kuzeyde veliler okula, güneyde okul ve öğretmen velilere yardım etmek zorunda...

Güneyde öğrencilerin barınma durumu nasıl?

2 tuğla üst üste koyup, üzerine de bir naylon atmışlarsa, olmuş onlara bir ev... Yakacak olarak kumaş parçaları, lastik kullanılıyor. Tuvalet, banyo vesairenin zaten düzenli olması mümkün değil. Çadır hayatı gibi yani. Zaten bir kısmı çadırdaki yaşıyor.

Beslenmelerini kuzeyle kıyaslarsanız?

Bu bölgedeki insanların en temel sorununu beslenme zaten. Bir evde çok fazla nüfus var... Kuzeyde böyle bir sorun yok denemek kadar az. Bizim buralarda eve besin girmesi için çocukların çalışması lazım. Kuzeyde hangi anne baba kız çocuğunu 8-9 yaşında mendil satmaya, cam silmeye gönderir.

Eğitim masraflarının karşılanması?

Devlet kitap veriyor ve bazı ihtiyaçları karşılıyor ama kalem, silgi, defter, giyim ve diğer ihtiyaçlar yok. Kitabın verilmesi ise çok önemli.

Dil konusunda ne gibi sorunlar var?

Öğrencilerimiz ya Arap ailelerin çocukları ya da Doğu ve Güneydoğu'dan gelen insanlar. Arap ailelerinden gelen çocuklarla pek sorun yok ama Doğu ve Güneydoğu'dan gelenlerle dil problemi de var... Evde farklı dil okulda farklı dil konuşulunca çocuklar zorlanıyorlar. Zaten veliler de Türkçeye hakim değiller. Bu da öğrenme güçlüğü yaratıyor.

Çocuklar kuzeyi görüyor mu?

Okuldaki aktivitelere girerlerse olur, yoksa olamaz... Valilik ve Büyükşehir Belediyesi bazı aktiviteler yapıyor. Ama onların aileleri vasıtasıyla bulundukları mahalleden çıkmaları zor.

Güneyde aileler çocuklarını çalışmaya gönderiyorlar. Boş zamanlarında da okula.

Güneydeki okullarda gruplaşmalar var mı?

Terör örgütleri açısından da problemler var. Öğrenciye dersle ilgili soru soruyoruz, cevaplar siyasi olabiliyor. Bazı çocuklar kalemsiz, deftersiz geliyor, çocuk eylem ortamı olarak görüyor sınıfı. Tabi ki bize göre terör olan şey, onlar için başka bir anlama geliyor olabilir.

Son zamanlarda uyuşturucu kullanımı arttı mı?

Tüketimin arttığı ve kullananların yaş ortalamasının aşağı indiği yönünde Milli Eğitim'den yazılar geliyor. Sanıyoruz artmış...

Ulusal sınavlarda derece alan öğrenciniz oldu mu?

Sınavlara girip de kazanan öğrencilerimiz oluyor ama sürekli değil. Adana'da 400 tane ilköğretim okulumuz var, yaklaşık 20 tanesi özel okul... Ancak başarılı okullar sıralamasında ilk 10'a 9 özel okul giriyor. Sadece biri devlet okulu, o da 10'ncu.... Bu düşündürücü değil mi?

Son söz olarak ne diyeceksiniz?

Bu bölgenin, Adana'nın imkalarına ihtiyacı var. Kentimizin olanakları paylaşılmalıdır. Bu bölgede ilköğretim bire başlayan çocukların yüzde yetmiş, sekizinci sınıfa gelemiyor. Kızlar ekonomik nedenlerden dolayı daha az devam ediyor. Liseye kayıt olmada da kayıp var. İlkokul birden üniversiteye girene kadar yüzde 90 firemiz var. Halbuki Atatürk; "Eğitimde kaybedilecek bir tek fert yoktur!" demiştir...

► Kuzey Adana'da bir kısmı özel, modern okullar bulunmakta

► Nilay Nacar
Adana Fen Lisesi
İngilizce Öğretmeni

Adana Fen Lisesi'nin İngilizce Öğretmeni Nilay Nacar ile Adana'nın iki yüzü konusu ile ilgili konuştuk. Adana Fen Lisesi sadece kentimizin değil, Türkiye'nin başarılı okulu. Bu yüzden konumuzda etkili olacağını düşünerek sorduk;

Okuluza Kuzey ve Güney Adana'dan hangi oranda öğrenci geliyor?

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki okulumuz mahalli değil, ülke genelinde öğrencilerimizin sınavla seçilip geldiği, başarısını kanıtlamış, Türkiye'nin sayılı üniversitelerine dereceyle öğrenci kazandıran, başarısı hem Adana hem Türkiye çapında bir gelenek haline gelmiş, seçkin bir okul ve öğrencilerimizin tabiriyle 'bir marka'. O nedenle bize öğrenciler diğer şehirlerden -özellikle Adana çevresi- Adana merkez ve çevre ilçelerden gelmektedir. Özellikle, Güney Adana'dan kaç öğrenci gelir bize dersek merkezle ya da çevre ilçelerle karşılaştırıldığında çok daha az öğrenci geliyor.

Özel okullardan gelen daha mı çok?

Evet özel okul mezunu daha çok. Yalnız genel izlenim, başarılı ve gayretli öğrencilerin 6.,7. ya da 8. sınıfta farkedilip, keşfedilip devlet okulundan özel okul bünyesine alınarak eğitimlerine devam etmeleri şeklinde görülüyor. Yani temelde bir devlet okulu eğitimleri ve sonrasında özel okul tarafından, sınavla alınan başarılı okullara kazandırılmaları durumu söz konusu diyebiliriz.

Adana Fen Lisesi, Türkiye çapında seçkin bir okul. Eminim Güney Adana'dan iyi yönlendirecek öğrenciler böyle bir okula girmeye hak kazanabilir.

Güneydeki devlet okullarında Fen Lisesi'ni kazanacak öğrenci yok mu?

Eminim ki, o bölgede keşfedilip, iyi bir eğitim ortamına kazandırılması gereken yüzlerce çocuğumuz vardır. Önemli nokta bu potansiyel öğrencilerin iyi yönlendirilip, doğru kanalize edilmeleri ve bazı fiziksel ve ekonomik koşulları aşmalarına yardımcı olunup, ait olmaları gereken eğitim kurumlarına yerleştirilebilmeleri.

Son olarak ne söyleyeceksiniz?

Bir eğitimci gözüyle Adana'nın güney kısmındaki eğitim durumu için şunları söyleyebilirim:

Çaba, bilinç ve yatırım... Devlet okullarındaki eğitimci arkadaşlarımız öğrencilerimizi topluma kazandırma konusunda eminim ki ellerinden geleni yapıyorlar ve onların çabasına, fedakarlığına her zaman çok ihtiyaç var. İkinci olarak aile bilinci çok çok önemli. Eğer bir aile kurumunda sosyo ekonomik durumu ne olursa olsun eğitime karşı bir sempati, bir yöneliş varsa, o aileden yetişecek potansiyeli olan çocuk hiçbir şekilde eğitime uzak olmak istemeyecektir. Üçüncü ve son olarak, Adana'nın güneyine yapılacak eğitim yatırımları, bu anlamda devlet okullarını ve oradaki eğitimcilerimizi yalnız bırakmayacak ve onlara umut ve destek olacaktır.

► Tarsus Amerikan Koleji

► Mimar Erkan Karakaya
TMMOB Mimarlar Odası
Genel Başkan Yardımcısı
ve Çekül Vakfı
Adana Temsilcisi

Güney - Kuzey
veya eski-yeni
Adana arasında
kültürel açıdan da
bölünmüşlük var

TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkan Yardımcısı, Mimarlar Odası Adana Şubesi Eski Başkanı ve Çekül Vakfı Adana Temsilcisi Mimar Erkan Karakaya'ya konu ile ilgili konuşmak için daha önceden sözleştiğimiz Mimarlar Odası Adana Şube binasına gittik. Konu hakkında söyleyecek o kadar çok şeyi olmalı ki, daha biz sormadan anlatmaya başladı. Biz de bu söyleşimizi olduğu gibi sizlere aktarıyoruz

Fiziksel ve Kültürel Bölünme

Adana'da kentin iki yüzü şeklinde ifade edilen olgu, sadece Eski ve Yeni Adana veya Kuzey-Güney Adana şeklindeki görsel anlamdaki farklılığa bağlı fiziksel bölünmüşlük değil, bu aynı zamanda kültürel bölünmüşlüğü de bir ifadesidir.

Dünyadaki gelişmiş ülkelerin kentlerine baktığımızda, bu kentlerde de nüfusun değişik gelir ve sosyal katmanlardan oluştuğunu görürüz. Tüm bu kentler bünyesinde barındırdığı kültürel ve sosyal çeşitliliği bir zenginlik olarak algılamış ve kentsel imkanları kentte yaşayanların sosyal sınıflarına bakılmaksızın adil paylaşımını sağlayabilmişlerdir. Bizde olduğu gibi toplum sosyal ve kültürel gettolara bölünmeden, her kesimin kentte birlikte yaşama kültürünü geliştirmişlerdir.

Kentin İmkanlarından Her Kesim Yararlanmalı

Adana'daki en büyük sıkıntı sosyal katmanların kentsel yatırımlardan ve kentin imkanlarından aynı oranda yararlanamaması olarak ortaya çıkmaktadır. Kentlerde her tür sosyal katman ve ekonomik seviyedeki insanların yaşıyor olması doğaldır. Bizdeki yanlış, dar gelirli vatandaşların kendi ekonomik imkanlarına mahkum edilerek, görmezden gelinmiş ve kentsel yaşam haklarından faydalanma noktasında yok sayılmış olmalarıdır.

Kentlerde yaşam alanlarının kalitesini ve kentsel imkanların adaletli paylaşımını sağlayacak olan, birinci sırada yetkili yerel yönetimlerin kararlarıdır. Bunun yanında, merkezi otoritenin kente yatırımları da önemli rol oynamaktadır.

Güney Adana'ya Yapılan Yatırım Riskli Görülmüş

Dar gelirli insanlarımızın yaşadığı güney bölgelerine yatırım yapmak riskli görülmüş, siyaseten ranta dönüştürülmesi zor olan bu yatırımlar yerine daha çok kısa sürede gözle görülebilen yeni yerleşim bölgelerine yatırım öncelikli kılınarak, popülist bir yaklaşım süreci benimsenmiştir.

Gerçek Adana, Eski Adana'dır

Adana'ya baktığımızda "Eski Adana" dediğimiz güneydeki dar gelirli kesimlerin yaşadığı Adana aslında gerçek Adana'dır. Adana'ya kimliğini veren binlerce yıllık yaşanmışlığın tanıklığını yapmış bu bölge kentsel yatırımlardan yeterli düzeyde pay almaması nedeniyle bugün buraları adeta kentsel çöküntü bölgeleri haline gelmiştir. Adanalılık anlamındaki kent kültürümüzün yaşandığı ve kent belleğinde yeri olan kesim Adana'nın güneyidir. Adana denince akla gelen sokakta yaşanan komşuluk ilişkileri, mahalleli olma, birlikte dayanışma duygusu, geniş aile ilişkisi hep bu bölgede yaşanmıştır.

Yakın zamanlarda suni bir şekilde gelişen yeni Adana dediğimiz ve sohbetimizin başında da ifade ettiğimiz Adana'nın öteki yüzü diye tanımladığımız kentin kuzey bölgesine gelince, burası hiçbir kültürün ürünü olmayan, konut fonksiyonlu apartman bloklarının yer aldığı, eskilerin çok kullandığı sefer taşı benzeri yapılaşmış beton blokların bulunduğu bölge. Buralarda geçmişten gelen bir yaşam kültürünün izlerinden bahsetmemizin imkanı yoktur.

Böyle Giderse Yeni Adana'nın da Sorunları Artacak

Yeni olan, ama bizi tanımlamayan bir yapı yoğunluğundan başka bir şey değil. "Yeni Adana" dediğimiz bölgenin gelecekte kentleşme sorunları güneyi katlayacak ve çözüm üretmekte pek kolay olmayacak.

Güneydeki gerçek Adana dediğimiz ve bugün bakımsızlıktan ve yatırımsızlıktan kentin çöküntü bölgesi olarak görülen "Eski Adana"ya gelirsek, buraların tekrar canlandırılması ve kent yaşamına kazandırılmasının öncelikle siyasi bir iradeye gereksinimi vardır. Bugün bilenin de bilmeyenin de sıklıkla kullandığı kentsel dönüşüm kavramının arkasına saklanamayız. İhtiyacımız; bu bölgelerde yaşayan halkın insanca yaşayabileceği, sosyal donatı alanlarının çözümlendiği, yaşadığı ortamdaki kopartılıp, yalnızlaştırılmadığı kent parçalarının yaratılarak, kentte yaşamın imkanlarını kullanabildiği yaşam alanları haline getirmek üzere uygulamaya konulacak bir sağlıklılaştırma projesidir.

Bu "Eski Adana" dediğimiz Adana'nın güneyindeki mahallelerdeki yaşayanlar sosyal ilişkiler açısından çok da mutsuz değiller, onların ihtiyacı kentsel yatırımlardan eşit pay alarak, bölgelerinde insanca yaşam ortamına kavuşmaktır. Bu da kentte yaşayan her bireyin talep edebileceği en doğal hakkıdır. Yoksa bu gettoları fiziksel anlamda apartmanlara dönüştürsek de kenti birlikte doğru kullanma noktasında başarılı olabileceğimizi sanmıyorum.■

► Zihni Aldırmaz
Adana Büyükşehir
Belediyesi Başkan v.

Göçle Gelenler

Kültürel Değerlerini de Getiriyor

Konumuz ile ilgili olarak kısaca fikrimi aldığımız Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Sayın Zihni Aldırmaz; Güney Adana diye tarif edilen Güney Seyhan ve Yüreğir'de Doğu ve Güneydoğu'dan bir zamanlar göçmüş Adanalılar, geldiklerinde komşu oldukları hemşehrilerimizle birlikte oturuyorlar. Bizim için önemli olan hem onların kültürü yok edilmeden, hem de Adana'nın kültürel değerleri korunarak güneyin kentle bütünleşmesidir.

Bu yüzden hem fiziki, hem de sosyal olarak Güney Adana'nın kültürel yapısını bozmadan kuzey-güney farkını ortadan kaldırmalıyız. Bu iki bölümü fiziki olarak da bir araya getirmek için çok geniş bir bulvar açıp, bu bulvara bağlantılı bulvarların desteği ile de entegrasyonu sağlamayı düşünüyoruz.

Ama yine de söylemeliyim ki önemli olan kültürel bozulma olmadan entegrasyondur.

Eğitimde İki Yaka ve Tek Adana

Yazı: Nuri Gürdil Fotoğraf: Prof. Dr. Nuran Öğülenler

Kuzey veya Güney...
Adana veya Karşıyaka...

Seyhan nehri yalnızca bereket, yalnızca hayat ve yalnızca umut taşımaz Çukurova'ya. O kıvrıla kıvrıla akan nehir, bir kader çizgisi olur her iki yakaya, nerdeyse birbirine karşıt iki yazgı: Kuzey ve Güney Adana; pusulalar utansın yönünden!..

Şehrin birbirine bu kadar mı benzemez iki yüzü? Aşında, işinde, göçünde ve her bir şeyinde bir ikilik, bir birbirine benze mezlik... Bir tarafta gecekondu ları, tarla ları, fabrikaları, çıkmaz sokakları, alın teri ve üniversitesiyle Güney Adana; öte yanda apartmanları, bulvarları, sinemaları ve kredi kartlarıyla Kuzey Adana... Bir yanda sınava hazırlanan ak benizli ders haneli çocuklar, öte yanda tiner ci, eli taşlı ya da kavruk işçi çocuklar...

Türkiye'nin doğusuyla batısı arasındaki fark ne ise, Adana'nın güneyi ile kuzeyi arasındaki fark da aynıdır neredeyse. Neredeyse, bir köprü bağlar yüz yıl önceyle yüz yıl sonrasını... Gerçek bu kadar mı ikiyüzlüdür Adana'da?

Önce Tek Adana Vardı... Karşıda da Karşıyaka...

Öteden beri güçlüyle zayıfı, güzelle çirkinini ve zenginle yoksulu içinde taşıyordu Adana, her kent gibi... Ancak ne zaman aradaki makas açıldı, emeğe ve ekmeğe düşman uçurumlar oluşmaya başladı, sorunlar da büyüdükçe büyüdü... Önce tek başına Adana vardı, karşıda karşı yaka... Matematik hesabı şaşırdı en sonunda ve büyüyen sorunları bölmek için Seyhan'la Yüreğir'e ayrıldı Adana; yetmedi en sonunda Çukurova ile Sarıçam... Kenti dörde bölmekle sorunlar da bölünseydi keşke, ufalansaydı; olmadı: Adana iki yaka olarak kaldı ve makas açıldıkça açıldı, he-saba kitaba inat.

Tarihsel ve ekonomik nedenlerle birbirinden kopan ve farklılaşan iki yaka, bir nebze olsun kültürle, sanatla, eğitimle bir arada tutulabilirdi belki, gecekondular kaldı onlar da... Bundandır karşı yakanın çoraklığı, Çukurova'nın ve fabrikaların bereketine inat. Bir kent ki, kuzeyi sosyal donatılarıyla yaşam alanı, güneyi alın terine yabancı, sanki çalışma kampı, göçmenlerin toplandığı... Göçün getirdiği yabancı-lık, çarpıklık, eğitimsiz kalabalık tüy dikti yaraya.

Vesaire... Vesaire... Vesaire... Ve Eğitim

İki yakanın ekonomisinde, ulaşımında, kentleşmesinde vs vs vs arasında fark neyse, eğitiminde de en az o kadar fark vardır. Ki, daha doğarken kaderiniz yazılır adrese dayalı nüfus kayıt sistemiyle; gideceğiniz okul bellidir, yapacağınız iş, başınıza gelecek işler yazılmıştır nüfus hanesine belli belirsiz. (Adrese dayalı nüfus kayıt sistemiyle mahallenizdeki en yakın okula kaydınız yapılır otomatik olarak. Sistem kâğıt üzerinde harikaysa da ancak mali portren kadarsındır hayatta.) İmkânı olanların taşı tarağı toplayıp kuzeye taşınması biraz da bundadır; daha kentsel yaşam koşulları adına başlar içgöç, sürer, dışgöçe inat...

Güneyde kalabalık ve klimasız sınıfları, donanımsız okulları, yoksul velileri ve fani görevlerin kuzeysever genç öğretmenleriyle bir türlü tamamlanamaz alfabe, hep bir eksik kalır; kaybedilen gençler, sıfırcı öğrenciler kara tahtadaki yerini alır... Kuzeyde kalabalıkları -kısmen- azaltılmış klimalı sınıfları, veli aidatlarıyla donatılmış okulları -yetmedi- özel okulları, umut taciiri hormonlu dershaneleri ve A'dan E'ye beş harfin peşinde, sınav telaşında görece deneyimli öğretmenleriyle -kısmen- sınav galibi öğrenciler internet takibinde... Ortada "iki tarafa da eşit mesafede durmaya çalışan" velisever sosyal devlet! Ve sonuç: Eğitim başarı sıralamasında ortalama altı "tek" Adana; ülke genelinde sıfır ve birler içinde!

Türkiye'nin paraseverleri eğitimin kazançlı bir "sektör" olduğunu fark ettiklerinden beri "dershanesiz başarı olmaz" ın havariliğini yapmakta, tüketebilen ailelerin çocukları bir süre dersane çarkında oyalanmakta/yolunmakta, mümkün mertebeye çoktan seçmeli müşteriler özel okullara postalanmakta... Şaşırtıcı mıdır özel okulların, dershanelerin, sınav kazanmış-ların kuzeyde toplanması?

Sıfır Bir... Tek Adana...

Söz uzar, zorunlu eğitim zorlanmaya, edip'se ikilemler içinde düzünden tersinden Adana'da pide yemeye devam eder, kıymalı-kıymasız. Kaderi pusulanın neresinde doğduğuna ya da neresinde yaşadığına bağlıdır; Adana'yı tümleyemeyen yerel yöneticilere, siyasilere, piyasaya, katsayılara, okullaşmaya, okumaya... 1928 Harf Devriminden bu yana iller içinde liste başı olmalara inat, sıfırbire inat -Ankara'dan İstanbul'dan, yurt genelinden bakınca- ekonomiden eğitime her alanda alt sıralara iner "tek" Adana, karnesinde kırıklarla...■

nurigurdil@altinsehiradana.com

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nedir ?

Kişilerin yerleşim yerlerine göre nüfus bilgilerinin güncel olarak tutulduğu, nüfus hareketlerinin her an izlenebildiği, MERNİS kayıtlarındaki TC Kimlik Numarasına göre kişiler ile ikamet adreslerinin eşleştirildiği bir kayıt sistemidir. E-okul ve e-kayıt işlemlerinde bu bilgiler kullanılmaktadır.

Altınşehir Adana İki Yüzlü mü ?

Yazı: İpek Kobaner Fotoğraf: S. Haluk Uygur

Adana ne yaparsak karşılığını veriyor...
İyi de yapsak, kötü de... Adeta bir ayna.

Sadece iki yüzü mü vardır şehrin, bu iki yüz bir şehri anlatmaya yeter mi? Mesela siyah ve beyaz tanımlar mı bütün renkleri?

Peki, bir rengi yok mudur şehirlerin? Bana sorarsanız her şehrin hissettirdiği, kendine özel bir rengi vardır.

Adana'nın rengi sarıdır, altın sarısı, onun için altın şehirdir; ama yirmi dört ayar altının rengi, biraz turuncu, biraz dore. Tıpkı Roma'nın renginin traverten beyazı, İstanbul'un turkuaz, Halep'in koyun sütü rengi olduğu gibi...

Peki, bahtımız altın rengiyle tanımlanır mı? Siz ne dersiniz bilmem ama, ben o da olacak derim, size güvenerek...

Adana'yı Yaşamadan Olmaz

Adana'nın rengi sadece bakmakla, görmekle anlaşılmaz. Yaşamak, koklamak gerekir, hissetmek gerekir, duymak, anlamak gerekir... Sokaklarında gezmek gerekir. Arka mahallelerde, herkes birbirini akrabaları dahil bilirken, komşuda pişen yemekten, oğlunun ne zaman askere gideceğinden, kış temizliğinin hangi gün yapılacağından haberdarken; merkeze geldikçe selamı olmayan, birbirini tanımayan, hayat mücadelesi içinde kaybolan yaşamlardan, her şeye erişebilecekken, kendini sınırlayan insanlardan bahsedebiliriz.

Adana mı İki Yüzlü

Yoksa Biz mi Çok Yüzlüyüz?

Aslında Adana iki yüzlü değildir, iki yüzlü hatta çok yüzlü anlamları yükleyen bizleriz. Bazen portakal çiçeği kokan, çokça da kebab kokan sokaklarında yürümüyorsak, şalgam içip, kebab yemiyorsak, yaz ayında bici keyfi yapmıyorsak, göl kenarında oturup demli çayımızı içmiyorsak bu Adana'nın suçu mudur? Biz dokuz ay süren baharı göremiyorsak, üç ay süren sıcaklarda çok yakınımızdaki yaylalara kaçmayı başaramıyorsak, Adana'nın bir kabahati var mıdır?

Taşın Altına Elini Koymadan Eleştirmek

Güzellikleri fark etmeyip şikâyet eden bizler çok yüzlü değil miyiz? Bir düşünelim; kaç kere güzel yapılan işlere katkıda bulunduk, taşın altına elimizi koyduk veya iyi şeyleri takdir etmeyi başardık, eleştirdiğimiz şeyleri düzeltmek için harekete geçtik? Adana bizden samimiyet, sevgi, hoşgörü ve özgeci davranışlar bekliyor. Kendimiz, çevremiz ve Adana için çalışmamızı, üretmemizi istiyor. O bizi seviyor, binlerce yıldır bize ev sahipliği yapıyor, ne yaparsak karşılığını veriyor, iyi de yapsak, kötü de yapsak, adeta bir ayna gibi bize yansıtıyor. Her hareketimiz sadece bizi değil, bizden sonraki nesilleri de ilgilendiriyor. Sorumluluğumuz iki kat artıyor, daha çok çalışmamız gerekiyor. Biz de bu şehri sevmeli, hak ettiği modern, yeşil, temiz ortamı oluşturmaliyiz.

Özgürlük Ve Kent

Farkında mıyız Altınşehir'de olduğumuzun? Bazılarımız belki... Ama ısıltılı kent yaşamı hepimizin ortak paydasıdır. Almanların dediği gibi; "Kent yaşamı insanı özgür kılar." Bir Tarkan konseri, bir tiyatro festivali, bir fuar alanı buluşturur bir araya gelemeyecek insanları, işte o anlarda hep birlikte Adana'yızdır.

İşte o anlarda iki milyonluk şehir altın gibi ışıltır, ışığı Türkiye'yi sarar.■

ipekkobaner@altinsehiradana.com

Hangi Adana?

Adana'nın Öteki Yüzleri

Yazı: Metin Bahçivan

Fotoğraf: Zafer Koç

Galleria'yı pas geçip,
Eski Baraj'da nefes alırsınız

Adana'ya bir konduğunuz gelirse ne yaparsınız? Öncelikle nerele-ri gezdirirsiniz? Hepimiz aynı şeyleri yapıyoruz değil mi? Önce güzel bir restoranda Adana kebabı yedirilir (şalgam olmazsa olmaz, bol yeşillik ve salatalarla birlikte), üzerine keyifli bir Türk kahvesi ardından seyr-ü sefer başlıyor...

Klasik olduğu üzere; önce Sabancı Camii civarından başlarız tanıtıma (Ortadoğu'nun ve Balkanlar'ın en büyüklerinden olduğunu mutlaka vurgularız) ve hemen yanındaki Merkez Park'ın kocamanlığından dem vurularak bilmem kaç çeşit ağaç ve çiçek olduğunu anlatırız (ama bunca büyük parkın kentin dokusuna nüfuz edemediğini salt belirli kesimin piknik alanı olarak kullandığından hayıflanırız). Ne olduğunu kimseye anlatamadığımız Galleria'yı hemen pas geçeriz. (Anadolu'nun ilk AVM ve kültür merkezini nasıl atıl hale getirdiğimizi nasıl anlatalım ki?) Demirköprü'nün altından geçerken yıllar önce bu köprü üzerinde defalarca filmler çekildiğini mutlaka anlatırız. Dünyanın en ünlü mimarlarından birinin adını (Mimar Sinan) verdiğimiz, sanatsal etkinlikler için düşündüğümüz ve imar ettiğimiz Mimar Sinan Kültür Parkı'nın sadece siyasi amaçlı geceler için kullanılan garip bir yer olduğunu fazlaca anlatamadan hızla geçeriz. Geldik Eski Baraj Gölü'ne... Ohh be!.. Biraz nefes alalım ve utancımızdan kurtulalım...

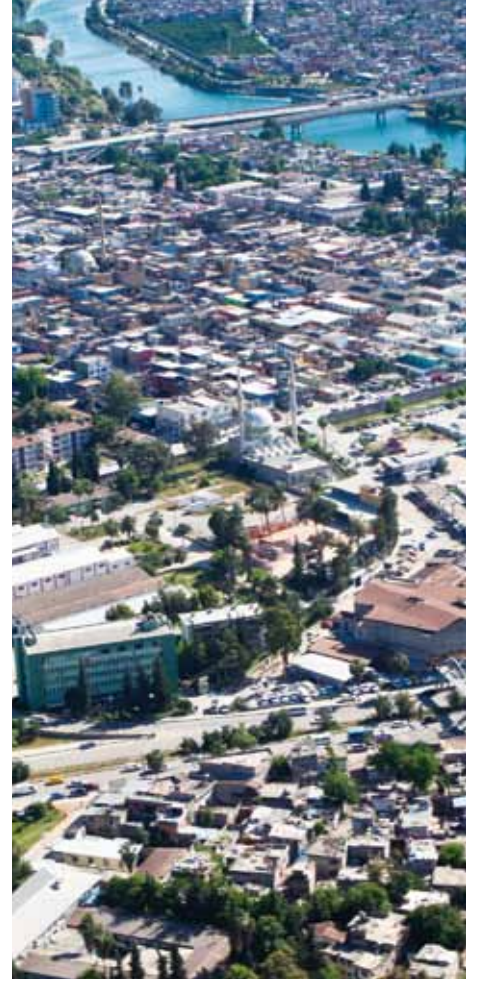

Eski Baraj'ın üzerinde durup; suyun köpürerek yüzümüze damlacıklar savurmasını keyifle izlerken hoş serinliğin tüm bedenimize yayıldığını duyumsarız. Yönümüzü kuzeye çevirdiğimizde ise ufak bir göl haline gelmiş Seyhan'ın muhteşem yeşil rengini ve çevresinde yürüyüş yapılan okaliptüs ağaçlarının hafif rüzgarda salınmasını seyrederiz hep birlikte. Doğu ve batı yönlerine ayrılan büyük sulama kanallarına akan suyun hızı gerçekten ürkütücüdür. Bütün ovayı dolanarak giden bu kanalların nasıl hayat verdiğini ya da serinlemek amacıyla atlayan çocuklarımızı yutarak nasıl hayat aldığını anlatırız dolu dolu... Hemen bir küçük iskemleye çöker ve gerçekten çok az yerde bu denli keyifle içebileceğiniz bir demli çaydan sonra yola devam... Dilberler Sekisi'nden dolanarak yavaşça, usulca yol alırız ve tam tepede durup şöyle bir panoramik olarak bakarız; karşı tarafta okaliptüs ormanı, sazlıklar, yeşile boyanmış göl ve onlarca beyaz ördek... Gençlik köprüsü ve ATO'nun dinlenme tesisleri... Arkamıza bakmasak da olur; hala yeşil alan mı yoksa işgal altında bir yer mi olduğuna karar veremediğimiz Çamlık ile ilgili tartışmaları anımsarız, içimiz burkular.

Ovaya doğru yola çıkan kanallar bir taraftan hayat verirken, diğer taraftan can alır...

Göle bir bu taraftan, bir de karşı taraftan bakınca, inanılmaz rengiyle Seyhan Baraj Gölü ve bu gölü karşı kıyılara bağlayan ince uzun 3 ayrı köprü.

Hızla dalarız Menderes Bulvarı'na karşıda gurur kaynağımız Çukurova Üniversitesi 38 yılda inanılmaz bir hızla büyüyen, gelişen ve kabına sığmayan devasa bir eğitim alanımız (50.000 dekarlık arazisiyle de büyük). Kıyı boyunca yerleşmiş seyyar, baraka tarzı çaycılarımız ve bici-bici satıcılarımızdan birine çökeriz yine. Keyfe göre meyveli veya sade bir bicinin rahatlatmasından sonra zorla sıyrılırız rehavetten.

İşte tüm görkemiyle, inanılmaz rengiyle Seyhan Baraj Gölü ve bu gölü karşı kıyılara bağlayan ince uzun 3 ayrı köprü. Gölün kuzey yamaçlarında güzel villalar sıralanmış... Sağlı sollu dizilmiş onlarca cafe ve restoranların arasından ve hep Seyhan Gölü'nün kıyısından ilerleyerek geliyoruz; Yelken Kulübü'nün olduğu koydayız işte... Onlarca tekne dizilmiş suyun yüzünde, kendinizi İstanbul'da Boğaz'da sanabilirsiniz, sakın şaşırmayın. Sırtınızda Çoban Dede Türbesi ve çevresinde garip bir curcuna; piknik yapan halkım, her yerde onlarca mangal tütsüsü ve büyük bir huşu içinde türbeye ziyaret için tırmanan insanlar...

Yola devam; balıkçı restoranlarından sonrasında Menderes Bulvarı'nın bitiminde; göle atlamaya hazır bir yılan gibi uzayan köprünün üzerinden manzarayı doya doya seyrederek geçiyoruz karşıya. Yeni yapılan aynı tipteki onlarca cafeleri sayıp ikinci köprüye varıyoruz ve tam karşıdan, bir de bu cepheden izliyoruz Adana'mızı...

Aman Tanrım!.. Muhteşem bir manzara ve iğrenç bir kentleşme... Arazi sıkıntısı yaşayan garibim Adana; bütün 15-20 katlı binalarını gelip tam gölün kıyısına konduğunu... Beton yığınının bakarken ayrılmına varıyoruz ki, bir karış bile yeşil alan bırakmamışız. Hepimiz, gölü sadece evimizin (sadece bize ait olan evimizin) balkonundan seyretmeyi daha çok sevmişiz.

"Parklara ne gerek var o zaman..." Konuğumuzun uyarı ve tepkisiyle daha da fark ediyoruz bu durumu; "Canım şehre yazık etmişsiniz." Fazla söze gerek duymadan güzel şehir turunun ardından uğurluyoruz konuğumuzu... Peki sizce de Adana'mız bu mudur?... Sadece Eski Baraj, Yeni Baraj, Seyhan Gölü ve çevresinden mi ibarettir Adana?..

Peki; Orhan Kemal'in, Yaşar Kemal'in, Abidin Dino'nun, Yılmaz Güney'in, Ali Özgentürk'ün Adana'sı nerede sevgili dostlar?.. Kendimizi kandırmayalım lütfen. Adliye haberlerine konu olan Adana nerede?.. Ambulans bile geçemeyen daracık sokaklarında, komşularla birlikte salçalık birberlerin temizlendiği Adana'm nerede?

Aracımla annemlerin evine gidebilmek için yola koyulduğumda; Küçük Saat ci-varındaki curcunayı, Saydam Caddesi ka-busunu (zaten 1,5 metre olan kaldırımlar işgal edilmiş tüm yayalar yolda, seyyar satıcılar, kaldırıma park edilmiş araçlar vs.) nasıl atlatmalı ve nasıl anlatmalı?... Gülbahçesi, Dağlıoğlu ve Havuzlubahçe Mahallelerine nasıl ulaşmalı ve neler ya-şandığını nasıl anlatmalı?..

“Eski Adana’ya fazla bir şey yapamıyoruz, çok ciddi kentsel dönüşüm projeleri gerekiyor buna da gücümüz yetmiyor..”

Yerel yöneticilerimiz aynı hikayeyi anlatmaktan yorulmadılar hala; “Eski Adana’ya fazla bir şey yapamıyoruz, çok ciddi kentsel dönüşüm projeleri gerekiyor buna da gücümüz yetmiyor..”

Peki 10 yıldır 20 yıldır görev yapan ey yöneticilerimiz! Kuzey Adana diye bö-bürlendiğiniz kentteki çarpık kentleşmeyi nasıl anlatacağız?.. Kaldırımları ana yol-dan daha geniş olan Turgut Özal Bulvarı bir yanda, kasaba caddesini andıran keş-mekeş içindeki Kenan Evren Bulvarı bir yanda... Gölün hemen yanında 20 katlı zevksiz binalar bir yanda, 2 katlı villalar öbür yanda...

21.yüzyılda bile hala semt pazarı oluş-turabilmek için caddeleri kapatıyorsak bu mudur başarımız? Çok övündüğümüz Kuzey Adana’da bile sivrisinekten yakını-yorsak, tüm ara sokaklar delik deşik ol-muşsa sadece makyaj kurtarmıyor artık.

Kentin başına bela olan Metro’yu tar-tışmaya bile gerek yok! Bu saatten sonra yıkıp atamayacağımıza göre; tüm Adanalı yöneticiler (yerel ve merkezi), milletve-killeri, STK’lar, meslek odaları, üniversite vs. hep birlikte oturup çözüm üretmek zorundayız. Milyonlarca dolar harcadı-ğımız, kentin dokusunu bozduğumuz bu yapıdan kurtulmanın yolu olmadığına göre; nasıl daha işlevsel hale getirebiliriz diye acil çözümleri hayata geçirmeliyiz.

Tüm Adana bizim; kuzeydeki geniş bulvarıyla, modern binaları cafe ve resto-ranlarıyla, Dilberler Sekisi’ndeki doyum-suz manzarasıyla, Saydam Caddesindeki keşmekeşiyle, Karşıyaka Devlet Hastanesi önündeki çamur ve tozuyla...

Elbette ki, büyümenin, irileşmenin ken-dince ciddi sorunları var ve hep olacak. Aslolan şudur; kentte yaşanan tüm sosyal ve kültürel etkinliklere (spor, edebiyat, ti-yatro, sinema, konser vs.) aynı mesafeler-de ve oranlarda hep beraber ulaşabiliyor muyuz?.. Büyük köyden kentliliğe yürüye-biliyor muyuz?.. ■

metinbahcivan@altinsehiradana.com

Emin'in Acıklı Öyküsü

Mehmet Akif Ersoy'un Oğlu

Yazı: S. Haluk Uygur

Emin babasıyla birlikte o yılların onurunu ve zorluklarını yaşamış birisi. Maalesef daha sonraki yıllarda başına gelmedik kalmamış.

İstiklal Marşı'nın kabulünün 90. yılı kutlanıyor bu yıl. Vatan şairi anlatılıyor yeniden... Marşın güftesi tartışılıyor, o zamanlar önerilen diğer güfteler gündeme geliyor. Tüm güftelerin birlikte çalındığı konserler düzenleniyor...

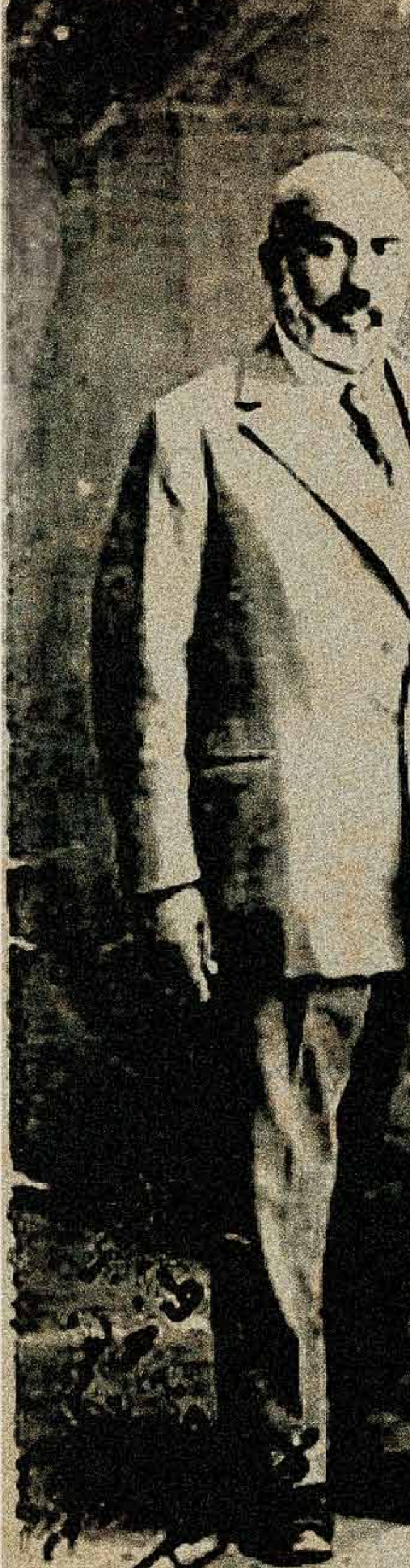
Altınşehir Adana olarak biz de konuyla ilgili bir çalışma yapmak istedik; ancak "marş ve güftesi" gibi çok işlenen ve tüm benliğimizle benimsediğimizden olacak gereksiz bulduğumuz konulara girmek yerine, pek bilinmeyen, ama buna rağmen ülkemizin bir hatası olarak kabul ettiğimiz acıklı bir öyküye parmak basmak istedik.

Emin Akif Ersoy, Vatan Şairinin Büyük Oğlu

Dergimizi konuyla ilgililenmeye yönlendiren de Çetin Altan'ın Emin Akif Ersoy ile alakalı yaşadıkları. Altan şöyle bahsediyor olaydan:

"Yıl 1966 sonları. Bir öğle sonrası odamdayım. 'Sizi biri görmek istiyor.' dediler. 'Buyursun' dedim. İçeri tıraşı uzamış, üstü başı bakımsız, yaşlıca, çelimsiz bir adam girdi. 'Hazır ol'u andıran bir duruş ve hafif bükük bir boyunla; 'Bendeniz Mehmet Akif'in oğluyum.' dedi.

Bir anda ne olduğumu şaşırdım. Eski bir dostluk havası yaratmak istercesine; 'Oooo buyurun, buyurun, nasılsınız?' dedim. O, tavrını bozmadı... 'Rahatsız etmeyeyim. Sizden ufak bir yardım rica etmeye gelmişim.' dedi.

Mehmet Akif
ve Emin Mısır'da

Gökler mi tepeme yıkıldı, yer mi yarıldı da ben mi yerin dibine geçtim, doğrusu allak bullak oldum. Ve tek yapabileceğim şeyi yaptım, cüzdanımı çıkartıp uzattım. O, bükük boynuyla, 'Siz ne münasip görürseniz.' dedi. Cinnet cehennemlerinin tüm yıldırımları düşüyordu yüreğime. 'Durun bakalım neyimiz varmış' gibilerden cüzdanı açtım, içinde ne varsa çıkardım, fazla bir şey de yoktu.

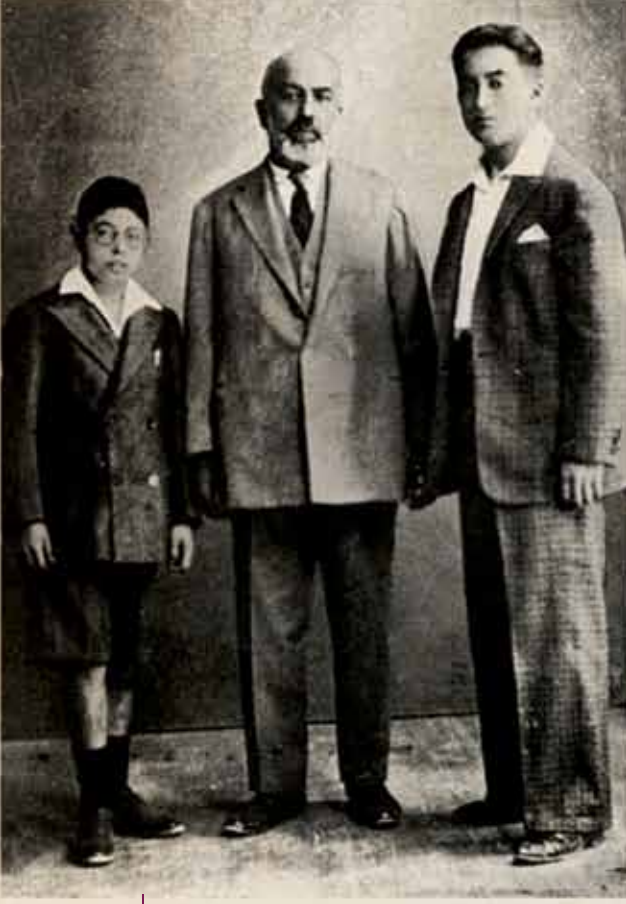
Bir iki adım attı. Sanırım sadece bir 10 yahut 20 lira aldı. 'Çok çok teşekkür ederim, rahatsız ettim.' dedi ve çıktı. Aradan bir ay geçti geçmedi, gazetelerde küçük bir haber ilişti gözüme:

"Beşiktaş'taki çöp bidonlarından birinde Mehmet Akif'in oğlunun ölüsü bulundu."

1908 doğumlu Emin Ersoy, Mehmet Akif Ersoy'un en büyük oğlu. Ayrıca şairin Cemile, Feride ve Suad isimli 3 kızı, Tahir isimli bir oğlu daha var.

Mehmet Akif, Kurtuluş Savaşı yıllarında (24 Nisan 1920) Anadolu'ya geçerken, o zamanlar 12 yaşında olan Emin'i de yanına alarak gitmiş. Yani Emin babasıyla birlikte o yılların onurunu ve zorluklarını yaşamış biri. Ama maalesef daha sonraki yıllarda başına gelmedik kalmamış.

Mehmet Akif, davetli olarak Mısır'a gince (1923 ve sonradan 1924), zannedirim başıboş kalmaktan dolayı Emin içki ve esrara alışıyor. Sergüzeşt bir hayata başlıyor. Şair bu kötü durumu öğrendiği zaman evli olan kızlarını ülkede bırakarak, iki oğlunu ve karısını yanına aldırıyor. Orada onların iyi bir eğitim almalarını sağlıyor. İkisi de Arapça ve İngilizceyi ana lisanları gibi öğreniyorlar.

Mehmet Akif ve
oğulları Tahir,
Emin

1934 yılında Emin askerliğini yapmak üzere ülkeye dönüyor ve Kırklareli’nde askerliğini yaparken yine başı belaya giriyor. İsterseniz bu konudaki öyküyü de “150’liklerden Antakyalı Ali İlmi Fani”nin 1935 yılında Rıza Tevfik’e yazdığı mektuptan okuyalım:

“Bir gün elime Bereketzade Cemil Beye hitaben yazılmış bir mektup tutuşturuyorlar. İmzaya baktım, ‘Kırıkhan hapis-hanesinde mevkuf Mehmet Akif Beyin mahdumu Emin.’ İçini okudum. Diyor ki, ‘Kırklareli’nde vazife-i askeriye mi ifa ediyordum. Arapça bildiğim için ara sıra arkadaşlarıma Kur’an okur, ayetleri tefsir ederdim. Bu hareketim irtica mahiyetinde görüldü. Divan-ı Harb’e tevdi olundum ve tevkif edildim. Tevkifhaneden şimdi benimle beraber bulunan çavuşumun delalet ve himmetiyle firar ettik. İstanbul’a geldik, oradan bir vapura atladık. Mersin’e çıktık. Mersin’den yaya olarak Adana üzerinden Antakya’ya gelirken yoldaki karakolhane-deki jandarmalar halimizden şüphelendi, pasaportlarımız olmadığından her ikimizi de Kırıkhan kazasına gönderdiler. Şimdi bizi Türkiye’ye iade edecekler. İmdatımızıza yetişiniz.’

Maalesef imdatlarına yetişemedik, çünkü mektup yazılıp elden ele bana gelinceye kadar günler geçmiş, kendileri de hududu aşmıştı. Bilmem ne ceza verecekler? “

Emin Ersoy’un bundan sonraki hayatı hakkında fazla olmasa da bazı bilgilere ulaşıyoruz. Bir şekilde hapisten kurtulan Emin İstanbul’a gidiyor, ama iş bulamıyor.

Emin, Suriye’ye geçmek isterken,
Adana’da karakola düşüyor.

Mehmet Akif’in
kızları
Cemile,
Feride
ve Suad

Sabahçı kahvelerinde ve hamamlarda yatıyor. Alkol almayı ispiroto içmeye kadar götürüyor, esrar parası için hamallık yapıyor. 1939 yılında polis onu esrar içerken yakalayınca akıl hastanesine gönderiyor. Daha sonraları da cezaevine bile giriyor. İlerleyen yıllarda onu bulan baba dostlarından biri, Bursa’daki Atatürk çiftliğinde işe sokuyor. Ve bu arada evleniyor. Esrar içmeye devam ediyor mu bilmiyoruz ama 1963 yılında onu işten çıkarıyorlar, böylece sefil hayatı yeniden başlıyor. 1966 yılında karısı da ölünce sokaklara düşüyor.

İçki ve esrar bağımlılığı nedeniyle 1966’da da bir müddet akıl hastanesinde kalan Emin Ersoy aynı yılın Kasım ayına oradan çıkınca Tophane’de bir kamyonetin karoserinde yatmaya başlıyor. Muhtemelen de bu dönemde tanıdığı kişilere gidip yardım istiyor.

Çetin Altan’ın anlattığı öykü de o döneme ait olsa gerek.

Ülkemizin iftihar kaynaklarından biri olan, Vatan Şairimizin çocuklarından birinin öyküsü bu ne yazık ki... Diğer çocukları ne olmuş. Üzgünüz ki, onlardan bazılarının öyküsü de en az Emin’ininki kadar hüznü...

O öyküleri gelecek sayılarda birinci değilse bile yine de konu etmek üzere burada ara vermek isteriz; ama herkesin bu hüznü öyküden alacağı bir ders olduğunu ummaktayız. ■

halukuygur@altinsehiradana.com

INTERNATIONAL PLANT SELECTION ÜRÜNLERİ **ARTIK VITROPLANT'TA**

CARMINGO GRUBU KAYISI ÇEŞİTLERİ

HONEY GRUBU NEKTARİN ÇEŞİTLERİ

**Fidan
Güvencesinin
Değişmeyen
Adresi**

VITRO **plant** TÜRKİYE

Meyve Fidançılığında Gelişmiş Teknikler

VITROPLANT FİDAN TOHUM TARIMSAL ÜRETİM LTD. ŞTİ.
Reşatbey Mah. Fuzuli Cad. Gürçan Apt. Kat: 4-13 / Adana
Tel: +90 322 459 11 92 (pbx) / Fax: +90 322 459 11 29
info@vitroplantturkey.com
www.vitroplantturkey.com

Ölüm Taciri Öldü... Yaşasın Nobel

Yazı: Saygı Esin

“Dinamiti buldum ki dünyadaki bütün ordular
birbirlerini havaya uçursun ve dünya askersiz kalsın!”

Öykümüz 17. yüzyılın başlarında taşıdığı ticari mallarla batan bir İsveç gemisiyle başlar. Bu geminin sahibi, adına ünlü Nobel Ödülleri verilen Alfred Nobel’in İmanuel isimli babasıdır.

Dolayısıyla Alfred Nobel 1833 yılında iflas etmiş bir babanın 3. oğlu olarak Stockholm’de dünyaya gelir.

Bu sırada büyük ağabeyleri Ludwig ve Robert kendilerinin ürettikleri kibritleri sokaklarda satarak evin geçimine katkıda bulunmaktadır.

Adana’dan Tüfek Dipçığı

İflas eden baba 1837’de Finlandiya’ya, arkasından da St. Petersburg’a göçer. Burada Türkler ile Ruslar arasında devam eden Kırım Savaşından yararlanarak yeniden zengin olur. Bu zenginliğinin kaynağı silah, daha çok da mayın üretmesidir. Hatta , ta Adana’dan Toros Dağlarından tüfek dipçığı yapmak üzere ceviz ağacı getirttiği bilinmektedir.

Nobel Ailesi Patlayıcılara Düşkün

110 yıldır adına dünyanın en saygın bilim, sanat ve barış ödülleri verilen bir bilim adamını anlatmayı hedeflediğimiz yazımıza böyle bir öyküyle girmemizin nedeni, Alfred Nobel’in tüm ailesinin patlayıcıyanıcı maddelere (ve tabi ki savaşa) karşı eğiliminin olduğuna işaret koymak içindir.

Alfred zaten bu yüzden (patlayıcıları öğrensini diye) kimya tahsiline gönderildi. Ancak onun kimya dışında edebiyat, dil ve tiyatro gibi alanlara da ilgisi vardı.

TNT’yi Alfred Bulmadı...

Sadece Kullandı...

Paris’teki bu tahsili sırasında Alfred Nobel çok şiddetli bir patlayıcı olan “Trinitrogliserin - TNT” ile tanıştı. Ama sanılanın aksine dinamitin ana maddesi olan bu sıvıyı kendisi değil, İtalyan Ascanio Sobrero bulmuştur. Alfred ise, sadece en ufak sarsıntıda şiddetle patlayan bu sıvının nasıl güvenle taşınabileceğine kafa yormuştur. Çünkü bu patlayıcının, eğer taşınabilirse çok para edebileceğini mayın ticareti nedeniyle yeniden zengin olan babasından bilmektedir.

İşte bugüne kadar milyonlarca insanın hayatını söndüren “Dinamit” böyle bir psikoloji içinde keşfedilmiştir. Kieselguhr isimli bir emici ile toprağa TNT’yi emdirerek taşımayı öğrenen Alfred Nobel, bundan sonra “Dinamit Kralı” olarak anılmaya başlamıştır.

▼ Dinamitin öldürdüğü ilk kişi, Alfred Nobel'in küçük kardeşi Emil Nobel.

Emil'i Kim Öldürdü?

Ancak dinamitin öldürdüğü ilk kişi Alfred Nobel'in son kardeşi Emil'dir. Çalışmalarını kardeşleriyle ortak yürüten Nobel'in Stockholm'de açtığı araştırma laboratuvarında bir gün büyük bir patlama olmuş ve bu patlamada çok sevdiği kardeşi Emil Nobel ölmüştür (1863). Üstelik bu patlama tek de değildir. Bunu daha şiddetli patlamalar takip edince Alfred Nobel'in Stockholm'de araştırma yapması yasaklanmış, o da laboratuvarını Paris yakınında bir yere taşıyarak, inatla araştırmalarına devam etmiştir. 1864 yılında da TNT'nin güvenli taşınma biçimi olan dinamiti icat etmiştir.

Asıl Zenginliği Dinamit Değil!

Dinamit aileye çok para kazandırmış ama Nobel Ailesi'nin asıl zenginlikleri petrole dayanıyor. Dinamit ise onları petrole ulaştırmış.

İsterseniz burada biraz geriye gidip kısaca petrolün tarihine bakalım.

Eski Mısırlılara kadar giden tarihine rağmen, ilk kez 1800' lü yılların ortasında Amerika'nın Pensilvanya Eyaleti'nde tuz kayalarının kenarından sızan petrol, "Kaya Yağı" ismiyle piyasaya sürülüyor. Abraham Gesmer isimli girişimci bunu önce eczanelerde "baş ağrısı ilacı" olarak satıyor, ancak sonradan yanıcı özelliği keşfedilerek aydınlatma için kullanılmak üzere patenti alınıyor.

Ünlü Rockefeller, Rock Oil (Kaya yağı) Company ismiyle petrol ticaretine başlıyor (1872). Petrolün çok önemli bir enerji kaynağı olduğunu ilk görenlerden biri de Nobel Ailesi...

Petrolün çok önemli bir enerji kaynağı olduğunu ilk görenlerden biri de Nobel Ailesi... İlk petrol taşıyan tankeri ve ilk kez petrol boru hatlarını kullanarak çıkaran da onlar...

Ludwig ve Robert Nobel o zaman Rusya sınırları içinde olan Bakü'de araştırmalar yapıyorlar. Bakü'de Ateşgah denilen bir Zerdüşt tapınağında, toprağın yüzlerce yıldır kendi kendine yandığını ve ateşin hiç sönmediğini görerek, halkın burada Kaya Yağı'nı (Azerilerin deyimi ile "Neft" i) bildiğini fark ediyorlar. Ve böylece Pensilvanya'dan sonra dünyanın ikinci petrol yatağı üretime başlıyor.

Nobel Ailesini

Dinamit Zengin Ediyor

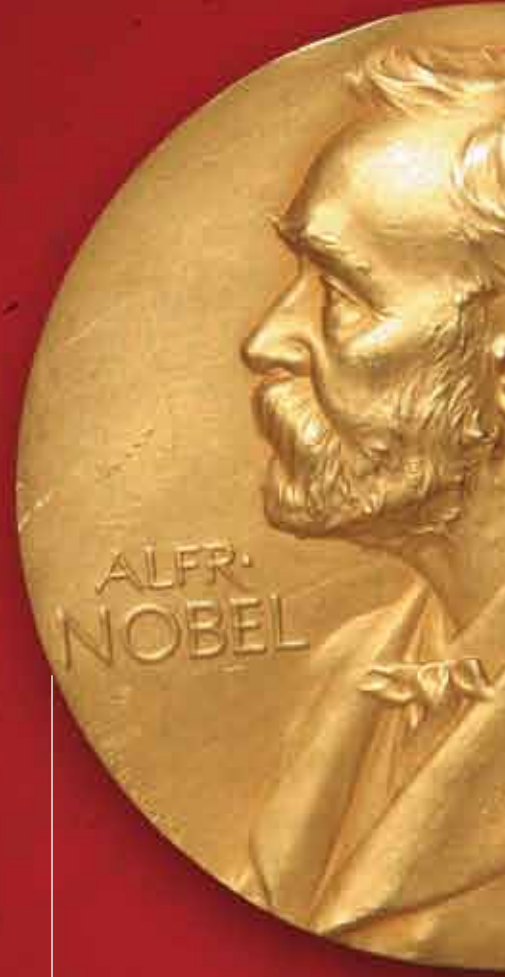
Ancak ailenin elinde dinamit gibi bir buluş olması onları bir anda Amerika'nın önüne geçiriyor. Çünkü dinamiti kullanan Nobel'ler petrol aramasında daha başarılı oluyorlar. Ayrıca ilk petrol taşıyan tankeri ve ilk kez petrol boru hatlarını kullanarak çıkardıkları petrolü tüm dünyaya pazarlayabiliyorlar. Sonra fakir yaşayan Azerilere rağmen, gelsin paralar...

Alfred Nobel'in Çelişkileri

Alfred Nobel, tüm ailede var olan para kazanma hırsına rağmen, duygusal bir yapıya da sahip. Hırs ve hümanizm arasında mücadele ettiğini ve birçok kez duygusal travmalara maruz kaldığını biliyoruz.

Zannederiz ki en önemli travması da kardeşi Emil'in kendi laboratuvarında can vermesidir. Ancak Emil'in ölümünden kendini sorumlu tutarak vicdan azabı çeken Alfred, buluşunun yok ettiği binlerce insan karşısında aynı azabı duymuş mudur, bilemiyoruz.

Onun; "Dinamiti buldum ki dünyadaki bütün ordular birbirlerini havaya uçursun ve dünya askersiz kalsın!" şeklindeki sözünü iki farklı şekilde yorumlayıp onu çelişkili ifadelerle anlatanlara rastlamak mümkün. Ancak bizce bu sözler, orduların yok olmasıyla özlenen barışın geleceği gibi bir savunma mekanizmasının yarattığı düşünsel korunmaya benziyor.

► Nobel niçin ödül vermeye karar verdi?

Emil'in ölümünün yarattığı vicdan azabı bunda rol oynamış olabilir. Ayrıca çocuk sahibi olmadığı için servetini bırakacak bir kişinin olmaması da bu kararında etkin olabilir.

Nobel Ödülleri: Kimya, fizik, tıp, edebiyat, ekonomi ve barış alanında veriliyor. Ama matematik yok.

Alfred'in Aşkları

Alfred Nobel'in duygusal travması sadece Emil'in ölümü olmasa gerek. Babasının iki defa iflas etmesi, aşık olduğu kızların kendisini terk etmesi veya aldatması da önemli. Bu sonuncusu muhtemelen evlenememesine ve çocuk sahibi olmamasına, dolaylı olarak da biriktirdiği serveti Nobel Ödülleri için harcamasına neden olmuş olabilir. Kanıtlanamayan bir iddiaya göre de Matematik dalında ödül vermemesi, sevgilisinin kendisini bir Matematikçi ile aldatması sonucuymuş.

Niçin Parasını Nobel Ödülü İçin Harcadı?

Yukarıda bahsettiğimiz gibi Emil'in ölümünün yarattığı vicdan azabı bunda rol oynamış olabilir. Ayrıca çocuk sahibi olmadığı için servetini bırakacak bir kişinin olmaması da bu kararında etkin olabilir. Ama herhalde en etkili olanı kendisi ölmeden ölüm haberini okumasıdır.

Abisi, Ludwig Nobel

Ağabeyi Ludwig öldüğünde gazeteler "Ölüm Taciri Öldü" diye başlık atınca, Alfred Nobel kendini affettirme peşine düştü.

Nobel matematik ödülünün olmamasının nedeni, sevgilisinin Alfred Nobel'i bir matematikçiyle aldatması mı?

Ölüm Taciri Öldü

1888 yılında ağabeyi Ludwig Nobel öldüğünde, gazeteler haberi yanlışlıkla Alfred'in öldüğü şeklinde yorumlar. Üstelik başlıklar hep "Ölüm Taciri Öldü" şeklindedir. Bu yanlışlık Alfred'e kendisi öldüğünde arkasından nelerin söylenebileceği konusunda bir ipucu olur. Duygusal yapısı ağır basar ve bu yargıyı değiştirmek için çözüm arar. Beyin kanamasından ölmeden bir müddet önce bir parşömen yaprağının yarısını kopararak yazdığı ve 4 şahide imzalattığı vasiyetnamesinde,

33 milyon kronluk servetini Kimya, Fizik, Tıp, Edebiyat ve Barış alanında adına bir ödül verilmek üzere bir fona bağışlar. Ödül bu fonun faiz getirisiyle verilecektir.

Öykümüz; Alfred Nobel'in 10 Aralık 1896 tarihinde, ardında unutulmuş birçok ölüyü ve Nobel Ödülü sayesinde unutulmayan birçok bilim insanı ve sanatçıyı bırakarak vefat etmesiyle biter.

Şunu unutmamalıyız ki, dinamiti o bulmasaydı muhakkak başka biri bulacaktı. Acaba o bulan her kimse, adına bilim veya sanat ödülü verilmesini sağlar mıydı? ■

saygiesin@altinsehiradana.com

Adana Markası: Altınkoza Film Festivali

Festivalde, Nuri Bilge Ceylan'ın Cannes'da ödül alan filmimin Türkiye'deki ilk gösterimi de yapılacak

Adana'nın en önemli markalarından biri olan Altınkoza Film Festivali 17 Eylül tarihinde başlıyor. Konuyla ilgili olarak Büyükşehir Belediye Başkanı V. Zihni Aldırmaz ile görüştük.

Altınşehir Adana: Bu yıl 18.si yapılan Altın Koza Film Festivalinde her yıldan farklı olarak ne tip etkinlikler bulunmaktadır?

Zihni Aldırmaz: Festivalimizin artık gelenekselleşmiş bölümleri var. Her yıl gerçekleştirdiğimiz bu bölümler bizi diğer festivallerden ayıran, artık bize özel hale gelmiş etkinlikler. Bunları kısaca yarışmalı bölümlerimiz, gösterim bölümlerimiz, konserlerimiz ve sevgi korteji olarak sıralayabiliriz. Ancak bu yıl tüm bunların dışında önemli bir galaya evsahipliği yapacağız.

64. Cannes Film Festivali'nde 'Büyük

Ödül'e layık görülen dünyaca ünlü yönetmenimiz Nuri Bilge Ceylan'ın eseri 'Bir Zamanlar Anadolu'dan'ın Türkiye prömiyeri Altın Koza Film Festivali'nde yapılacak. Yine bu yıl festivalimiz adına 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Film Tasarım Bölümü'nün yürütücülüğünü yaptığı 1. Uluslararası Altın Koza Sinema Kongresi de, ülkemizden yurtdışından sinema araştırmacıları ve kuramcıları biraraya getirecek. Kongrede sunulan bildiriler daha sonra bir kongre kitabında toplanarak yayımlanacak. Çalışmanın, Türkiye Sineması için önemli bir çalışma ve tartışma zemini olacağı konusunda iddialyız.

A.A: Bu festivalin sinema sanatına katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Z.A: Film festivallerinin en önemli varlık nedenlerinden biri, sinema salonlarında seyirciyle buluşma şansı yakalayamayan, arkasında büyük prodüktörler bulunmayan, küçük bütçeli, bağımsız yapımları izleyiciyle buluşturabilmektir. Sinemanın popüler kültürün bir 'eğlence aracı' olmayan yüzünü kitlelerle buluşturmak. Yine festivaller düzenlendikleri ülkelerdeki genç sinemacıları desteklemek, genç sinemacıların ürettiği eserleri seyirciyle ve sektörle buluşturmak amacını güderler. Düzenlendiği ülkedeki sinemacıları biraraya getirmek, yeni yapımları görücüye çıkartmak, sinemayla ilgili çeşitli söyleşiler, oturumlar ve hatta bizim bu yıl yapacağımız gibi kongreler düzenlemek de yine bir festivalin sözkonusu ülkenin sinemasına ve sinemacılarına yapacağı katkılar arasındadır. Akçeli ödülleri de unutmamak gerek tabi ki.

Festivalimiz, Türkiye genelinde düzenlenen film festivalleri arasında tüm kategorilerde parasal ödül veren tek festival ve yine Türkiye genelinde düzenlenen festivaller arasında toplamda en çok parasal ödül veren festival olma özelliğini de taşıyor. Tüm bunları düşündüğünü zaman, Altın Koza Film Festivali'nin bugün Türk sinemasının en büyük değerlerinden biri olduğu tüm ülkedeki otoriteler tarafından kabul edilen bir gerçektir.

A.A: Türk sineması festivale nasıl bakmaktadır?

Z.A: Bunun cevabını aslında daha önceki sorunuzda vermiş oldum. Altın Koza Film Festivali, genç ve profesyonel sinemacılar eserlerini görücüye çıkarabilecekleri sağlıklı bir ortam, maddi destek ve sektör içi iletişimi geliştirebilecekleri platformlar sağlamaktadır. Sinema kısaca, Türk sineması Altın Koza'yı çok seviyor diyebiliriz.

► Zihni Aldırmaz,
17. Altınkoza Film Festivali'nde

Ulusal Uzun Metrajlı Film Yarışması, Akdeniz Ülkeleri Kısa Film Yarışması ve Öğrenci Filmleri Yarışması yapılacak.

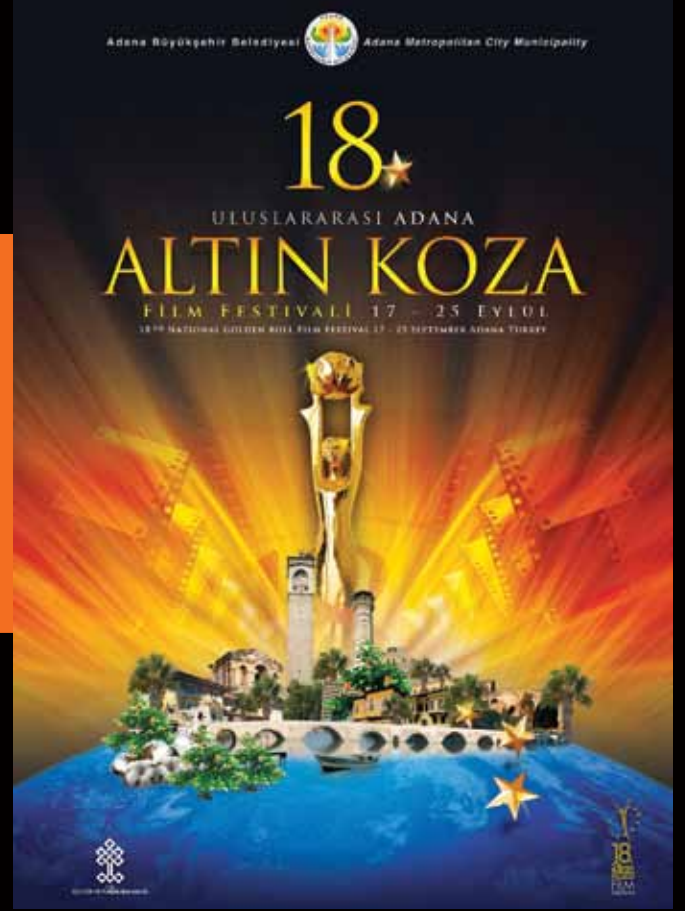

A.A: Geçtiğimiz yıl festivalde “Filistin: Barışa Hasret” isimli bir gösterim oluşturmuş ve Filistin sinemasına dikkat çekmiştiniz. Bu yılki festivalde de benzer bir çalışmanız olacak mı?

Z:A: Evet, geçen yılki festivalimizde bu coğrafyada yaşanan sıkıntılara güç koşullara rağmen bölge insanının sanat üretme kabiliyetine dikkat çekmiştik. Bu yıl da Asya ve Afrika kıtalarındaki bazı ülkelerin filmlerini sanatseverlerin beğenisine sunmayı planlıyoruz. Hem bölgemizin hem de komşularımızın sanatsal üretimini takip etmek ve yaşadıkları sıkıntılara ortak olduğumuzu hissettirmek bir film festivali olarak bizim işimizin doğası gereği diye düşünüyorum.

A.A: Hangi kategorilerde yarışmalar düzenlenmektedir?

Z:A: Her yıl olduğu gibi son bir yıl içinde çekilmiş Türk filmlerinin başvurabildiği ‘Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması’, Akdeniz Havzası’nda yer alan kısa filmcilerin katıldığı ‘Akdeniz Ülkeleri Kısa Film Yarışması’ ve öğrenimlerine ülkemizdeki güzel sanatlar ve iletişim fakültelerinde devam eden öğrencilerin katılabildiği ‘Öğrenci Filmleri Yarışması’, yarışmalı bölümlerimizi oluşturacak.

A.A: Sinema Müzesi açılmak üzere, bu konuda bilgi verir misiniz?

Z:A: Adana çok sayıda sinemacı yetiştirmiş bir kent. Yönetmenler, oyuncular, senaristler, yazarlar, grafikerler, film müzisyenleri ve set çalışanları kategorilerinde neredeyse herkes bölgemizden. Üstelik bir dönem Yeşilçam Sineması'nın maddi kaynağı da Adana'dan çıkmış. İşte bu değerleri yansıtacak, şimdilik küçük ama bir canlı organizma gibi büyümeyi amaçlayan, Yılmaz Güney'e de özel bir yer veren bir müze kuruyoruz. Küratörlüğünü S. Haluk Uygur'un, danışmanlığını Vadullah Taş'ın yaptığı bu müze bir çok kişinin katkılarıyla film festivali sırasında açılacak.

A.A: Adanalının festival ile bütünleşmesi için neler planlamaktasınız?

Z:A: Bugün geldiğimiz noktada, 'Adanalıların festivalle bütünleştirilmesi' gibi bir kavramı kabul etmiyorum. Çünkü öncelikle Adanalılar festivalimizle bütünleşmemiş olsaydı bugünlere gelemezdik. Bir film festivalinin düzenlendiği bir kentteki halkın festivalle bütünleşmesi nasıl olur? Sinema salonuna gidip, vizyonda göremeyeceği filmleri izleyerek ve sinema sanatına karşı yeni bir bakış açısı edinerek. Bu açıdan baktığınızda ve gösterimlerimizi gerçekleştirdiğimiz sinema salonlarının önündeki izdihamları düşündüğünüzde, Adanalıların festivalimizle halihazırda bütünleşmiş olduğunu çok rahat söyleyebilirim. ■

Nuri Bilge Ceylan'ın ödüllü Bir Zamanlar Anadolu'da Filmi başta olmak üzere çok önemli filmleri festival sinemalarında izlenebilecek

Adana'da Sıradışı Sporlar Yamaç Paraşütü

Yazı ve Fotoğraf: Zafer Koç

Adana'da şehir içinde Seyhan Baraj Gölü kıyısında yamaç paraşütü yapıldığını biliyor musunuz?

Sevgili sporseverler, Adana'da birçok sıradışı spor şehir içi denilebilecek kadar yakın mesafede yapılabilir ve ulaşılması da çok kolay. Bu sayıda uluslararası ismi paragliding olan yamaç paraşütünü ele alacağız.

Adana Havacılık ve Doğa Sporları Kulübü(AHAS) Başkanı Güner Akkaya yamaç paraşütüne ek olarak, Yelkenkanat, Planör, KiteSurf, WindSurf, Scuba gibi birçok branşlarda da eğitim alınabileceğini söylüyor. Güner Akkaya, evli ve iki oğlu da yamaç paraşütü ve dalış sporu yapıyor. Daha önce Adana'da yamaç paraşütü festivalleri düzenledi. Güner Akkaya ile Seyhan Baraj Gölü doğu kıyısında Menekşe Köyü'ndeki yamaç paraşütü yapılan tepede buluştuk. Kendisi bize bu tepeyi son yıllarda keşfettiklerini belirtti ve örnek bir yamaç paraşütü uçuşu gerçekleştirdi. Bizim de yamaç paraşütü ile uçmamızı sağladı. Güner Akkaya ile söyleşimizi bu uçuş sırasında yaptık.

Altınşehir Adana: Yamaç paraşütü hakkında kısa bilgi verebilir misiniz?

Güner Akkaya: Yamaç paraşütü bir kaç kategoriye ayrılır. Birincisi, yüksek tepeden süzülerek aşağı inme, paragliding İngilizcesi, bir yamaca sıkışan rüzgarın kinetiği ile yapılan bir spor.

Termik koşullarla ısınan hava sürekli yukarıya doğru sıkışır. Yaz aylarında rüzgar Adana'ya güneyden gelir. Isınan hava bulunduğumuz tepede sıkışıyor ve bölgede saatlerce uçabiliyoruz. Bulunduğumuz bu tepeden yamacın aşağısına kadar giden bir rekora sahibim. Havada 3 saat boyunca asılı durdum, bu bölge rekorudur. Antreman uçuşlarını da burada yapıyoruz...

A.A: Bize AHAS'tan söz eder misiniz?

G.A: Adana Havacılık ve Doğa Sporları Derneği Başkanıyım... Kulüpte, Yamaç Paraşütü, Sportif Havacılık, Yelkenkanat, Planör Dağcılık ve Kampçılık, Model Uçak, Amatör Telsizcilik, Arama Kurtarma, Dağ yürüyüşleri, Kaya ve Tırmanma Teknikleri, Sualtı ve Dalış Sporları, Bisiklet, Kaykay, Paten, Kayak, Snowboard, KiteSurf, WindSurf, Yelkencilik, Kanyon Araştırma, Kanoculuk, Rafting, Mountain board sporları yapılmaktadır.

Derneğimiz beş yıl önce kuruldu, daha önce bağımsız olarak bu sporları yapıyorduk, sonra toplanıp birlikte olmak amacı ile derneğimizi kurduk. Şimdi 50 üyemiz var. Dünya Şampiyonası'na giden arkadaşımız var. Mustafa Ürin, Dünya Hedef Şampiyonası'na gitti. 6 kez Avrupa Şampiyonluğu var.

A.A: Yamaç paraşütüne nasıl başladınız?

G.A: 8 yıl önce Ölüdeniz'de arkadaşlarım vasıtasıyla başladım, sonra bir uçunca bırakamadım. Aslında çocukluğumdan bu yana dalgıcım.

A.A: Sıradışı sporlar hakkında genel düşünceniz nedir?

G.A: Hepimizin profesyonel işi var... Bizim felsefemiz kendimize zaman ayırmak... Kimisi internetin başında geyikle geçirir, kimisi kafede geçirir... Herkesin kendine ayırabilecek illa ki boş zamanı vardır... Ben gıda ticareti yapıyorum, zaman buldukça amatör ruhla bu sporları severek yapıyorum.

A.A: Derneği kurmanızın amacı nedir?

G.A: Herkes bir taraftaydı, Toroslar'a, Erciyes'e tırmanan arkadaşlarımız var... Doğa sporları ve gezileri yapanlar biraraya gelip güçlerimizi birleştirdik.

Geçtiğimiz aylarda Sayın Valimiz İlhan Atış'ın önerisi ile Güney Adana'da 34 okulda görev aldım. Çocuklara yamaç paraşütü ve dalış anlattım. Herkes farklı aktiviteler yapıyor. Bu işten ticari bir beklentimiz yok, biz istedik ki bu sporları Adana'ya yayalım. Geçenlerde Sayın Vali Bey ile de Menekşe'de uçtuk, çok keyif aldı...

Adana'da yamaç
paraşütü,
planör, sportif
havacılık gibi
dallarda eğitim
alabilir, bu
sporları yapacak
olanakları
bulabilirsiniz

Dernekten, Dünya Şampiyonasına giden arkadaşım imkansızlık nedeniyle bankadan kredi çekerek gitti. Mustafa Urin havaalanında güvenlik görevlisi olarak çalışıyor, bu imkansızlıkta altı tane Avrupa Şampiyonluğu var.

A.A: Bu spor kültürünün yayılması için genel düşünceniz nedir?

G.A: Gençleri sporun hangi branşı olursa olsun yönlendirmeliyiz. Kötülükten, sokaklardan, projeler yaparak uzaklaştırmalıyız. Benim oğlum Türkiye'nin en genç pilotu. Uçabiliyor, dalgıç... Ben bu vasıta ile Türkiye'nin her yerine gidiyorum, seviyemiz ne olursa olsun ara vermiyoruz. Eğitimlerimiz sürekli devam ediyor. Eğitim için eylül ayında İspanya'da olacağım, yaptığım sıradışı bir spor; en küçük bir hatada ölümle sonuçlanabiliyor. Ayrıca 12-18 Eylül'de de Kayseri Ali Dağı'nda Uluslararası Ali Dağı Kupası'nda Adana'yı temsil edeceğim.

Düşünün bir kere 5000 metrede motorsuz bir aletle uçuyorsunuz... Bu ifade edilemeyen bir duygu.

A.A: Öğrenci eğitimleri hakkında neler söylemek istersiniz?

G.A: Eğitim vermemizin amacı kulübümüzün maddi eksiklerini tamamlamak; ancak bunun yanında sosyal projeler de gerçekleştirmek. Eğitim verip oradan gelen kaynakla kulübümüzü ayakta tutuyoruz.

A.A: Çalışmalarınız ve gelecek projeleriniz hakkında bilgi verebilir misiniz?

G.A: Mersin Olimpiyatları için Büyükşehir Belediyesi aracılığı ile AB'ye proje sunduk. Gençlik ve Spor Müdürlüğü'ne dosya verdim, olimpiyatlara uçuşu da ek-levelim istiyoruz.

Tarsus'ta Eshab-ı Kehl'teki tepe bu spor için uygun yerlerden biri, bu bölgenin rekoru bende; 2000 metre. Orda takım kuralım, show maksatlı akrobasi gösterisi düzenleyelim. Biz bu işi karşılıksız, emek harcayarak yapıyoruz. Adana'nın tanıtımına da katkısı oluyor. Kabasakal'da festival düzenledim. Burayı kendimiz keşfettik, Trabzon'dan kalkıp geldiler; İzmir'den, Tekirdağ'dan 120 sporcu geldi. Toplam 150 çadırda kaldık, aileri ile 500 kişiyi buldu. Belediye Başkanlarımız da yardımcı oldu. Adana'nın tanıtımı önemli. Buraya 1000m çim ekecek Park ve Bahçeler Müdürlüğü. Görün neler yaptığımızı, ailelerimizle geldiğimizde oturalım; ama yok sahip çıkan. Buranın eğimini kendi çabamızla yaptık.

A.A: Gençlere önerileriniz nelerdir?

G.A: Facebook'tan Adana Havacılık ve Adrenallin Sporları Derneği'ne aşağıdaki adresten ulaşırlarsa eğitim konusuna yardımcı olabiliriz. Ayrıca "AHAS" diye Google'da ararsanız birçok etkinliğimiz hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz. Öğrenmenin sınırı yok 1000'in üzerinde uçuşum var ama ben de kendimi geliştirmek için eğitime devam ediyorum. Yurt dışında 3000m 5000m uçuş yapanlar var. Gençlere önerim gelin uçalım, Adana'yı ve Türkiye'yi dünyaya tanıtalım. Bu sporu öğrenip kendimizi geliştirelim, kalkış iniş izlemek bile bu sporu geliştirmek için sürekli bir şeyler katar. ■

zaferkoc@altinsehiradana.com

Güner Akkaya
Adana Havacılık ve Doğa Sporları
Kulübü(AHAS) Başkanı

**Volkswageninizi Volkswagen Yetkili Servisi
Gizerler'e getirin, yolu hep açık olsun.**

Volkswagen Satış Sonrası®

Volkswagen Yetkili Servisi Gizerler

Ceyhan Yolu 4. Km Yüreğir - ADANA Tel: (0322) 346 06 06 Faks: (0322) 346 37 97

GİZERLER, BİR DOĞUŞ OTOMOTİV SERVİS VE TİCARET A.Ş. YETKİLİ SERVİSİDİR.

Turizm ve Adana

Yazı: Ali İhsan Ökten **Fotoğraf:** S. Haluk Uygur, Mehmet Dilci

Adana turizmin her çeşidinin gelişmesine elverişlidir. Bu faaliyet kentimize yeni olankalar sağlamaya aday.

Binlerce yıllık tarihi geçmiş, bu geçmişten günümüze kalan sayısız tarihi eserleri, Yumurtalık ve Karataş sahillerinin doğal güzelliği, Toroslar'ın yemyeşil yaylaları, şifalı suları, bitki ve hayvan türleri bakımından çeşitliliği ile büyük bir turizm potansiyeline sahip olan Adana'da her uygarlık kendi kültür çeşitliliğini bir sonrakine aktararak aynı zamanda bir kültür mozaïği oluşturmuştur.

Hititler, Romalılar, Araplar, Selçuklular, Ramazanoğulları, Osmanlılar, Türkmen ve Yörük aşiretlerinin yöre kültürünün çeşitlenmesine katkıları olmuştur. Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin yarattığı deniz kulakları ve sazlık alanlar eko turizm açısından sınırsız olanaklar sağlamaktadır. Yazları oldukça sıcak geçtiği için yayla turizmi, trekking ve kampçılık, sağlık turizmi, ırmak ve kano turizmi, mağara turizmi, eko turizm ve av turizmi gibi potansiyel olarak alternatif turizm çeşitleri bulunmaktadır.

BÜYÜK UZAKDOĞU

5-16 KASIM KURBAN BAYRAMI
SINGAPUR - HONG KONG - TAYLAND - MALEZYA
TÜM TURUAR DAHİL 2.495 EUR

Seyhan nehrinin yarattığı Tuzla ve Akyatan Gölleri ile Ceyhan nehrinin yarattığı Ağyatan gölü, Ceyhan ve Yumurtalık dalyanı ile bunlara bağlı diğer lagünler, nadir kara ve deniz canlılarıyla, kuşların ürediği ve barındığı alanları oluşturmaktadır. Bu lagün ve dalyanların dışındaki alanlar da “Kıyı Turizmine” ve “Yat Turizmine” elverişli bölgelerdir. Bunların dışında, Çukurova’nın iç kesiminin bir diğer potansiyeli de canlı ekonomik yaşantısıdır. Adana, bölgenin en büyük kenti ve iş merkezi olduğu gibi, gelişmiş üniversitesi, gelenekselleşmiş festivalleri gibi sosyal etkinlikleri ile de önemli ölçüde “İş ve Kongre Turizmi” potansiyeline sahiptir. Adana ilinde toplam 65 adet büyük çaplı sit alanı tescil edilerek ilan edilmiştir. Bu sit alanları içinde; Kozan Merkez ve Seyhan ilçe merkezi gibi kentsel sitler, Misis, Magarsus, Anavarza gibi arkeolojik sitler, Ağyatan-Akyatan Yumurtalık lagünü gibi doğal sitler bulunmaktadır. Çok değişik uygarlıkların yaşamına sahne olan Çukurova’da folklorunda zengin olması doğaldır.

Binlerce yıllık tarihi geçmişi, bu geçmişten günümüze kalan sayısız tarihi eserleri, farklı din ve kültürlerin bir arada yaşayarak oluşturduğu kültür mozaiki, ilçe sahillerinin doğal güzelliği ile yemyeşil yaylaları, bitki ve hayvan türleri bakımından çeşitliliği, giderek artan sağlık turizmi ile büyük bir turizm potansiyeline sahip olan Adana acaba turizmden gerektiği kadar pay alabiliyor mu? Bu sayımızda Adana’nın turizm potansiyelini, eksiklerini, ne yapılması gerektiğini konuştuk. Sonuç; Adana’nın turizmin her türlüüne sahip olduğu, ancak bu alanların yeterince kullanılmadığı veya tanıtılmadığı, bu eksiklikler giderildiğinde tarih, deniz, yayla, kültür, inanç, sağlık, iş ve kongre, av, mağara, kıyı ve ekolojik turizm açısından kısa bir sürede geleceğe umutla bakılması yönünde oldu.

nevatur

www.nevatur.com.tr

Osman Arık
Kültür ve Turizm Müdürü

Öncelikle turizm algısını iyi anlamak lazım, tatil kavramı son 15 yıldır sorgulanıyor. Tatil kavramına ihtiyaç duymadığımız için yıllardır aile, akraba ziyaretini tatil olarak algıliyorduk. Günümüzde tatil bir ihtiyaç olarak algılanırsa ekonomik sıkıntı yaşayan insan dahi para ayırabilecektir. Şimdi ise orta düzeyde devlet memurunun rahatlıkla 7-10 gün tatil yapabileme imkanı var. 7-8 sene önce yerli turist yoktu otellerde, şimdi yer bulunamıyor...

Turizm Kenti Çok Hızlı Değiştiriyor

Deniz, kum, güneş turizmin öncüsü Antalya görünüyor. 70'li yıllarda hedef aslında Mersin'i turizm, Antalya'yı sanayi bölgesi yapmaktı. Ama zamanla tersi olmuştur. Dünyada turizm işinde trilyon dolar gibi rakamların hareket ediyor olması her ülkenin dikkatini çekti. Adanalı da doğal olarak son on yıldır sesli düşünmeye başladı. Bu bir süreçtir. Antalya'ya baktığımızda 40 yıllık geçmişi var... Turizm orada son 10 yılda zirve yaptı. Daha önce orada da birçok sıkıntı vardı. 10 yıl öncesine kadar yolları yoktu. Turizm, kenti ve insanlarını çok hızlı değiştirebiliyor. Kendini çabuk adapte ediyor...

Adana geçmişte de bir devdi, bugünde bir dev. Bu devin farkında olmalıyız.

Delikanlı Adam Garsonluk Yapmaz!

Tarım ve pamuğun merkezi konumunda olması yüzünden, Adana'da turizm algısı başlarda çok ihtiyaç gibi hissedilmemiş. İlk tren yolunun kurulması gibi etkenlerle tarım ve sanayi ağırlıklı bir gelişim göstermiş. İş buluyorsanız, karnınız doyuyorsa, sanayi ve tarım güçlüyse, "Delikanlı adam garsonluk yapar mı?" algısı da gelişmiş. Zamanla tarım ve sanayinin zayıflamasıyla o algı değişmiş, turizmin ciddi bir sektör olduğunu algılayınca da biraz geç kalmışız. Bana göre bazen yanlışları görmek adına geç kalmak da iyidir.

Artık Adana'yı

Turizm Kenti Yapmalıyız

Bu açıdan Adana'ya haksızlık yapmak lazım. Çünkü bu bir arz talep algısıdır. Sanayi ve tarımınız güçlüyse turizminiz o oranda güçlü olmaz. Geçen sürede Adana'nın ihtiyacı olmadığı için turizm gibi hizmet sektörleri geri kalmış. Ama artık Adana'yı turizm kenti yapmamız lazım. Kentin sesli düşünmesi, tartışması ve sonuçlara ulaşmada yol haritasını çizip yavaş yavaş uygulamaya geçilmesi gereklidir.

Kültür Kentinde Kültür Turizmi

Turizm arama konferansını yaptık, bürokratlarla, duayenlerle bu konuları konuştuk. İlk 5-6 kalemde neler yapılabilir netleşti. Bunlar; sağlık turizminin önemli olduğu, gastronominin, eğlence kültürünün köklü olduğu ve uygulanabilir yapıya sahip olduğu. Burada; 10 bin yıllık yaşam olması, medeniyetlerin buluşması... İki bin yıla dayanmış bir Taşköprü'yü, farklı kültürlerin bir arada yaşadığını, film, tiyatro ve fotoğraf festivallerinin yapıldığını, üniversitenin olduğunu, spor ve gençlik kenti haline getirebilme olanaklarının olduğunu görüyoruz...

Kültür ve Turizm Müdürü Osman Arık

Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi açısından kentimizde otel yatağından fazla hastane yatağına sahibiz. 6000 hasta, 4000 konaklama amaçlı yatağımız var. Yurt dışında dört katı fiyatla tedavi olan hasta, burada çok daha aşağısına aynı standartlarda tedavi oluyor... Bu çalışmamızı değerlendiren Sağlık ve Turizm Bakanlığı ortak yapılanmaya doğru gidiyor. Şu an açılmış otel sayısından daha fazla yapılan otel sayısı var.

Altın Koza Film Festivali, Uluslararası Sabancı Tiyatro Festivali, 13 Kare Festivali gibi festivaller kültür ve eğlence turizmi için çok önemli. Adana'daki ortak yaşama kültürü dünyanın hiçbir yerinde yok, inanç yönü ile kıyafeti ile en uç noktaları burada bir arada görebilirsiniz. Uçları bir arada tutmak kolay değil, Adana böyle bir kent. Diğer taraftan kültür turizminde metropolitan görevi olan Anavarza, Misis, Ayas, Magarsos burada.

İsmi Değişmemiş Şehir

İsmi binlerce yıldır değişmemiş şehir. Birçok uygarlıkların ayak izleri, çok kültürlülükle yaşam alanı Adana. Sporun her mevsim yapılabilmesi alanda gençlik ve spor kenti olmaya aday bir kent... Engelli basketbol takımı Avrupa maçlarını burada yapıyor. Bunlar bir adım. Müzeler kenti olmaya gidiyor Adana. Yeni müzeler de gelecek, insanlar müze denilince devasa müzeler beklemesin; konuyu fark ettirip değer çıkarma adına çok önemli, bu bir süreçtir. Yapmak istediğimiz önemli şeylerden birisi de Adana'da Hollywood tarzı stüdyoların olduğu sinema platformu oluşturmak. Tarım ve kitap fuarımız tuttu. Doğa, yayla, dağcılık açısından çok zenginiz. Endemik bitkilerin çok olduğu, dünyadaki nadir endemik ürün çeşitliliğini zorlayan bir şehirdir. Sadece bu açıdan bile turizm şehri olabiliriz.

Bunları birleştirdiğimizde önümüzde istihdam kapısı açıktır. Turizm sadece otel, deniz ya da havuz, sahil değildir. Nasıl Antalya kitle turizminde söz sahibi, İzmir, Muğla kıyı turizminde öne çıktıysa, İstanbul şehir turizmi ile Çukurova ve Doğu Akdeniz bölgesinde yukarıda saydıklarımızla öne çıkacak ve büyüyecektir.

Bakir Sahiller Adana'da

Samandağı'na kadar olan bölgeler bakir. Yumurtalık'tan Seyhan Nehri'nin denize döküldüğü Tarsus'a kadar olan alan, Karataş da dahil turizmin yeni bölgesi olacak. Antalya- İstanbul arası şu an tıkalı olduğu için yatırımcılar yeni arayış cazibesi nedeniyle doğal olarak buraya yönelecek. Bu anlamda da burası 15-20 milyon turisti barındıracak bir yapıya sahip. Hedefimiz; 2023 yılına kadar 10 bin şehir, 30 bin kıyı olmak üzere 40 bin yatak, 4 milyon turist girişi ve 4 milyar dolar girişini Adana'ya sağlamak. Bu ulaşılamayacak hedef değil. Buraların imar planları şimdiden hazır.

Kentte artık Sayın Valimiz, Belediye Başkanımız, sivil toplum örgütlerimiz turizmi konuşmaya başladı. Bu önemli bir gelişmedir. Bir kentte bazı şeylerin konuşuluyor olması farkındalıktır, taksi şoförü, esnaf konuşmaya başladığı zaman çözüm yakın demektir.

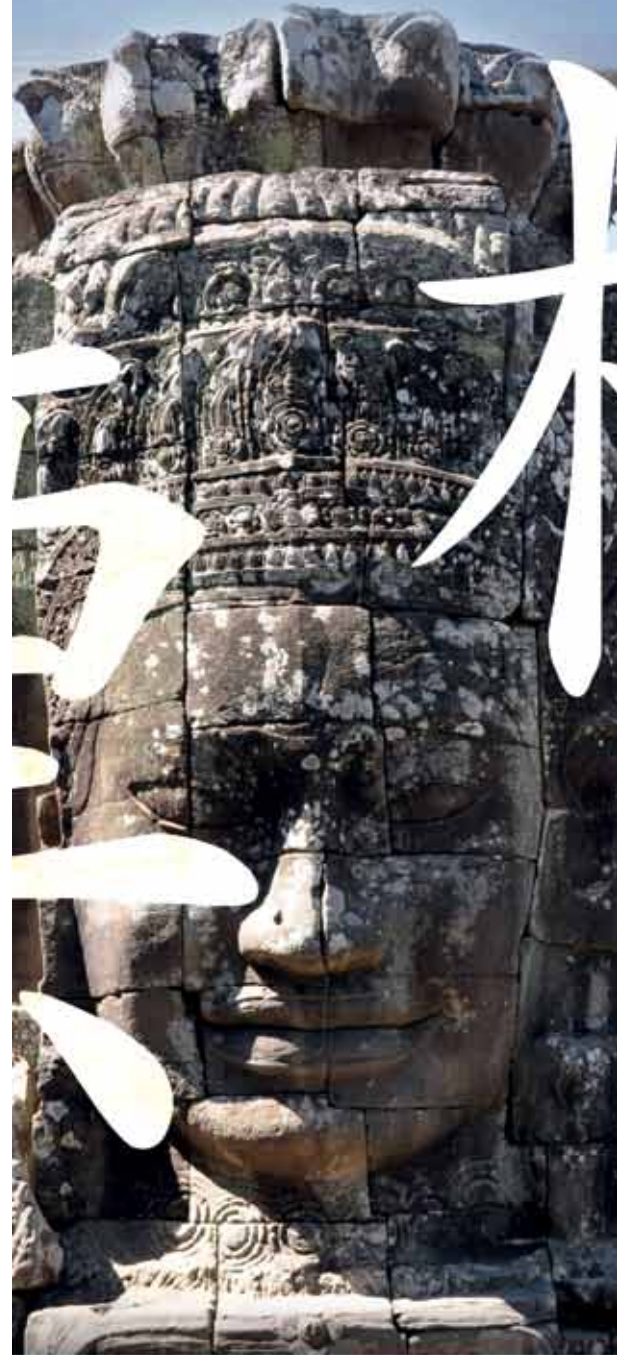
Adana Bir Dev

Bizlere düşen görev, Adana'nın kültürel kimliğini çok iyi ortaya koymaktır. Adana geçmişinde devdi bugün de bir dev, bu devin farkında olmalıyız. Çok yönlü bir kent yönetmekte çok yönlülük gerektirir. Adana'yı fark edelim, nasıl bir kentte yaşıyoruz; kafamızda bir kent çizip onu uygulamayalım... Adana beni bu anlamda heyecanlandıran bir kent...

EGZOTİK UZAKDOĞU

28 EKİM - 9 KASIM KURBAN BAYRAMI
TAYLAND - KAMBOÇYA - VIETNAM
BANGKOK - PHUM PENH - SIEM REAP - HANOI - HA LONG BAY - HO CHI MINH CITY/SAIGON

TÜM TURLAR DAHİL 2.495 EUR

nevatur

www.nevatur.com.tr

Nesrin Göçhan
Türsab Yönetim Kurulu
Başkanı Danışmanı

AA: Adana'da ekonomik sektörler sıralırsa birinci sırada tarım. İkinci sırada sanayiye görüyoruz. Bundan sonra hangi sektörler Adana'da gelişebilir?

NG: Şu anda dünyanın trendi turizm sektörlerinin ilk sıralarda yer alması. Çünkü turizm sektörünün içinde tarım da var, sanayi de var... Turizm, bacası olmayan bir sanayidir. Gıda, tekstil, konaklama, havayolu, temizlik sektörü ile müzeler, el sanatları, çevre ile iç içedir. Turizm geliştiği zaman diğer sektörlerin de lokomotifi olur.

Kendi bölgemizde iki yıldır şehrimiz işsizlikte birinci. İşsizlik oranı %27.6 iken bu yıl %19.6 ya düştü. Tarım dışarıdan gelen insanlar tarafından yürütülüyor. Sanayide de sancılar devam ediyor. Pamuk kaliteli iken başka il ve ülkelerden alınıyor. Geriye işsizliğe çare olabilecek turizm kaldı. Yatırımların bu bölgeye olması istihdam problemine de çare olacak. 45 km. ilerimizde bir Karataş var iyi bir turizm planlamasıyla birlikte Adana'ya bağlanabilir. Ayrıca tarih, kültür, inanç, yayla, eko, doğa, hobi ve son zamanlarda gelişen sağlık turizmi ile işsizliğe de çözüm bulunabilir. Bunu yapabilmemiz için şehirde yaşayan tüm STK'lar, üst düzey yöneticiler ve bürokratlar, Adana ve bölgesinde turizmi birinci sıraya alıp hem fikir olmalılar. Ortak projelere imza atmaları lazım.

▼ Türsab Yönetim Kurulu Başkanı Danışmanı
Nesrin Göçhan

Burası turizm ve barış şehri. Bu açıdan bakıldığında yatırımcılar uyandı. Adana'nın farkına vardılar, var olan potansiyeli ortaya çıkardılar.

Yöneticilerden bir tanesi bir atak yapsa dahi diğer yönetici dahil olmazsa olmaz. Eksiklerimiz fazla olduğu için öncelikle inanmamız gerekiyor. Bu açıdan bizlere görev düşüyor. Adana'nın tanıtım atağına ihtiyacı var. Ne yapılacağı konusu belli, bütçe önemli, bu yerel yönetimlerin görevi... Hem yerel görevleri yapmak hem de şehre turizm alanında mekanlar açmak, turizm yatırımlarını cazibe merkezi haline getirip şehrimizi taşımaktır.

AA: Valimiz özel destekler veriyordu. Komisyonlardan projeler çıktı. İş paraya gelince bir sürü insan üzerine atlayıp pay almaya çalıştı ve iş yürümedi buna ne diyorsunuz, bu bir uzmanlar işi mi, gönüllü mü yapılmalı acaba?

NG: Uzmanların yapması ile gönüllülük farklı şeylerdir. Profesyonelce tanıtımda kesinlikle Adana'yı bilen birisinin tanıtımına ihtiyaç var. Güzelliklerini bilmeyen firma farklı şeyler çıkartacaktır. Kaynak ayırmadığınız sürece ve doğru harcanmadığında iyi bir şeyler yapmak mümkün değildir. Bu şehir maalesef sahipsiz deniliyor ama Adana'da yaşayan herkes Adana'nın sahibidir; doğum yerinin ve tarihinin Adana olması şart değildir.

AA: "Adana'da ne var ki?" sorusu var; gerçekten bir şey yok mu? Neler turizm materyali olabilir?

NG: Birçok öge vardır. Mevcut öğeleri ön plana çıkarmakta fayda var, her yerde Adana kebabı yenilmez sadece Adana'da yenilir. Sadece kebabla olmaz. Bu şehrin kültürel değerleri vardır. Bir şehri insanlarıyla ele almak önemlidir.

HİNDİSTAN NEPAL

5-15 KASIM KURBAN BAYRAMI
MAHARAJALAR DIYARI
09 GECE 5* OTEL KONAKLAMASI
TÜM TURLAR DAHİL 2.395 EUR

Kültür, sanat ve turizmin gelişmesi için o şehrin barış, özgürlükler şehri olması lazım. Ne olursa olsun Adana'nın insanları çağdaş ve medenidir, yaşanabilir şehirler arasında ilk beş sıradayız bu çok önemlidir.

AA: Adana; Tarsus, Antakya, Anavarza, Yumurtalıktan yararlanabilir mi?

NG: Doğu Akdeniz denildiğinde; Anamur'dan Antep'e kadar turizm kıyısı düşünüyoruz. Bu bahsettiğiniz Doğu Akdeniz metropolüdür. Biz gelen insanlara merkezi Adana olmak üzere paket turlar düzenliyoruz. Komşu illerimizin turizmine de katkıda bulunuyoruz. Nostalji turları insanlara büyük keyif veriyor. İnsanlar ne olursa olsun Adanalılıklarını unutmuyorlar. Adana'nın popüler ismi zaten bir tanıtım. Adana dünya şehridir...

AA: Otel sayısında artış var buna ne diyorsunuz?

NG: Burası turizm ve barış şehri. Bu açıdan bakıldığında yatırımcılar uyanı. Adana'nın farkına vardılar, var olan potansiyeli ortaya çıkardılar. Adana'nın popüler ismi nedeniyle yatırımcılar çok kolay müşteri olabiliyorlar.. Toplantılarda en fazla katılım misafirperverliği ile Adana şehrinde olur. Adana, Çukurova Üniversitesi'nin yaptırdığı kongre merkezi ile de kongre turizmi şehri olmaya aday bir şehirdir. Turizm yatırımları konusunda daha ileri gitmemiz lazım. Tepebağ kazılarının bir an önce ilerlemesi lazım. Adana yaşanabilir şehirler arasında geceleri dolaşılıp keyifle vakit geçirilecek bir şehir. Konaklama ve yatak kapasitesinin arttırılması bizi çok memnun ediyor.

AA: Avrupa için özendiğimiz küçük müzeler Adana'mızda da var, Yeşiloba, Karacaoğlan, Baltacı Müzeleri. Bu müzelerin turizme katkısı oldu mu?

NG: Çok büyük katkısı var, Adana'ya neden gelmeliyiz denilirken müzeler için gelinebilir. Adana'mızı gezdirirken özel müzelerimizi gösterdiğimizde büyük keyif alıyorlar. Sinemanın kültürün başkenti. Turizmi sanatla buluşturmak büyük katkıdır.

AA: Taşköprü'nün Adana'ya katkısı nedir?

NG: Zaman içerisinde tepkiler aldım, kültürel mirasın birinci sahipleri olarak dünyada böyle bir mirasa sahip olmak herkese nasip değil. Ben trafiğe açılmasına inananlardanım. Şehrin içinden nehir geçmesi, bizim en önemli avantajımız. Taşköprü'nün işportacılar tarafından değil, sanatta kullanılmasını istiyoruz. Çıkışlarda büyük alanlara ihtiyaç var, meydanlar yapıldığında sanatsal etkinlik lazım en önemlisi ise güvenlik sağlanıp kentlinin gitmesi sağlanmalıdır.

AA: Kenarlara köprü yapılırsa ne dersiniz?

NG: Adana'nın en uzak yeri kaç kilometre, ben gereksiz görüyorum, güzelliği bozulabilir. Nehir, bir şehrin en kıymetli değeridir, kültürel mirasıdır; dünyanın mirasıdır.■

aliihsanokten@altinsehiradana.com

nevatur

www.nevatur.com.tr

Abdülkadir Kemal-i'den
Orhan
Kemal-i'ye
Baba Evi

Yazı ve Resimleme: Etem Çalışkan

“Ben, avukatım.
Adım, Abdülkadir
Kemali Öğütçü
Ara sıra Adana'dan
Mersin'e giderim,
yüklediğim davalar
için. Cumhuriyet'in
sürgün ettiği
150'liliklerden
biriyim. Orhan
Kemal'in babasıyım”

1 940'lı yılların başındayız. 17 ya-
şındaki genç Cumhuriyetimizin,
17 milyonluk genç nüfusu ile
Ortadoğu'da yıldızlaşırken, Balkanlar'dan
PAAAT diye bir piştov sesine, İngiltere
Almanya'ya savaş ilan etti. 4 Ağustos
1914...

Bir piştov patlamasından tutuşan, alev-
lenen ateşten ülkemizi korumaya çalışan
Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile İngiltere
Başbakanı Churchill, Yenice'de istasyon-
da, raylar üzerinde bir tren vagonunda
buluştular 1943'te. İsmet Paşa, Churchill'e
“Hayır!” dedi. Bu not barışçı Türkiye
Cumhuriyeti'nin fotoğrafıdır. Tarihin altın
şehri Adana; İkinci Dünya Savaşı'nın kan
ve barut kokan karabulutları, üstümüze
yığıldıkça yığılıyor, bunaltıyordu bizi.

Aşık Veysel, bir yaz günü Karacaoğlan ile buluşmak için Sivas'tan biner karetrene. Bunu duyan akli eren dostları, yarı yoldan döndürürler Veysel'i. "Hiç yazın Çukurova'ya, Adana'ya, Tarsus'a gidilir mi, trahomdan kör olursun, sıtmadan ölür kalırsın."

İkinci Dünya Savaşında ülkemiz. "Ne içinde, ne de büsbütün dışında."

Aşık Veysel, aynı yılın kış baharında Çukurova'ya gelir, Karacaoğlan'la buluşur. Ben de Aşık Veysel ile buluştum Tarsus'ta Şadırvanlı Han'da. Bizim Veysel de, ne içinde karmanın, ne de büsbütün dışında!

Şener Şen'den iki şahaser Türk filmi. "Züğürt Ağa" ve "Selamsızlar Badosu". Yönetmen, Nesli Çölgeçen. "Selamsızlar Badosu" filminin galası yapıldı Emek Sinemasında. Arzu Film yapımı. Bir de filmin başrol oyuncusu var ki... Hemşehrimiz Şener Şen. Şener Şen, Türk Sinemasının ve "Adana Karmasının" aslarından. Aslında Adana Karmasında olup da as olmayan yoktur.

Bazı akşam üzerleri Milliyet'in spor servisine girerdim. Altan Erbulak, konuşuyor, günü ve olayların mana ve ehemmiyetini anlatıyor, etrafındakileri gülmekten kırıp geçiriyor. Araya girip; "Haydi Altan, Sirkeci'deki Adana kebabçısına." İşletmecisi Kemal, kucak açarak karşılar bizi. Bir gidişimizde bizim Kemal'in, "Etem abi, bak Orhan abi oturuyor dipteki masada tek başına." Yaklaştık, hemen yanındaki masaya oturduk. Eskiden kenarlı fötr şapka giyen çoktu. Bizim Adana'da da; "Bak bir foterli geliyor, kim ola ki ? " derler, merakla bakarlardı.

► Orhan Kemal

Ama bizim Kemal'in Kemal abi diye işaret ettiğinin kim olduğuna dikkat etmemiş Altan. Başındaki en geniş kenarlı şapkadan uyandı bizim Altan. Ve, "Vay! Orhan Kemal" deyip yerinden kalktı ve de bizim Kemal'in nefis Adana kebabına bir de Orhan Kemal sohbeti karıştı. Altan'a söylememiştim orada Orhan Kemal ile karşılaşabileceğimizi. Altan bana döndü, "Ulan Adanalı, niye...." lafın arkasından hangi kelimelerin geleceğini tahmin ettiğim için, sözünü kesiverdim. "Kebap bahane idi. Ben, seni Orhan Kemal'e getirdim." dedim... Orhan Kemal konuşurken ben, onun geniş kenarlı Orhan Kemal şapkasının altındaki dudak üstü ince bıyıklı yüzünde çelik kemik yapılı burnu, gördüklerini kafasındaki düşünce merkezine aktaran, yılların yorgun gözlerinin üzerine yıkılan, dudak üstü ince bıyığından daha kalın, geniş alnında boydan boy uzanan kaşları üzerinde, yatay paralel üç derin çizgi.

Altan Erbulak

Ve de 1945-46-47-48-1949...

O yıllarda ve öncesinde Çukurova'da yalnız Adana'da Adana Muallim Mektebi, Adana Kız Lisesi var. Ortaokulu Tarsus'ta bitirenler, lisede okuyabilmek için Adana'ya giderlerdi. Ben 1945'te bitirdim ortaokulu Tarsus'ta. O yıl Mersin'de Mersin Lisesi açıldı. Her gün Tarsus'tan Mersin'e trenle gidiyor geliyorduk. 1949 yılında lise üçüncü sınıftaydım, Tarsus'tan gidip gelenler içinde şair Ahmet Nadir Caner'le iyi arkadaşlık. Aylık öğrenci pasomuz üçüncü mevki idi trende. O gün tren çok kalabalıktı. Ahmet'le kırmızı kadife koltuklu birinci sınıf kompartımanında oturduk. Adana'dan bir yolcu vardı. Pencere kenarında oturuyordu. Kompartıman dört kişilik pencere kenarındaki adamın taba rengi büyük, körüklü deri çantası yanbaşıda idi. İçinden çıkardığı dosyaları inceliyordu. Hafif, ürkek sesle, "Günaydın" dedik, başını kıpırdatarak selamımızı kabullendi. Az sonra "bilet kontrol" geldi. Siyah özel giysili, ceket yakasında TCDD yolları amblemi vardı. Başındaki resmi şapkanın altında kocaman kanatlı tekerlek, ay yıldız ve TCDD vardı. Saygı uyandırıyor. Yerimizin burası olmadığını söyledi. Biz, şöyle bir kalker gibi yaptık. Pencere önündeki, iki kişilik yeri hemen hemen dolduracak kadar müşekkel, yakışıklı, yaşlı adam, başını incelediği dosyalardan kaldırdı. Yüzünü tam gördük. Kartal gibi bakıyordu. Gür, yukarı doğru uçları kıvrılmış kalın kaşları, başını şöyle biraz penecereden çıkarıverse, Toros dağlarından esen rüzgarla çam dallarına değebilirdi. Bilet kontrole; "Müsaade ederseniz otursunlar, onlarla biraz sohbet edeceğim" dedi. TCDD görevlisi, saygıyla, "Peki efendim." dedi ve çıktı.

Biz, kimliğimizi gösterdik. Bize, "Orhan Kemal'in "Baba Evi" romanını duydunuz mu?" dedi. Biz, "Okuduk bile." dedik, övünerek. "Hem de bir solukta okuduk, çok güzel." dedik.

► Abdülkadir Kemali Bey

► Orhan Kemal

Tren Mersin'e yaklaşıyordu. Soramadığımız soruyu anlaşımtı. "Ben, avukatım. Adım, Abdülkadir Kemali Öğütçü (Editör Notu: Orhan Kemal'in babası). Ara sıra Adana'dan Mersin'e giderim, yüklendiğim davalar için. Cumhuriyet'in sürgün ettiği 150'liliklerden biriyim."

Mersin istasyonunda trenden indik, Ahmet Nadir'le, o müşekkel kişinin elini öptük, saygılarımızı sunduk. Orhan Kemal'in babası Mersin adliyesine, davalarına, biz de Mersin Lisesi'ne derslerimize...

Baba Evi'ni, hemen bulun okuyun. Baba-oğul çatışmasını bulacaksınız. Baba Evi romanı için, Öğütçü babanın roman ve oğlu ile ilgili neler söylediğini çıkarabilirsiniz belki. Ama ben, yazamam.

1973'te İstanbul'da yazı işlerinde bir ziyaretçi var. Boyu tavandan bir kaç parmak aşağıda, çalışma sandalyalarımız, onun yanında çocuk iskemlesi gibi. Hafiften konuşuyor, sesi binanın içinde ve Nuru Osmaniye caddesinde uğulduyor. Ünlü bir gazeteci hanım arkadaşımız, nefes kadar yumuşak sesiyle, "Lütfen Asfalt Beyciğim, rica ediyorum Asfalt Bey" dedikçe, Asfalt Rıza olarak ünlünen kişi, arkadaşımıza, "Marak etme bacı marak etme, hallederik." diyor.

Yumurta topuk, pırıl pırıl cilalı siyah-beyaz kundura, laci yelekli takım elbise, saman sarısı mongol gömlek. Güvercin göğsü enseli, hafif dalgalı siyah saçlar ıslıl ıslıl biryantinli... Bu Adana kabadayılarının, Toros Dağlarının yücelerinden, ferman Padişahın, dağlar bizimidir." diyen Avşarlar'dan Dadaloğlu neslinden belki de bunlar... Ve dahaları...

İlahi gökyüzü! Telli turnalar sende seslenir. Yeryüzü sende bekler her şeyi. Bulutlar, fırtınalar, şimşekler. Adı üzerinde gök gürültüsü, sağnak yağmurlar ve ardından güneş, pembe mor bulutlar. Toroslar'dan yükselen, menekşelere, sümbüllere, nergislere, Elif'lere, Zeynep'lere, Döne'lere, güllere, bülbüllere, Seyhan-Ceyhan sularına ve Karacaoğlan'ın Türkmen güzellerine renkleri düşen, ebemkuşağı gökkuşağı ve yedi renkli Çukurova...

Küçük Mezopotamya.

5 bin yıl önce Mezopotamya'da Sümerler'in yazıyı icadı, insanlık tarihinin kutsal miladıdır. A harfi kutsaldır. A-Z arasındaki bütün harfler, bütün dünyanın yazısı kutsaldır.

Karacaoğlan, bizim Karacaoğlan, Aşık Karacaoğlan, Ozan Karacaoğlan, Adana Karması'nın kaptanı ressam Karacaoğlan. Adana seni bağrına bastı. Sen Dişçi Ethem Konağındasın. Senin adına müze, kütüphane açıldı. Kütük kaydın Adana nüfusu-na alındı.

444 20 99

V-Power

Performance Fuels

TAŞIT TANIMA SİSTEMİ

Akaryakıt giderlerinin tam kontrolü, pratik çözüm!
Pratik ve hızlı akaryakıt ikmali.
Ödeme ve muhasebe kolaylığı.
Kilometre/Litre takibi.
Hatasız yakıt ikmali.
Türkiye’de yaygın, geniş hizmet ağı.

**1000’e yakın Shell istasyonu,
TAŞIT TANIMA SİSTEMİ ayrıcalığı ile sizleri bekliyor.**

Shell
V-Power
Kurşunsuz97

Shell
FuelSave
Kurşunsuz95

Shell
V-Power
Diesel

Shell
V-Power
Diesel
+GTL Teknolojisi

Shell
AutoGas

Shell
HELIX

 STP
www.stppetrol.com

“Aman Adanalı”

Bir İstanbul Türküsü

Yazı: S. Haluk Uygur

Çizgi: Bayram Top

“Aman Adanalı
Canım Adanalı
Ben sana yandım güzel delikanlı...”

Adana türküleri denilince akla gelen ilk türküdür “Aman Adanalı”.

Ancak “Aman Adanalı” bir Adana türkü müdür? Karışık... Cevaplaması o kadar kolay değil.

Konunun niye karışık olduğuna girmeden gelin isterseniz, artık bir halk müziği niteliğini aşmış, kent müziği haline gelmiş bu ezginin öyküsüne bir göz atalım.

Sadi Bey ile Ruhiye Hanım

XIX. asrın son yılları, XX. yüzyılın ilk senelerinden kalmış bir aşk öyküsüdür bu. Adanalı Yiğenizade Sadi Bey ile, Erenköylü Muhittin Paşa'nın kızı Ruhiye Hanım arasında geçen bir aşk öyküsü.

Adana'da Yiğenoğulları önemli bir aile. Oğulları Sadi Bey de okumuş, yakışıklı bir delikanlı. Ancak siz “yakışıklı” sözünün “ne kadar çok şeyi ifade ettiğini” konumuz olan türkünün sözleri arasındaki anlamlardan çıkarmaya çalışmalısınız.

Ruhiye Hanım ise Erenköylü... Yani İstanbul'dan... Tersane Nazırı Muhittin Paşa'nın kızı. Tersane Nazırı demek neredeyse bugünkü Savunma Bakanlığı gibi bir şey. İmparatorluğun gemi yapım işlerine bakan bakanlığı dersek tam oturur.

Peştemalin Püskülüne Kadar Giden Tanışma

İki gencin tanışmaları da bu savunma sanayi işlerinden dolayı zannederim. Çünkü Sadi Bey Kuleli Askeri Okulu'nda mühendis-öğretmen... Muhtemelen Muhittin Paşa ile mesaisi bulunmalı ve kızı ile bu sırada tanışmış olmalı.

Hatta kız oğlanın “peştemalinin püskülü” ne kadar bildiğine göre varın siz düşünün yakınlaşmanın hesabını.

Uzun sözün kısası... Oğlan yakışıklı ve kültürlü olunca, kız güzel miydi bilemem ama nazırın bugüne kadar her dediği yapılmış, biricik evladı olunca bu aşk doğup gitmiş. Belki ilk başta “Adanalı” kıza yüz vermemiş. İhtimal daha az ama belki de Paşa Baba böyle bir izdivaca karşı çıkmış, Ruhiye aşkını ifade edecek bir türkü yakmış.

“Aman Adanalı
Canım Adanalı
Ben sana yandım güzel delikanlı...”

Dedikoducu Türkü

Türkü o kadar çok sevilip, dillere dola-nır olmuş ki, dedikodular alıp başını gitmiş. Artık Nazır Paşa'ya bundan sonra söylentileri düzlüğe çıkartmaktan başka bir görev kalmamış. Bunun sonucu oğlan da ikna edilip, Ruhiye Hanım ile Sadi Bey evlendirilmiş. Düğün sırasında Bahriye Mızıkası Erenköy'deki konağın önünde sabaha kadar “Aman Adanalı” türküsünü çalmış.

Bu bilgiden anlaşılmaktadır ki o günlerde türkü Ruhiye Hanım tarafından söylenmiş bir ağız olmaktan öteye gitmiş, orkestralara uyarlanacak kadar yayılmıştır. Ve yine bilgiden anlaşılmaktadır ki, bu türkü bir Adana ağzı değil, İstanbullu Ruhiye Hanım tarafından yakılmış bir İstanbul türküsüdür.

İşte başta bahsettiğim karışıklık da buradan gelmektedir.

İstanbul'un Erenköy'ünden Rusmiye Hanım, Adanalı Yeğenizade Sadi Bey için söyledi.

Marmara'daki Şehrazat

Peki Adana bu türküyü nereden öğrenmiş?

Belki 1900lü yılların başında ülkeye yayıldığı gibi türkü Adana'ya da uğramıştır. Ama sonradan unutulmuş. 50 yıl kadar sonra, Adana pamuğa dayalı tekstil sanayi nedeniyle zenginleyince kenti pavyon denilen eğlence mekanları sarmış.

Aslında erkeklere dönük bir eğlence biçimi olan pavyonlar ve burada çalışan aktristler sayesinde Adana'da yeni bir kent kültürü oluşmaya başlamış. Yenilip içilen, şarkı söylenip, dans edilen bu ortamda isminden emin değilim ama Şehrazat olduğu ifade edilen İstanbullu bir hanım, Marmara Pavyon'da "Aman Adanalı" yı söyleyivermiş.

Ve söyleyiş o söyleyiş...

Adana'nın en bilinen türküsünün hikayesi budur işte... ■

halukuygur@altinsehiradana.com

Adana'da Delikanlı Aşklar

Yazı: Fevzi Acevit

“İnsanın delikanlısı olur da...Aşkların delikanlısı nasıl olur?”
demeyiniz... Güney baharının estiği yiğit yürekler kültürler
harmanı Adana'da bir zamanlar aşklar da delikanlıydı. Sevgililerin
buluşmaları ise yürek işiydi.

Şimdi Adana bir üniversite kenti... Parklarda, yollarda gençleri el ele diz dize görüyoruz. Artık bu sahneler günlük yaşamın doğal kabul edilen unsurları.

Oysa bir zamanlar öyle miydi?

Bir zamanlar Adana' da sevda hem zordu hem de delikanlı. Sevgililerin değil parkların تنها köşelerinde öpüşmeleri, el ele tutuşmaları bile hayal edilemezdi. Bakışamazdınız bile... Mahallenin kabadayısı, evin delikanlısı gördüler mi, sonuç vahim olabiliirdi.

İşte o zamanda biz (ben ve arkadaş kuşağı) oluşturan genç yürekler) henüz ilk gençlik çağındaydık.

Gönüllerimiz sevda arıyordu.

Ya engeller, riskler?

Gözlerimiz karaydı... "Tehlikeyse tehlike, bela ise belaydı!"

Çukurova Bayramlığını Giyerken

Aylardan nisandı.

Bahar tüm renklerini kuşanmıştı. Rüzgarlar turuncu, portakal, limon çiçeği kokularını kanatlarına almış gönüllere esiyordu.

Çukurova nisanını bilen bilir...

Karacaoğlan adeta zaman duvarını aşarak anlatıyor... "Çukurova bayramlığın giyerken" dizeleriyle, güneyin o çiçek çiçek coşan bereketini ve duygu yüklü kalplerini söylüyor.

İşte yine öyle bir nisan günüydü.

Kadim dostlar buluşmuş söyleşiyorduk.

Cavit şalgamlarımızı doldururken sormuştu, "Abiler *dene de ister misiniz? "

Baba Cahit her zamanki telaşı ile atılmış, "Denesiz olur mu! Koy koy..." diyerek kararı hepimiz adına vermişti bile...

Selah'la birlikte gülmüş, ellerimizi "Teslimiz!" diyen bir ifade ile sallayarak deneli şalgamı kabullenmiştik. Sağdan soldan laflarken söz geçmişe kayıvermişti.

Sıra Anılarımızda

Anılara girince, yeniden, ortaokul lise çağındaki ele avuca sığmaz gençler oluvermiştik.

Söyleşinin bir yerinde Baba Cahit'in yüzüne durgun bir ifade gelmişti. Biraz hüznün biraz da hayret tınısı ile titreşen bir ses tonu ile şöyle sormuştu:

"Feyzi, nasıl oldu bu iş!? Yıllar ne çabuk geçti öyle... Hepimiz altmışlı yaşlara geliverdik!"

Kahkahalarla söze girmelerle süren sohbet neşesi bir anda solmuş, yerini, avuçlarından gençlikleri kayan insanların hüznüne terketmişti.

Can dostlarıma alıcı gözle baktığımda; ağaran saçları, yıpranan bedenleri, zamanın çizgilerini ve yaşamın yorgunluğunu yansıtan yüzleri görmüştüm.

Yorgun ve hüznü bakarak, "Yaşam ne çabuk kayıp gidiyor elden?.." diye soran arkadaşımın ilk gençlik çağındaki duygulu, heyecanlı yaşam enerjisi ile dop dolu halini anımsayıvermişim...

Baba Cahit'in Leyla'sı...

1960'lı Yıllar...

Bir gün Baba Cahit her zamanki telaşıyla gelmiş bir sandalye çekip yanımıza çökmüştü.

"Hoşgeldin Baba..." dememize fırsat vermeden söze girmiş, "Oğlum bugün içeceğiz... Derdim var paylaşacağız..." demişti. Daha sonra masayı kurduğumuzda 'derdi'ni anlatmıştı: Aylardan nisandı... Baba Cahit aşık olmuştu.

O devrin Adana'sında, gençlerin açıkça flört etmeleri şöyle dursun, bakışmaları bile zordu. Sevdalar, arkadaş koruması olmadan yaşanamazdı. Ancak gözü kara sevdalılar buluşmayı göze alırlardı. Arkadaşlara da delikanlı aşkların nöbet görevi düşerdi. Tertibatını (yani bıçağını) yanına alan arkadaş ya da arkadaş gurubu, sevdalıları orta mesafeden izler koruma kalkanı oluşturlardı.

*Kız Lisesi, *Kız Enstitüsü çevresinde okul dağılımı saatlerinde polis nöbet tutardı. Hatta bazı aileler kızlarını okul çıkışında beklerlerdi. Yasaklar vardı, riskler büyüktü.

Ama aşk bu... Ferman dinler miydi hiç genç gönüller?

“ Aylardan nisandı.
Bahar tüm renklerini
kuşanmıştı. Rüzgarlar
turunç portakal limon
çiçeği kokularını
kanatlarına almış
gönüllere esiyordu.
Gönüllerimiz sevda
arıyordu. Ya engeller
riskler? Gözlerimiz
karaydı... “ Tehlikeyse
tehlike, bela ise
belaydı!”

Zaman akıyor gençliğe adım atıyorduk.
Sevme-sevilmeye ihtiyacı içindeydik.

Ruhlarımız henüz saftı. Gönüllerimiz
temiz aşklar arıyordu. İlk gençlik duygu-
sallığının resmettiği gökkuşağının renk-
leriyle bakıyoduk dünyaya ve insanlara...
Ama... O gökkuşağını bulutlarla örtmeye
hazırlanan, nedamet duyarak anımsa-
yacağımız günahlara zemin hazırlamak
üzere pusu kuran bir yanımda daha vardı...
Sevgili adayı genç kızlar, bir yanlarıyla, ke-
lebek kanadını tutar gibi dokunduğumuz,
üzerlerine titrediğimiz varlıklardı... Öte
yanlarıyla da birer cinsel obje... Ruhsalla
bedensel arasında savrulup duruyorduk.

Cahit Ağanın İçli Sevdası

Cahit, çiftçi çocuğuydu, Sucuzade'de
oturuyordu. Köyünde Cahit Ağa'ydı.

Kumral, yeşil gözlü, yakışıklıydı. İyi yü-
rekli duygusaldı. Külhanbeylik taslardı
ama, bu görüntüdeydi. Aslında o tam bir
barışseverdi. Heyecanı yüksekti. Çabuk
telaşa kapılırdı. İşte sevda aradığımız o
günlerde... Adana'nın bahçeler bağlarla
donanmış, yeşili bol betonu az çağında,
Baba Cahit de sonunda ilk gençlik aşkını
bulmuştu:

Cahit on dokuz Leyla on altı yaşın-
daydılar. İki gencin-nisan yağmuru kadar
kısık süren imkansız aşklarının, gönülleri
titreten, gözyaşı üreten bir içli bir sevda
öyküsüne dönüşeceğini o günlerde kimseler
bilmiyordu.

Leyla, on altısına henüz girmişti.

Çiçekleriyle bezenmiş bir bahar dalı gi-
biydi. Cahit'in başı dumanlıydı, Leyla'yı
aklından çıkaramaz olmuştu.

Ben aşık, Selah aşık. İçki sofralarımız
aşk dertlerimizle şenleniyordu... Leyla'sı-
nı bulunca aşk sarhoşları kervanına Baba
Cahit de katılmıştı.

Bir süre sonra sevdalılar yakınlaştılar
buluşmaya başladılar. Belalı gelişmeler de
işte buluşmalarla birlikte ortaya çıkacaktı.

Islık Sinyalli Nöbetler

Leyla annesi ile yaşıyordu. Kasaplar
Çarşısı'nın arka sokağında toprak damlı
bir Adana evinde oturuyorlardı... Anne,
evinin kadını bir hatun değildi. Belalı bir
dostu vardı. Akşamları evden çıkıyor, Ley-
la yalnız kalıyordu. İşte Cahit o akşamlar-
da eve giriyordu.

Bir kadının evine girmek her zaman
risklidir. Biri gelirse haber vermek ve be-
lalı bir durum doğarsa arkadaşımızı koru-
mak için nöbete geçiyorduk.

Nöbet görevi benden çok Selah ve
Sıdık'a düşüyordu, çünkü; onlar aynı ma-
halledede oturuyorlardı, daha yakındaydılar.
Ben, kentin batı ucundan Yeşilevler'in
oralardan geliyordum.

Selah'ın 'ünlü ıslığı' adam eve yöneldi-
ğinde hemen devreye girmişti.. “Flüttü
flüüt!!! Flüttü flüüt!!!”

Bu ıslık “Biri geliyor tehlike var!” sinyala-
lıydı.

“Flü flü... Flü flü...” ise: “İşler yolunda”
demekti.

Bir süre işler yolunda gitmişti. Ama bir
gece ortalık karıştı. Aşık gönüller yine bu-
luşmuşlardı. O gece Selah'la nöbeteydik.
Gelen giden yoktu... Ama sonra birden...
Belalı dost çıkageldi.

İri yarıydı. Üzerinden şer damlayan bir tipti... Adana'nın suya batmaz takımından... Ve hiç tartışmasız tehlikeliydi... İşte o adam bu yürüyen bela gelmiş evin kapısına dayanmıştı.

Kapı tokmağı yüreklerimize vuruyor gibiydi; kalplerimiz gümleyerek atıyordu.

Tehlike Büyüktü

Cahit evdeydi... Tehlike büyüktü! Bu tip adamlar boş gezmezdi en azından bıçak taşarlardı. Dost hayatı yaşadığı kadının evinde bir genci yakalarsa neler olabileceğini düşünmek bile korkutucuydu.

Selah'ın 'ünlü ıslığı' adam eve yöneldiğinde hemen devreye girmişti. "Flüttü flüüü!!! Flüttü flüüüü!!!" Bu tarz ıslık "Biri geliyor tehlike var!!!" sinyaliydi... "Flü flü... Flü flü..." ise: "İşler yolunda" demektir.

Nöbete (!) hazırlıksız gelmiştik... Ve işte risk ortaya çıkmıştı. Üzerimiz boştu. Çevreye loş sokağa telaşa bakınıyor, büyükçe bir taş bulabilir miyim diye araştırıyordum... Adamla kapışsaksak onun bıçak çekeceği kesindi, elimizde sopa olmadığına göre en iyi çözüm taşı.

Selah'ın gözleri de dört dönüyordu.

Ama bana göre Selah daha sakindi.

Gözlerimiz bir yandan da evin kapıyı tokmaklayan adamdaydı. Kapı bir süre açılmadı. Sonra bir gıcırta duyuldu kapı aralandı. Kısa süreli bir konuşmanın sözleri anlaşılabilen yankılanması işitilmiş, ardından kapının kapanış sesi duyulmuştu... "Çok şükür! Adam eve girmemişti. Tehlike geçmişti!"

İşte o adam, yürüyen bela, gelmiş evin kapısına dayanmıştı. Bu tip adamlar boş gezmezdi, en azından bıçak taşarlardı. Kapı tokmağı sanki yüreklerimize vuruyor gibiydi...

"Ya içeri girseydi! Ya içeri girseydi?" diyerek kendime işkence ederken, Selah: "Adam tekrar gelebilir Cahit bir an evvel çıksa!" diye homurdanıyordu.

Adam uzaklaşınca geriye çark ettik... Selah, "Tehlike geçti..." melodili "Flü... Flü..." şeklinde öttürdüğü ıslığıyla sinyal vermeye başladı. Bize çok uzun görünen bir süre sonra... "Nihayet!" Baba Cahit dışarı çıkmıştı... Hızlı adımlarla yürüyerek ve heyecanla konuşarak tehlike bölgesinden uzaklaşmıştı.

Sonsuza Götürülen Tek Mutlu Anı

Sonra neler olmuştu?

İki gencin yaşadıkları sevda, bir imkansız aşk öyküsüydü. Mutlu son şansları yoktu... Farklı kültürlerin çocuklarıydılar. Çocuklar ailelerini seçemezler...

Oysa aileler önemlidir. Belirleyicidir. Kader plânlarının denetimi imkansız unsurlarıdır aileler. Leyla-Cahit sevdasında aileler devreye girmiş, gençlerin yolları ayrılmıştı.

Henüz onaltısındaki Leyla için gençlik güzellik nimet değil, talihsizlik olmuştu.

Annenin yaşam biçimi, Leyla'yı da kirli riskli girdabına çekmişti... Ve bir gün bir haber işitilecekti, bir kara haber... Gazeteler Baba Cahit'in Leyla'sı için; "İskenderun yolunda bir genç kız kendini araçtan attı... Adının Leyla olduğu öğrenilen genç kız kurtarılamadı..." diye yazacaklardı.

Cahit'in Leyla'sının mezar taşı, "Henüz on altısının baharındaydı..." yazılacaktı.

Talihsiz ama delikanlı yüreği taşıyan Leyla, dünya hayatından ayrılırken yanında mutlu tek bir anı götürecekti;

Cahit'i ile paylaştığı içli sevdayı... ■

fevziacevit@altinsehiradana.com

*Kız Lisesi, *Kız Enstitüsü: Bu okullar o dönemin kız okullarıydı.

Kız öğrenciler siyah önlükleri saçlarına taktıkları beyaz organtilleri ve yakalarıyla sonbahar gelip okullar açıldığında, yollarda açan güz çiçekleri gibi Adana'ya renk katarlardı.

Sis'li Bir Aşk Hikayesi II

Yer: Toprakkale, Antakya, Bağras, Sariseki, Mancılık

Zaman: 13. YY

Yazı: Mehmet Kobaner

“ Çukurova Kralı I. Leon erken ölmüş olmasaydı, kralın kız kardeşi Sibel ile, Antakya Kontu IV. Bohemond'un oğlu Filip'in evlenmesi söz konusu olmayacaktı. Bu evlilikle birlikte Antakya Haçlı Kontluğu ve Kilikya Krallığı, Philip'in iktidarında birleşmiş oldu. Ancak her şey olması gerektiği gibi gitmedi...”

Haberci Demir Kapı'dan Antakya'ya girdiğinde Latin Kontu Bohemond, Haşhaşilerle bir anlaşma yapmaya çalışıyordu. Haşhaşiler Bohemond'un yakın bir adamını öldürmek zorunda kaldıkları için kendinden özür diliyorlar ve Kehf Kalesine davet ediyorlardı. Kont'a yaptıkları bu yanlış karşısında herkesin içinde onun söyleyeceği birisini öldüreceklerdi.

Bu Bizans imparatoru olsa bile mi ?

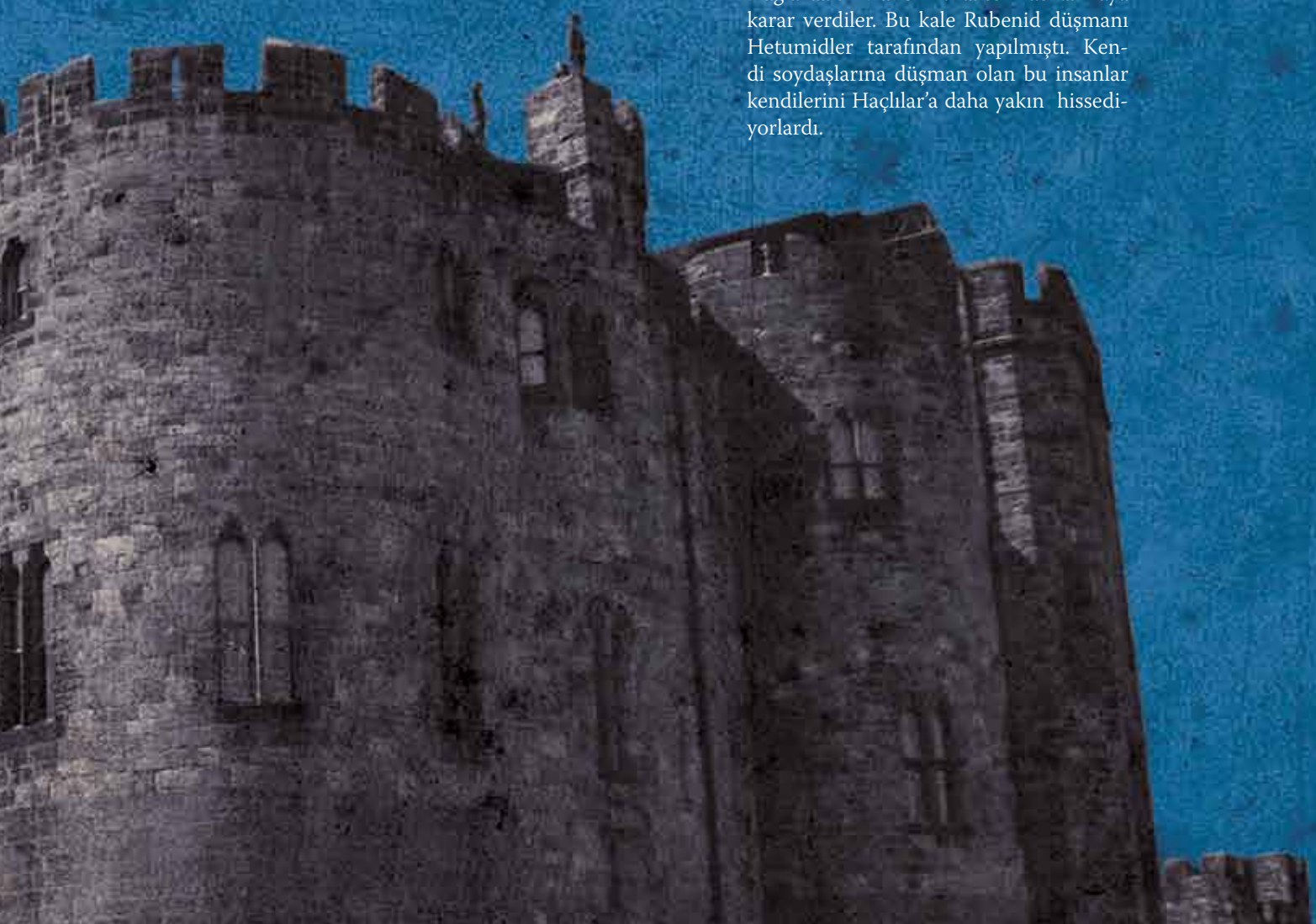
Bizans imparatoru olsa bile; dediler....

Haberci, "Büyük Bohemond, Rubenidler oğlun Philip'i esir etmişler, fidye istiyorlar." dedi. Bohemond başından aşağı kaynar sular döküldüğünü hissetti. Rubenidler güvenilmezdi. Daha birkaç yıl önce karısını ve kendini davet ettikleri Bağras Kalesi'nde tutsak etmişlerdi. Gerçi kendisi de dünürü Leon'dan aldığı yüklü borcu ödememişti ancak o başka bu başkaydı.

Takas yapalım denmiş, önce Hemite'ye gelmesi gerekiyormuş. Küçük bir birlikle Darbı Sek (Trapesak)'dan Çalan'a oradan Sariseki'ye indiler. Sariseki'nin taşlarını elleriyle okşadı, onarımında emeği çoktu. Yüzlerce yıl sonra burasının askeri alan içinde kalmasına rağmen park yeri yapmak için yıkılacağını, askeri alan içerisinde olduğundan fotoğraflarının son yüz yıldır çekilemeyeceğini de bilemezdi. Yol boyu yerleşim yerleri yakılıp yıkılmıştı.

Az bir odun ve sudan başka insanların vereceği bir şey yoktu. Yerliler buraları terk etmiş, kurtuluşu olmayan bir ölümden kurtulmak gayretiyle kayalıklardaki yarlara kaçmıştı. İstilacılara karşılık vermek için açılan her ağız kılıç zoruyla hemen kapatılıyordu. Vuranlar için kendi inancından olması da önemli değildi. Dağlarda yılgın, korku içinde, inançlarını yitirmiş yığınla insan vardı.

Sariseki civarında Yunus Sütunları denilen bölgeye geldi. Hazreti Yunus'un balığın ağzından çıktığına inanılan yer burasıydı. Bohemond İncil'den önce Herodot tarihinde de benzer olaydan bahsedildiğini hatırladı. Sariseki'den sonra denizle dağ arasındaki dar bir bölgede Büyük İskender Darius ile burada savaşırmıştı. Daha sonra da Roma iç savaşlarında Pesinus Niger ile Septimus Severus. Baskın yemesek diye düşündü, çevrede Danişmend akıncılar vardı. Sanki topraktan çıkıyorlar ve vurup kaçıyorlardı. Bin yıl önce de 'Özgür Kilikyalılar' denen bir grup İssos'u yağmalyordu, kadınları değerli eşyaları alıp dağlara kaçıyorlardı da, Adana'nın Roma Valisi Cicero döneminde ancak barış sağlanabilmişti. Ancak şimdi ortalıkta savaş ve belirsizlik vardı. Roma dönemi tiyatrosunun yanı başında bazalt taştan yapılmış küçük bir kale kendisi için fazla küçüktü. Bin yıl sonra bu kalenin bazalt kesme taşları köylüler tarafından sökülüp götürülecekti. Bohemond bunu da bilmiyordu. Dağlardaki "Mancınık Kalesi"nde kalmaya karar verdiler. Bu kale Rubenid düşmanı Hetumidler tarafından yapılmıştı. Kendi soydaşlarına düşman olan bu insanlar kendilerini Haçlılar'a daha yakın hissediyorlardı.

Oğlunu Hemite'de
alacağı söyleniyordu.
Ancak otların
arasından zaman
zaman fırlayan aslanlar
askerlerini yaralıyordu.
Uzaktan atın üzerinde
Philip görünüyordu.

► Mancınık Kalesi
Kitabesi

Kale günümüz Rabat köyünden yukarda 700 metre yükseltidedir. Kitabesinde 1290 tarihinde Hetumid Stephan döneminde yapıldığı yazıyordu. Mancınık Kale kitabesini yirminci yüzyıla kadar koruyan sayılı Çukurova Kalelerinden birisi olacaktı, Bohemond bunu da bilmiyordu.

Sabah Toprakkale'ye geldiler. Buraya bir dönem sahip olan Hamdani soylu Araplar nedeniyle "Till Hamtun - Hamdani Tepesi" deniliyordu. Stratejik olan bu kale Haçlıların elindeydi. Geceyi burada geçirdi. Kötü bir rüya gördü. Kuzey Fransa'da küçük bir derebeyi olan babasının ölümü yönetimin büyük kardeşin eline geçmesi, daha sonra güneye İtalya'ya gelmeleri burada yeni bir derebeylik kurmaları ve Haçlı seferlerine katılmaları, politik manevralarla Antakya'ya yerleşmeleri gözlerinin önünden geçti. Bağras kalesini kendileri yapmıştı. Selahattin Eyyubi'nin kendi kalelerini alması, ardından, Rubenidlerin açığözlülükle kaleyi ellerinden alması, sonra kaleyi kuşatmaları, sonra eski bir hileyle kaleyi yeniden almalarını hatırladı. Hileyi Bizans'tan öğrenmişlerdi. Bizans'ın Rubenidlere Feke Kalesi'nin alımı sırasında yaptıkları hileyi, bir daha Rubenidlere karşı kullanmışlardı. Kuşatılan kalenin kime ait olacağı iki taraftan birer askerin eşit şartlarda dövüşmesi ve yenen tarafın kalenin sahibi olması anlamına gelen bir anlaşmaydı. Bağras kalesinin yeniden alınımında da yenilmesi beklenen Haçlı şövalyesinin yardımına gizlice atılan küçük bir ok gelmişti. Kaledekiler hiçbir şey anlamadılar. Kale yeni sahiplerine teslim edildiğinde de iş isten geçmişti. Rubenidlere kaleden bağırıyordu "Bu bir Bohemond oyunudur."

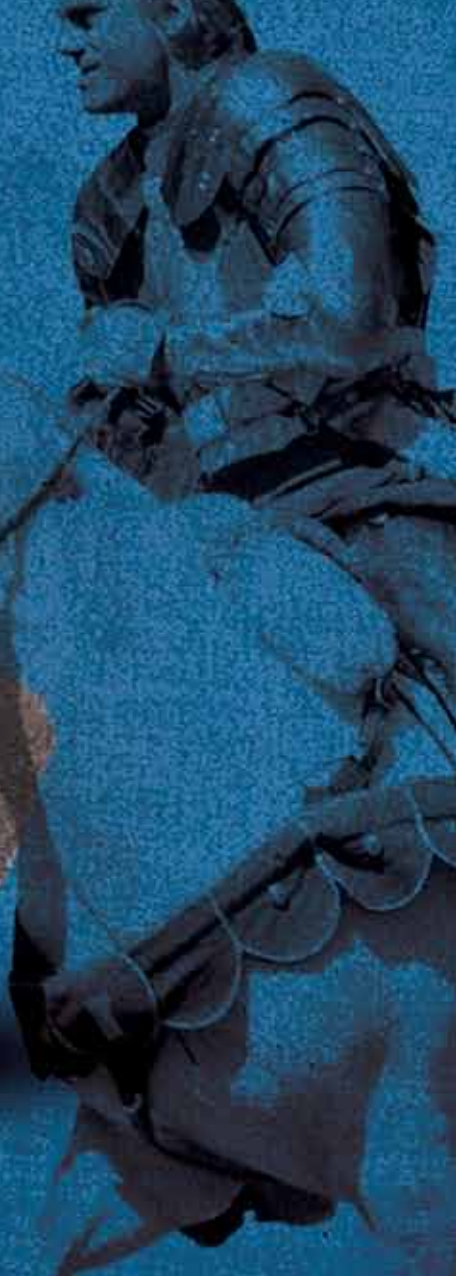
Oğlunu Hemite'de alacağı söylenmişti. Ancak yükselen büyük otlar vardı ve bunların arasından fırlayan aslanlar zaman zaman askerlerini yaralıyordu.

-Oğlum ben geldim. Ben baban...

Oğlu Philip'in uzun sarı saçlarını ve ince boynunu, çalı çalı, ağaç ağaç, tepe tepe arıyordu. Yürüyecek hali kalmamıştı. Adamları yolda kalacağından korkuyordu. Direnci kırıldı.

Takas yapılması ve Toprakkale'nin Rubenidlere verilmesine karar verildi. Burası kutsal bir alandı. Yanı başında Kutsal Meryem ormanı uzanmaktaydı. Rubenidler Toprakkale kendilerine verildikten sonra Philip'i vereceklerini kutsal değerler üzerine yemin ederek kabul ettiler, tıpkı kendilerinin Bağras'ta yaptıkları gibi.. Bohemond'un Bağras oyunu sonrası bunun gerekli olduğuna inanıyorlardı. Bohemond Haçlıları Toprakkale'nin kuzey batısındaki Bizans köyünde topladı. Uzaktan atın üzerinde Philip görülüyordu. Haçlılar kaleden çıkıp Bohemond'unu yanına gelerek kaleyi Rubenid'lere bıraktılar. Oğlu Philip bir atın üzerinde kendilerinden uzaklaşıyordu. Adamlarına atı tutmalarını söyledi. Philip atın üzerine bağlanmış ve ölüydü. O arada kaleden bir ses yükseldi; "Bu bir Rubenid oyunudur."■

mehmetkobaner@altinsehiradana.com

TÜM REKLAMLARI SOSYAL MECRAYA TAŞIDIK

facebook

twitter

YouTube

interkey
grafixtasarım®

www.interkey.com.tr

Dünyadaki Ders Alınacak ve Gezilecek Mezarlıklar

Yazı ve Fotoğraf: S. Haluk Uygur

Mezarlıklar toplumun kültürel tarihidir. Bu yüzden bazı mezarlıklar toplumun geleceğine etki eden gezilesi alanlar olmuştur.

Bir gezi yazısında müzelerden bahsedilir... Veya kafeteryalardan... Mimari yapıtlar anlatılır... Ve doğal güzellikler.

Bu yüzden yazarken defalarca düşündüm. Acaba ben mezarlıkları yazsam nasıl bir tepki alırım diye... Ancak dünya şehirlerine ait o kadar güzel mezarlıklar var ki... Hatta güzelden öte ilginç, bilgi dolu ve gezilesi mezarlıklar.

Türkiye’de de bazen ilginç mezar veya mezarlıklara rastladım. Örneğin şifa bulmak için şeyh (veya evliya) kabul ettikleri birinin mezarlığında sabahlayanlar gördüm. Adana’da bunu ritüel haline getirip, mezar civarında topluca yatak serip geceleleyen, her perşembe akşamı bunu yemek yenip, dua edilen bir toplu ibadete çeviren insanlara rastladım. Elazığ Harput’ta bedeni bir camekan içinde saklanan Arap Baba’nın mezarı da ilginç mezarlıklar için örnek olabilir.

Önce Mezarlıklar Sonra Kent

Türkiye dışında dolaştığım bazı kentlerde öylesine ilginç, ayrılmak istemeyecek kadar çekici mezarlıklara rastladım ki anlatmadan edemeyeceğim. Bu arada şunu da itiraf etmeliyim ki, artık yeni bir kente gidiyorsam mezarlıkları konusunda araştırma yapıp, o kenti öyle gezmeye başlıyorum.

Tahmin edilebileceği gibi mezarlar (ve tabi mezarlıklar) o toplumun inanışlarına, yaşam biçimlerine göre düzenleniyorlar. Siz de oraları görerek toplumun yapısı hatta geçmişi hakkında fikir sahibi olabiliyorsunuz.

Suudiler’de Mezarlık Yok Gibi

İnanışlarını mezarlıklarına en katı şekilde aktaran toplumlardan biri zannederim Vahabiler. Yani günümüz Suudi Arabistan’ında yaşayan Müslümanlar. Onların inancına göre beden ile ruh arasındaki ilişkide, bedenin ruha karşı çok önemsiz olması nedeniyle, ruhun bedeni terk etmesi olarak tarif edebileceğimiz ölünün önemi çok az. Bu yüzden mezarlar belli belirsiz olmalıdır diye düşünüyorlar. İnanışlarının doğal sonucu olarak da Hz. Muhammed’in mezarı dışındaki mezarları yok etmişler.

Ölüler Kenti Kahire

Ancak Vahabiler gibi Müslüman olmalarına rağmen, dünyanın en geniş mezarlıkları Kahire’de... Kentin neredeyse üçte biri mezarlık... Kahire’ye bu yüzden “mezarlıklar kenti” bile denilebilir. Bu kentte mezarlıkların geniş olmasının nedeni ise yine inançları ile ilgili. Çünkü onlar öldükten sonra geri dirileceklerine (reenkarnasyon) inanıyorlar. Bu yüzden herkes ölüsünü, mezarlığa ekonomik gücü oranında yaptırdıkları bir evin içine gömüyorlar. Beklentileri mevta olan yakınlarının gelecek yaşamda bu evi kullanması. Bazıları bir oda, bazıları daha büyük evler yaparak ölülerini gömüyorlar. Ölülerini korusun diye bu evleri çok fakir insanlara vermesi nedeniyle de mezarlıklar aynı zamanda yaşam yeri, mahalle olmuşlar. Hatırlayınız eski firavunlar da aynı nedenlerle o koca piramitleri yapmışlardı.

İlk Terörist Hassan Sabbah

İran’ın dağlık bir alanının (şimdiki) turistik bir köyünde de ilginç bir mezarlık gördüm. Bahsettiğim yer Masuleh. Şimdiki turistik dediğime bakmayın. Geçmişte burası Hassan Sabah taraftarlarının merkezi.

Hassan Sabah biliyorsunuz (günümüzde canlı bomba diye adlandırılan) tarihin ilk ölüm fedailerinin piri. Haşhaşiler deniliyordu, Sabbah’ın fedailerine ve kurduğu örgüte. Bu fedailer şeyhlerine öylesine bağlıydılar ki, onun emriyle dönemin en önemli kişilerini, hatta baş vezir Nizam-ül Mülk’ü bile canları pahasına öldürmekten çekinmezlerdi. Bu görevi yerine getirirken ölürlerse direk cennete gideceklerine inanırlar, görevden sonra öldürülmek için uğraşırlardı.

Nedir bu içimde kopuşan sevinç Ölecek miyim ne

Can Yücel

Mısır’daki ev mezarlıklar
ve mezarlık mahalleler

Şeyhin türbesinin yoluna gömülmek isteyenler... Yaşam öyküsünü mezar tahtasına oyulduğu sıradışı mezarlıklar...

Şeyhimin Yoluna Tepelenmeye Hazırım

Masuleh'de bulunan bir şeyh türbesi etrafında oluşmuş mezarlıkta da bu dünya görüşünün hala yaşadığını fark edebiliyorsunuz. Türbe kasabanın ortasında bir yerde bulunuyor. Tabii ki dağ yamacına kurulmuş bu yere birçok yol ulaşıyor. İşte insanlar ölümlerini (muhtemelen onların vasiyetine göre) bu yolların içine gömüyor. Bakın yolların kenarı demiyorum içi diyorum. Siz oranın mezarlık olduğunu yolla aynı seviyede olan ve üzerinde Arap harfleriyle kimlik yazıp, Fatih'e talep eden mezar taşlarından anlıyorsunuz. Yani insanlar, araçlar "şeyhin yolundaki" mezarların üzerlerine basarak şeyhin türbesine ulaşıyorlar. Kendini türbenin basamağına bile gömdürmüş insanlar var.

Avrupa'daki İlginç Mezarlıklar

Avrupa'da da ilginç mezarlıklar gördüm. Onlar da aynı şekilde dünya görüşlerini yansıtmışlar mezarlıklarına...

Örneğin Romanya'nın Oreda kentinin Macar sınırına komşu bir dağ kasabasında gördüğüm mezarlık çok dikkatimi çekmişti. Kasabanın tarihi kilisesinin yanındaki mezarlıkta, mezar taşları yoktu ama mezar tahtaları vardı. Asırlara dayanabilecek ağaç cinslerinden yapılan mezar tahtalarına baktığınızda, üzerlerine oyulmuş figürlerden orada yatanın yaşamında neler yaptığını, hatta nasıl öldüğünü anlayabiliyordunuz.

Daha çok mavi renk seçilerek boyanmış tahtaların ustası bu işi babasından, o da dedesinden devralmış. Böylece iki asır önceki mezar ile, iki gün önceki mezarı aynı konsept içinde sanat eseri gezermiş gibi gezebiliyorsunuz.

Masuleh'de mezarlar şeyhin yoluna yapılmış

Ben annemden
çıplak doğdum ve hiç
mülküm olmadan
çıplak öldüm

Nazım, Tolstoy, Puşkin, Brejnev, Yeltsin Veya Gagarin Beraberce...

Mezarlık gezmek denilince müze veya güzel sanatlar galerisi gibi gezdiğiniz mezarlıklar da var. Hatta bunlardan Novadeviçye Mezarlığı'na bilet alarak giriyorsunuz.

Novadeviçye, Moskova'da ünlü şairimiz Nazım Hikmet'in de yattığı mezarlık. Uza-ya ilk çıkan kozmonot Yuri Gagarin'den Brejnev'e, Tolstoy'dan Yeltsin'e, Puşkin'den Gorbaçov'un karısına kadar birçok sanatçı, bilim adamı veya devlet büyüğünün yattığı bir mezarlık burası. Ama Novadeviçye'ye sadece mezarlık demek büyük haksızlık olur. Çünkü burası tam bir heykel müzesi. Mezarlığı gezerken orada yatanın yaşamı boyunca yaptıklarını betimleyen heykel olarak yapılmış anıtları geziyorsunuz aynı zamanda.

Rüzgara Karşı Yürüyen Adam

Bakıp hemen karar verebiliyorsunuz... Bu falan ameliyatı ilk kez yapan doktor... Defter yaprakları arasında kaybolmuş, problem çözen, dağınık saçlı şu insan filan matematikçi olmalı... Bu da devlet adamı herhalde...

Nazım'ın mezarındaki heykel ise, "Rüzgara karşı yürüyen adam" ı simgeliyor. Bir figürle ozanın tüm yaşamı özetlenmiş adeta.

Bakü Devlet Mezarlığı'nda da aynı Moskova'daki gibi görkemli heykelleri ve anıtları görüyorsunuz. Orada sadece bir mezarda bu görkem yok. Ebulfez Elçibey ölmeden önce vasiyet etmiş. Ben annemden çıplak doğdum ve hiç mülküm olmadan çıplak öldüm diye... Bu yüzden mezarı çok sade ve anıtsal değil.

Gogol'un Mezarı

Rusya, Azerbeycan veya Fransa gibi ülkelerde mezarlıklar bazen sanat galerilerine dönüşüyor

Rüzgara karşı yürüyen adam, Nazım Hikmet'in mezarı

Mezarlıklar ders
alınacak,
gezilesi yerler olmalı.
Dünyada böyle...

Kemikli Kilise

Prag'a yaklaşık 2 saat mesafede-ki Kunta-Hora Kasabası'nda bulunan Kemikli Kilise'de 40 bin kişi yatıyor. 1300'lü yıllarda 30000 kişi vebadan, 10000 kişi de savaştan ölünce ve herkes kutsal sayılan bu kilisenin mezarlığına gömülmek istemiş. Mecburen (yeni gömülmek isteyenlerin isteğini karşılayabilmek için) mezarlıktaki kemiklerle dekor yapmışlar. Böylece dünyanın en farklı mezarlığı oluşmuş. Buradaki dekorların en ilginç bir Türk'ün gözünü oyan karga figürüdür. Çünkü savaşta ölen 10 bin kişinin çoğu Osmanlılarla savaşırken ölmüş.

Galileo'nun mezarı

Yılmaz Güney'in mezarı

Michelangelo'nun mezarı

Galile, Michelangelo, Makyavel, Maria Callas, La Fontaine

Avrupa ve görülmesi gerekli mezarlıklar denilince muhakkak Floransa'daki Santa Croke Kilisesi'ni de saymamız gerekir. Bu kilisenin duvarları ve tabanı tamamen mezarlarla kaplanmış. Yani bir taraftan Galile, Mikelangelo, Makyavel gibi dünya tarihinin en önemli insanların mezarlarını gezerken, diğer taraftan birçok kişinin mezarı üzerinde yürüyorsun.

Ve Paris Pere Lachaise Mezarlığı. Geçenlerde Milliyet gazetesi bu mezarlık için "Devlerin yattığı dev mezarlık" başlığını atmıştı. Jim Morisson, Maria Callas, La Fontaine, Molliere, Yılmaz Güney ve Ahmet Kaya gibi sanatçılar dahil birçok önemli insan burada yatmakta ve bir yılda tam 1,5 milyon turist bu mezarlığı gezmeye gelmekte.

Affınıza Sığınarak Bir Yorum

Aslında mezarlıklar kültürümüzün tarihi... Onlara bakarak o kentin yaşamı hakkında fikir sahibi olabilirsiniz. Bu yüzden kültürümüzün oluşmasına katkı sağlamış kişileri oraya buraya dağıtarak gömmek yerine bir araya getirerek anıtlıştırmak geleceğimizin oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Dinimiz bile söyler...

Mezarlıklar ders alınacak gezilesi yerler olmalı.■

halukuygur@altinsehiradana.com

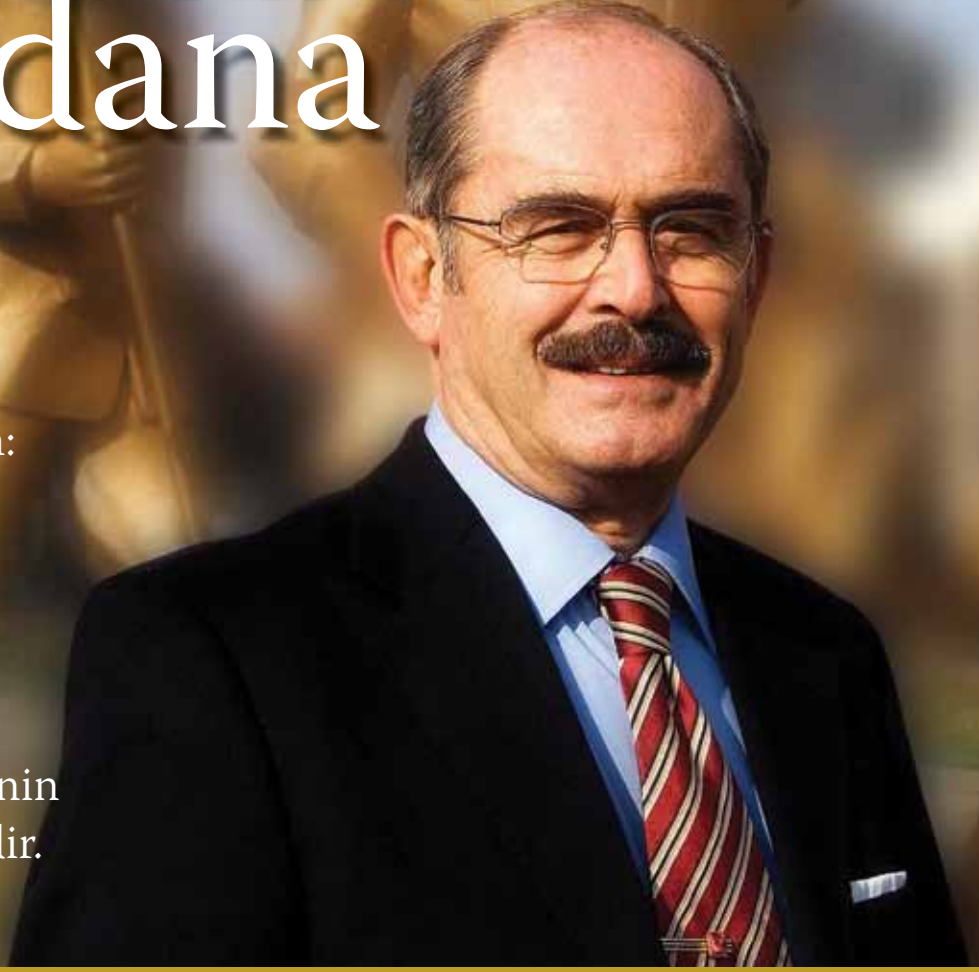
TÜM REKLAMLARI SOSYAL MECRAYA TAŞIDIK

Heykel, Kent Kültürü, ve Adana

Röportaj: Erhan Yelekçi
Fotoğraf: S. Haluk Uygur,
Erhan Yelekçi,
Zahide Ağirel,
Ali Rıza Demir

**Prof. Dr.
Yılmaz Büyükerşen:**
Bir heykeltıraşın
perspektifinden
bakacak olursak, o
heykelleriyle şehri
süslüyor değildir,
şehir onun eserlerinin
sergilendiği sahnedir.

Dergimizin bu sayısında Kent Kültürü ve Heykel arasındaki ilişkiyi sorguladık, sesimize bir çok yerden destek geldi. Çukurova Üniversitesi'nden Prof. Dr. Birnur Eraldemir, Selçuk Üniversitesi Heykel Bölümü'nden Anar Eyni, Eskişehir'den Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen ve Mersin Üniversitesi Heykel Bölümü Prof. Dr. Berika İpekbaýrak ile keyifli sohbetler gerçekleştirdik.

Altınşehir Adana: Bir kentin heykellerle süslenmesi neden önemlidir?

Eskişehir Büyükşehir

Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen: İnsanoğlu, muhtemelen, daha şiir yazmaya, müzik yapmaya başlamadan önce heykel yapıyordu. Bizim, çevremize biçim verme güdümüzün dışı vurumudur heykel. Bizi insan yapan en önemli güdülerimizden biridir formu aramak, eğer bulamıyorsak gerçekleştirmek.

Heykel ile şehir arasında, diğer sanat eserlerinin hiçbirinde pek mümkün olmayan bir ilişki, bir dostluk var. Diğer bütün sanat dallarında eserlerinizi genellikle, o eserleri sergilemek üzere tasarlanmış özel mekânlarda sergilersiniz. Heykelin sergilendiği özel alan ise, şehirlerin kendileridir. Yani bir heykeltıraşın perspektifinden bakacak olursak, o heykelleriyle şehri süslüyor değildir, şehir onun eserlerinin sergilendiği sahnedir.

A.A: Kent heykelleri diye adlandırabileceğimiz bir stil bulunmakta mıdır? Eğer varsa kenti süsleyen heykeller ile galerilerde bulunan heykeller arasında nasıl farklar olmalıdır?

Y.B.: Eğer bir önceki soruya verdiğim cevabı dikkate alacak olursak, zaten bütün heykellerin kent heykeli olduğu neticesine varabiliriz. Heykeller, normal şartlarda, kentlerin muhtelif yerlerinde yer almak için yapılırlar. Sonra da o noktaya damgalarını vururlar. Biz o noktaları o heykelle adlandırmaya başlarız.

Benim bakış açım göre, galerilerden dışarı çıkamamış olan heykeller öksüzdür, yurtsuzdur. Yurdunu bulamamıştır.

A.A: Eskişehir özelinde kenti heykeller ile süslemek sırasında geçmişte ve günümüzde karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

Y.B.: Açıkçası ciddi bir zorlukla karşılaştığım söylenemez. Eskişehirli de, şehri ziyarete gelenler de heykellerle çok barışık oldular. Türkiye’de yerleşik kanaatlerin aksine, herhangi bir vandallıkla karşılaşmadık diyebilirim.

Bazı siyasetçiler, özellikle seçim ortamlarında, beni zayıflatabilmek ümidiyle, heykelleri gündeme getirirler. Mesela son mahalli seçimden önce, Kentpark’taki yıkanan çıplak bir kadın heykelinin karşısında, köprü üzerinde bir tür mini protesto organize etmeye çalışanlar oldu. Ama bırakın kendilerine oy verenleri, partilerinin büyük bölümü bile onları ciddiye almadı. Bence Eskişehir örneği dikkatle analiz edilmeli ve halkın hassasiyetleri hakkındaki geçersiz önyargılarımız buna göre gözden geçirilmelidir.

Galerilerden dışarı çıkamamış olan heykeller öksüzdür, yurtsuzdur. Yurdunu bulamamıştır.

A.A: Adana’nın heykeller ile süslenmesi için önerileriniz olabilir mi?

Y.B: Diğer bütün şehirlerimiz gibi Adana’nın da çok sayıda heykele ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Ancak heykellerin konularının, şehrin tarihine, sosyal ve kültürel dokusuna uygun olarak seçilmesi gerekiyor. Benim bu konuda bir çalışma yapmadan öneri geliştirmem doğru olmaz. Eminim ki Adanalılar zaten neye ihtiyaçları olduğunu benden iyi biliyorlardır.

A.A: Kent heykelleri neler anlatmalıdır? Hangi malzemeler kullanılmalıdır? Tarzları ne olmalıdır?

Y.B: Şehirlerde her türlü heykele uygun bir mekân mutlaka vardır. Ancak bizim heykelle ilişkimiz çok yeni olduğu için, şehirlilerin başlangıçta soyut heykellerle duygusal ve anlamsal bağ kurması pek kolay olmuyor. Henüz bir geçiş döneminde olduğumuzu düşünüyorum ve bu dönemde figüratif heykellere öncelik verilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Elbette şehirlerde anıtsal heykeller olmalı. Ama her heykelin anıtsal olmasını beklemek de yanlış olur. Ayrıca, şehrin iklimine dayanıklı olan her malzeme kullanılabilir. Tabii bronz ve mermer asırlarca iklime ve her türlü doğa tahribine dayanabilen malzemelerdir.

A.A: Heykel ve onun sergilendiği alan ilişkisi nasıl kurgulanmalıdır?

Y.B: Bu tür problemlerin genel bir çözümü yok. Heykel bir sanattır ve sanatçı sosyal ve kültürel çevresinden etkilendiği gibi, özellikle heykel gibi konularda, fiziksel mekândan da etkilenir. Yani heykel sanatçısının tek marifeti malzemeye biçim vermek değildir. İşin daha önemli yanı, eser ile fiziksel çevresi arasındaki ilişkinin kurgulanmasıdır.

A.A: Heykel Sempozyumlarının kente katkısı nedir? Buradaki çalışmaların zamanla sınırlandırılmış olması yaratıcılığı etkiler mi?

Y.B: Sempozyumların sadece kente katkısını düşünmek yanlış olur. Bu tür faaliyetler bir yandan da heykel sanatına katkı yapar. Hepimiz sanatımıza ve sanatçılarına karşı sorumluyuz. Onları desteklemek her yerel yönetimin görevleri arasındadır. Biz Eskişehir’deki sempozyumu bu bilinçle gerçekleştirdik.

Süre sınırının yaratıcılığı kısıtladığını zannetmiyorum. Yaratıcılık zaten çok sayıda faktörle sınırlanmış alanlarda ortaya çıkar. Yeryüzünde hiç kimse, tamamen sınırsız bir ortamda iş yapmıyor. Heykel-tıraş malzemenin imkânlarıyla, mekânın özellikleriyle ve daha birçok faktörle zaten sınırlıdır.

Heykeller kağıtlar uçmasın diye üstüne koyduğumuz ağırlıklar gibidir. Kentin belleğinin uçmaması için önemli bir işlev görür

Prof. Dr. Birnur Eraldemir

Prof. Dr. Birnur Eraldemir
Çukurova Üniversitesi

Altınşehir Adana: *Bir kent neden heykellere sahip olmalıdır?*

Prof. Dr. Birnur Eraldemir: Bu konuda kısaca bir şey söylemek mümkün değildir. Çünkü tarihsel olarak bakıldığında açık alan heykellerinin çok farklı anlamlar taşıdığı ya da işlevler üstlendiği görülür. Sunay Akın'ın bir tarifi vardır ve ben onu çok severim: "Heykeller kağıtlar uçmasın diye üstüne koyduğumuz ağırlıklar gibidir. Kentin belleğinin uçmaması için önemli bir işlev görür" der. Demek ki heykel daha özel bir varoluş biçimini tarif etmelidir. Estetik bir olgudur, her estetik olgu gibi zamana mekana ve ürettiğimiz değerlere göre şekil alır, değişir ve yeniden anlamlandırılır.

A.A: *Kent heykelleri diye adlandırabileceğimiz stiller var mıdır? Galerilerde sergilenen heykellerden farklı mıdır?*

B.E: Kent heykeli stilleri diye bir üst başlık kullanamayız. Bir heykelin konulduğu yer, tek başına onun biçimini, anlamını ve işlevini belirlemez. Aynı zamanda tarihsel, toplumsal, siyasi ve benzeri birçok etmene bakmak gerekir. Örnek olarak Atatürk Anıtları açık alana yerleştirilirler, simgesel özellikleri vardır, ritüeldir, saygı duyar anımsarsınız. Ya da bazı heykeller kentin tarihinden, karakterinden oluşmuş sembollerin görüntüye dönüşmüş halidir. Ama öte yandan farklı amaçlar ve gereksinimlerle oluşturulmuş ve farklı düşünceler, duygular uyandıran kent heykelleri de vardır. Batı kentleri böyle örneklerle doludur. Ancak genel anlamıyla heykelde, ama konumuz bağlamında kent heykelinde asıl olan gündelik hayatı estetik kılmaktır.

A.A: *Adana için heykel önerisi var mıdır? Kentin sahip olması gerektiğini düşündüğünüz heykeller neler olabilir?*

B.E: Uygarlıkların hepsi kendi kültürel yaşamlarını bir formla ifade etmişler. Çukurova'da da, büyük bir kültürel zenginlik var, bu bölgede bu temsil edilebilir. Ancak, bir heykele yalnızca bu tarihsel birikimi temsil etsin ve kentte yaşayanları bu yolla bilinçlendirsın diye bakarsanız yanlış yapmış olursunuz. Kente yerleştirilen heykeller artık yalnızca kendisini tarif etmemelidir. Bütün bu değerleri taşıma sorumluluğu yanında son derece modern yaklaşımlarla da halkla ve o kentin kültürüyle buluşabilirsiniz. Bir süredir, heykellerle Adana kültürü tanıtılsın tartışması ya da talepleri var bunun sonu yok. Hayat sürekli değişiyor nereye kadar belli bir kültürü aktaracaksınız...

A.A: *Heykel kültürün geri gelmesine katkıda bulunmaz mı?*

B.E: Sanat objelerini, tek başlarına değerlendirmemek gerekir. Kültüre ait bir sembolik heykel ya da kentte yaşamış bir ünlünün heykeli ve benzeri ürünler genel olarak yaşayan kültürle beslendiğinde anlam kazanır. Hiç bir sembol tek başına bir anlam ifade etmez. Her yer Atatürk Anıtları ile dolu ama hayatın hiç bir döneminde Atatürk İlkeleri bu kadar tartışılmamıştı. Anlamını ve değerini koruyamazsanız, sahiciliğini sürdüremezsiniz. Tek başına heykelin üstlenebileceği bir şey değil bu.

A.A: *Heykel ve onun sergilendiği alan ilişkisi nasıl olmalıdır?*

B.E: Heykel kent peyzajı'nın bir parçasıdır. Kent tasarımı yapılırken, heykelleri ile birlikte tasarlanmalıdır. Kamuya açık alanlar kent tasarımında nasıl planlanıyorsa, heykeller de bu tasarımın parçası olmalıdır. Kamusal alana koyduğunuz heykellerin hem psikolojik boyutu hem de fiziksel gereksinimleri vardır, bunları kimse tek başına belirleyemez. Kapsamlı projelerin oluşmasında şehir planlamacıları, peyzaj mimarları yanında bir de sanatçı grubunun karar verici güçte olması gerekir. Bütün kenti planlayacaksınız, meydanları, yeşil alanları planlayacaksınız sonra heykeltraşa "Yap şuraya bir heykel" diyeceksiniz. Bu son derce yanlış bir uygulamadır ve ciddi olarak tartışmamız gereken bir sorundur. Heykel yıkmak mı daha büyük bir sorumluluk yoksa dikmek mi? Hangisi daha zarar verici bunu düşünmek gerekir. Bir yöneticinin kendi kişisel tercihleri ve beğenilerine göre bir heykel yaptırıp, sonra da onu kendi seçtiği bir yere koydurtması son derece cahilce bir tutumdur.

A.A: *Heykel sempozyumlarının kente katkısı sizce nedir?*

B.E: Sempozyumlar bir kentin heykelle buluşması açısından çok önemli. Bizlere bu konuda eleştiriler de geliyor zaman zaman. Aslında 8-10 sanatçı çağırıyorsunuz, iş yaptırıp alıyorsunuz.

Merkez Park'a konulan heykellerin önemli olduğunu düşünüyorum. Üstüne çıkıp yazı yazıyorlar, fotoğraf çekiyorlar, gölgesinden yararlanıyorlar... Heykeller çocukların daha önce görmediği bir nesneyi tarif etmesini sağlıyor.

Prof. Dr. Berika İpekbaşrak

Tarihin derinliklerine baktığınız zaman insanlar “Agora” denilen yerlerde bir heykelin etrafında oturmuşlar; ki bu bazen ünlü bir imparator bazen ise düşünür olmuş.

Prof. Dr. Berika İpekbaşrak
Mersin Üniversitesi

Altınşehir Adana: *Bir kent neden heykele ihtiyaç duyar?*

Prof. Dr. Berika İpekbaşrak: Tarih incelendiğinde fotoğraf ya da resim gibi işler yokken insanlar önemli bulduklarının heykellerini yapıyordu. Bana göre her heykelin bir anısı var. Tarihin derinliklerine baktığınız zaman insanlar “Agora” denilen yerlerde bir heykelin etrafında oturmuşlar; ki bu bazen ünlü bir imparator bazen ise düşünür olmuş. Her heykelin anlatacağı öykü vardır. Bu da sanatçısıyla bütünleşiyor.

A.A: “Yaşar Kemal heykeli neden yok?” denildiğinde; “Yaşar Kemal’in heykelini dikmeden önce onun kültürünün oturması lazım.” deniliyor, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

B.İ: Ben katılmıyorum. Yaşar Kemal ya da önemli isimlerin heykelinin bir an önce dikilmesi gerekiyor, ancak bunun için illa da bir meydan olması gerekmiyor. “Sanat eseri yapana kadar alt yapıyı yapsanız!” cümlesi yanlış, insanların psikolojik olarak, “Şu heykelin önünde buluşalım.” demesi bile alt yapıyı oluşturmada yardımcı olabilir. Mersin’de 140’a yakın büyük boyutlu taş heykel var, heykelin yeri çok önemli. Peyzaj ile bütünleşmeli, çevredeki binaların biçimleri, rengi çok etkili. Haziran ayında Eskişehir’deydim her tarafta heykeller var ama biraz tepkiliyim. Özgün olmadıklarını düşünüyorum. Avrupa’nın çeşitli kentlerinden örnekler, yeniden yaratılmış ama ustaca olmamış.

Kent kimliğini oluşturmuyor, bence “Orası acaba Paris’in bir yeri mi?” demeliyiz...

A.A: *Kentin kişiliğini heykeller nasıl yansıtır?*

B.İ: Sadece heykeller değil, Mersin odaklı gidersek Mersin’de her şeyi görme şansınız var; ona da karşıyım. Kentin güzel bir projesi varmış aslında denizden dağa doğru yükselen binalar olması gerekirken tam tersi olmuş. Kent sadece heykelleri ile değil binaları, meydanları ile kimlik oluşacaktır. Ama heykel çok önemlidir.

A.A: *Heykel öneriniz var mı?*

B.İ: 11 yıl önce Mersin’e geldiğimde, kavşaklar için, “Buralara ne güzel heykeller dikilir.” demiştim. Burası arkeoloji ile yaşayan bir kent arkeolojiyi ya da tarihi yansıtabilecek o kadar çok yapı var ki... Mesela Kraliçe Olba’nın heykeli göbeğe dikilse demiştim. Heykel sempozyumunun fikrini ortaya bu amaçla attım. Sanat eserinin zor tarafı yaratıcı gücün niteliğidir. Kaldırım işçiliği değildir, ülkemizde sanat eserinin bedeli ödenmek istenmiyor. Dikkat edin bir anıt açılıyor sanatçısının adı dahi zikredilmiyor. Belediye ya da kuruluş diktirdi deniliyor. Ülkemizde değer yargısı ile ilgili sorun var. Heykellerin yerleştirildiği alanlarda sanat değeri olmayan işler de var; bu heykelin değerini etkiliyor. Heykeli bir yere koyuyorsanız o heykel nefes almalı. İnsanlar yorumlayabilmeli, sevebilir ya da sevmeyebilir bu kendi görüşüdür.

Selçuklu döneminden aslan, koç, at figürleri vardır. Osmanlı Padişahlarının, Mevlevi ve Bektaşilerin mezar taşları da birer soyut heykel örneğidir.

Anar Eyni
Selçuk Üniv. Heykel Bölümü

Anar Eyni
Selçuk Üniversitesi

Altınşehir Adana: Bir kentin heykellerle süslenmesi neden önemlidir?

Anar Eyni: Bence heykelli bir anlatım, bir şehrin kendini ifade etme çabasıdır. “Ben kocaman bir miras taşıyorum, keyifli, mutlu bir yaşam zincirine sahibim, ben iyi, yasanabilir bir şehirim.” diyor; ipuçları veriyor heykelleri ile...

A.A: Kent heykelleri diye adlandırabileceğimiz bir stil bulunmakta mıdır? Eğer varsa kenti süsleyen heykeller ile galerilerde bulunan heykeller arasında nasıl farklar olmalıdır?

A.E: Kenti süsleyen heykellere anıt heykeli veya abide, galerileri ve çeşitli iç mekanları süsleyen heykellere de salon heykeli diyor heykeltıraşlar, her ikisi de tarz ve beklenti olarak birbirinden farklı işleyiş şekline sahip. Kent heykellerini birçok kategoride görebiliriz. Park Heykelleri, Kavşak Heykelleri, Havuz Heykelleri, ideolojik amaçlarla dikilen büyük anıtsal kompozisyonlar vs. bunlar mekan, zaman, şehrin tarihi dokusu, toplumun yapısı ve değer yargıları gibi özellikler taşır. Ayrıca her kentin bir tarzı vardır.

A.A: Konya özelinde kenti heykeller ile süslemek sırasında geçmişte ve günümüzde karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

A.E: Konya halkı son yıllarda heykelle karşı daha ılımlı ama “gerçekçi heykel” hala yer yer ürktücü olabilmektedir.

A.A: Halkınızın kentteki heykellere tepkisi nasıl? Heykeller tahrip edilmekte midir? Eleştiriler ne yönde gelmektedir?

A.E: Halkımız genelde heykel sanatının Avrupa’dan ithal edildiğini düşünür. Kısmen haklı olmakla birlikte heykel sanatımızın Cumhuriyet ile birlikte başladığı sanılır; oysa bu sanatın ülkemizde köklü bir geçmişi vardır. Dikilitaşlarımız, Gedizlerimiz, Balballarımız, Kültigin Abîdelerimiz var. Selçuklu döneminden aslan koç at figürleri vardır. Osmanlı Padişahlarının, Mevlevi ve Bektaşilerin mezar taşları da birer soyut heykel örneğidir.

Günümüzde heykel sanatına bu geçmişi bilerek yaklaşırsak toplum olarak bu sanata daha çok sahip çıkacağımızı düşünüyorum.

A.A: Adana’nın heykeller ile süslenmesi için önerileriniz olabilir mi?

A.E: Bence evrensel bir değer olarak Adana zengin bir tarihi dokuya sahip. Bölgede yaşayan insanların düşünce ve sanat dünyalarına katkıda bulunup, onlara bu çevre içinde mutlu, yaşama ve yaratma gururu ile çalışacakları fiziki ve moral ortamları hazırlama bilinci içinde şehir heykelinin rolü kaçınılmaz.

A.A: Kent heykelleri neler anlatmalıdır? Hangi malzemeler kullanılmalıdır? Tarzları ne olmalıdır?

A.E: Kent heykellerindeki mesaj doğru anlaşılıyor ve estetik açıdan beğeniliyor ise o şehrin bir nevi kentsel kişiliğine katkı sağlıyor heykel... Kent heykelleri hem kentin kişiliğini yansıtmalı hem de toplumun estetik zevkine hitap etmeli. Bu doğrultuda yer yer tüm tarzlar kullanılmalı. Her şehrin bir dokusu, rengi vardır heykel malzemesi o doğrultuda kullanılır ise daha güzel sonuçlar elde edilebilir. Malesef günümüz Türkiye’sinde polyester malzemesi (daha ucuz olduğundan) tercih edilmektedir.

A.A: Heykel ve onun sergilendiği alan ilişkisi nasıl kurgulanmalıdır?

A.E: Heykeltıraşın kent heykelindeki sanatsal sorunlarından biri de boşluk doluluk ilişkisi. Bir heykel bir boşluğu anlamlı bir şekilde doldurmalı. Sanki o obje orada bin yıllardır varmış gibi. Bu çok önemli bir mesele. ■

erhan@altinsehiradana.com

horlamayı önler, geceyi sessizleştirir

PURANOX

T.C. Sağlık Bakanlığı'ndan onaylı,
klinik olarak test edilmiş, horlamayı önleyen boğaz spreyi

www.devita.com.tr

Ürün Danışma Hattı
0.506 488 8 555

<http://www.puranox.com.tr>

TÜM
ECZANELERDE
E

Adana'da Çocuk Tiyatrosu

Yazı: Mahmut Hazım Kısakürek

Anne ve babalar için
not; Çocuk Tiyatrosu
çocuğun yaratıcılık
alanının genişlemesi
ve geleceği kavraması
için bir üst yapı
kurumudur

Rousseau bir eserinde ; “Yetişkini yetişkin, çocuğu çocuk olarak değerlendirmek gerekir. Çocuğun da kendine özgü duyuş ve düşünüş biçimleri vardır.” diyor.

Türkiye’de Çocuk Tiyatrosu isimli kitabında ise Dr. Tekin Özertem çocuk-tiyatro ilişkisinden bahsederken “İlk bakışta çocuk ve sanat birbirine oldukça aykırı şeyler gibi görünse de, sanat, çocuk olsun, büyük olsun, tüm insanların yaşamlarında oldukça önemli bir yer tutmaktadır.” diyor.

İki görüş birbirini inkâr etmeyen ama ilişkilerinin ortak bileşkesi olduğunu yansıtmaktadır. Bu görüşlerden giderek, çocuk tiyatrosunun bugünkü hali konusunda bir tespit yapmaya çalışacağım bu yazımda. Bir kere şunu belirtmeden edemeyeceğim. Yetkili yetkisiz, birikimli birikimsiz, her önüne gelen çocuk oyunu yazıyor, her önüne gelen çocuk oyunu sahneliyor.

Çocuk... Tiyatro Sanatı... ve Ticaret

Tamamen ticari kaygılarla ama çocuğa hiç ulaşmayan, çocuğun duyu ve düşünme yetisini yok sayan, sadece eğlence veri tabanlı, sanat içeriği olmayan, didaktik tiyatro oyunları oynayan tiyatrolar, günümüzde çok sayıda var ve çocuk ve sanat ilişkisine balta vuruyorlar. Böylelikle de geleceğin tiyatro seyircisini yok ediyorlar.

Tiyatro sanatı, toplumdaki bir üst yapı kurumudur. Toplum bireyleri arasındaki çatışmaları, yakınlaşmaları ve kişilerin toplum ile olan ilişkilerini yansıtır. Bu nedenle de çocuğun dünya görüşünü etkilemede büyük rol oynar. Haliyle de çocuk tiyatrolarının toplumsal bir değeri vardır ve de bu yüzden çok önemlidirler.

Güzel sanatların tümünü içeren tiyatro, çocukların genel olarak sanatla karşı karşıya geldiği, sanatın yücelten büyüsinün tadına ulaştığı bir kurumdur. Çocuk, sanat ve kültür açısından bu kurumca eğitilir.

Çocuk Tiyatrosu; Yaratıcılık İçin...

Çocuk tiyatrolarının çocuklarda toplum yararına ne gibi değerler oluşturabileceği ve çocukların gelişiminde ne yönde etkili olabileceğini iyi bilmeleri gerekmektedir. Ebeveynler ve çocuk tiyatrosu yapma sorumluluğu alanlar şunu unutmamalıdır; çocuk tiyatrosu çocuğun yaratıcılık alanının genişlemesi, düşünme yetisi ve geleceği kavrama becerisi edinebileceği bir üst yapı kurumudur. Bir başka toplumsal değeri de çocukların ruh sağlığı konusudur. Yani belki daha netleştirmek gerekirse çocuk tiyatrosu yapmak ehliyet veya gerçek bir pedagoji birikimi gerektirmektedir.

Çocuk tiyatrosunun çıkış noktası seyrilik oyunların ilk oluştuğu nokta olan Uzak Doğu’dur. (M.Ö.1000) Uzak Doğu’nun efsane, destan, mitoloji olay ve öykülerinin gölge ve kukla oyunları teknikleri ile çocuklara sunulması şeklinde başlamıştır çocuk tiyatrosu.

Avrupa ve Amerika’da çocuk tiyatrosu 15. yüzyıldan sonra tek tük görülmüş, ama 18.yüzyıldan sonra özellikle Amerika başta olmak üzere İngiltere, Fransa, Rusya’da ciddi çalışmalar yapılmış.

Eğer çocukları
geleceğe hazırlayan,
donanımlı oyunlar
olmayacaksa hiç
tiyatro olmasın

Kentimizde Günümüz Çocuk Tiyatrosu

Günümüzde özellikle kentimizde yapılan çocuk tiyatrosuna gelince, kentimiz bu konuda çok bereketli. Yaklaşık 12-15 adet çocuk oyunu oynayan grup Adana'da tabir-i caiz ise cirit atıyor. Hemen hemen hepsi de kendi oyunlarını kendileri yazıyor. Ne kadar yetkin oldukları tartışılır! Genellikle de bu oyunlarda bir veya iki adet sempatik ama kötü kişilikli (nasıl yani) karakterler vardır. Çocuklar oyun bittikten sora bu iki kötü kişilikli sempatik karakteri daha çok alkışlar ve daha ileri giderek kendine rol model seçer. Oysa oyun boyunca sahnede diğer karakterlere hep kötü davranmıştır, hatta iyi kahramanın zafer kazanması bile onların edindiği sempatiyi yok edemez. Hele o çocuklara sorulan cevabı belli sorular yok mu!

Bir de geleneksel kahramanlar üstüne kurulan tiyatro oyunları yazan sözüm ona çocuk oyunu yazarları var. Bir kültür mirası özelliği taşıyan bu kimliklerin yanlış ve de ters yorumlanması resmen kültür cinayetidir. Yetersiz ve estetik yoksunu dekor ve kostümler de bir başka sıkıntı.

Oyunculuğa gelince; bir başka vahşetle karşı karşıyayız demek geliyor içimden. İki kelimeyi bir araya getirip cümle kuramayan, konuştuğu kelimenin veya cümlenin anlamını bilmeyen, artikülasyon ve diksiyon sorunlu, hiçbir meslekte dikiş tutturamamış, tiyatro seyretmemiş ama tiyatro hayranı insanları bir araya getiren, ağzı laf yapan bir patron, hemen oracıkta bir tiyatro kuruyor. Üç beş sayfalık da bir oyun yazıyor. Tiyatro salonu mu? Ona hiç ihtiyaç yok. Okulunun maddi eksikliklerini gidermek üzere hazır bekleyen okul müdürleri ve okul aile birliği başkanları ve bir de okulun tiyatro salonuna benzer bir yeri var ya. Her şey tamam. Alın size bir amatör tiyatro! (Onlar kendilerine öyle diyorlar) Yarısı okula kalacak bir ücrete de anlaşılar mı gelir de tamam!

Çocuk Tiyatrosu'nun Gelişmesi için Öneriler

Peki Başka Ne Yapılabilir?

1. Bağımsız ihtisas Devlet Çocuk Tiyatroları kurulmalı.
2. Çocuk Tiyatrosu konusunda tüm özel girişimler denetlenerek desteklenmeli.
3. Üniversite ve yüksek okullarda çocuk tiyatrosu çalışmaları ve denemeleri yapılmalı.
4. İller bazında çocuk tiyatrosu yapacak tiyatroların oyuncularını özel olarak eğitilerek seçilmeli.
5. İller bazında tek ve özerk oyun izleme ve inceleme komisyonları kurulmalı.
6. Çocuk tiyatrolarının tamamında psikoloji ve pedagoji bilimlerinden yararlanmayı sağlayacak psikolog ve pedagogların bulunması sağlanmalı.
7. Çocuk oyunu yazımı konusunda özel veya devlet kurumlarınca yarışmalar düzenlenmeli.

Yaratıcılık yeteneği gelişmiş, ruhsal dengesi sağlam, çağdaş ve toplumsal değerleri koruyan çocuklar yetiştirmek için doğru Çocuk Tiyatrosu şart.

Kötü Olacak ise Varsın Olmasın!

Sayın Valimiz İlhan Atış Adana'ya geldiği ilk aylarda bu sorunun giderilmesi ve denetlenmesi için kurulan eser inceleme komisyonuna yararı olacağına inandığı için Adana Tiyatro Derneğinin de katılımını sağlamıştır. Ama maalesef ilçelerde ayrı ayrı oluşturulan bu komisyonların bazıları derneğin katılımını uygun bulmamıştır. Derneğin, İl Milli Eğitim Müdürüne yaptığı, ilçelerde ayrı ayrı oluşturulan bu komisyonun il bazında tek komisyona dönüştürülmesi talebi ne yazık ki uygun görülmemiştir. Bu durum bir ilçede verilmeyen iznin bir başka ilçede olumlu karşılanması şeklinde zıtlıklar içermesine sebep olmuştur. Bazı hatırlı kişilerce korunan, kullanan tiyatroların zaten izin başvurusu yapmaları bile gerekmemektedir. Bu tiyatrolar hamaset ve inanç sömürüsü yapan ama çocukları şiddet ve düşmanlık duyguları ile besleyen, hiçbir edebi ve sanatsal değer taşımayan oyunları ile çocukların ruh sağlığı ile oynuyorlar. İlgililerden rica ediyorum ki böyle bir tiyatro ile eğitilecekse çocuklarımız varsın tiyatro seyretmesinler.

Geleceğe, Eğitimli

Gerçek Tiyatro Seyircisi Lazım

Büyüyen çocuk seyirci ileriki yaşlarında tiyatroyu biçimlendirir. Bu çok önemli bir saptamadır. Demek ki Adana örneğinde yukarıda anlattıklarımı bakılırsa gelecekte tiyatronun sadece adını göreceğiz. Gelişmiş, eğitip değiştiren, sorumlu gelecek insanı yaratacak tiyatro kalmayacak.

Bu konuda yetkili ve donanımlı, resmi ya da özel kurumların acil olarak çocuk tiyatrosunun gerçek mecrasında gelişmesini sağlayacak yatırımları desteklemelerinin zamanı gelmiştir.

Çocuk Tiyatrosunda göz ardı edilmeyecek en önemli detaylardan biri de yaş gruplarıdır. 3-6 yaş, 7-10 yaş ve 11 -12 yaş gruplarına göre ayrı ayrı tiyatro oyunları oynanmalı. İki ayrı yaş grubu aynı oyunu bir arada seyretmemeli.

Her şey doğru yapıldığı takdirde eksik kalan; tiyatro salonundaki seyirci eğitimi...

Öğrencinin tiyatro salonuna girerken bir mabede girer gibi saygılı olması, oyunda ıslık veya çığlıklarla kutlama veya sevinç gösterileri yapılmaması, bir şey yenilip içilmemesi (ön sırada sakız çiğnenmeyeceği), cep telefonunun kapatılması, sohbet edilmemesi gibi kurallar, tiyatro seyretmeye gelen öğrenciye görevli öğretmence öğretilmeli. (Ki oyuncu oyununu oynasın, seyirci oyununu seyretsin, kavga çıkmasın!) Bugün koskoca adamlar tiyatro oyununu izlerken çalan telefonuna cevap veriyor, en önde oturan seyirci sakız çiğniyor ya da bir şeyler yiyor.

Bu eğitim verilirse, çocuk tiyatrosu, geleceğin doğru tiyatro seyircisinin yetişmesini de sağlıyor demektir. ■

Not: Bu yazıda Dr. Tekin Öztürk'ün 'Türkiye'de Çocuk Tiyatrosu' isimli kitabından alıntılar vardır.

mahmuthazimkisakurek@altinsehiradana.com

Frida Kahlo

Yazı: Şebnem Akten

Acılarını Resme Gömen Kadın

Ölümünden
bir süre önce
kesilen bacağı
bile yaşam
sevincini
köreltmeyecek
ve “Uçmak
için kanatlarım
varken niye
yürümek
için ayaklar
isteyeyim ki?”
diyecektir.

“Ben düşlerimi değil, gerçeğimi resmediyorum”

Yunan mitolojisinde sanat, zeka, ve bilgelik tanrıçası Athena bir kadındır. Fakat dünya sanat tarihine baktığımızda, geçmişte veya günümüzde, medeniyet seviyesi en yüksek kabul edilen ülkelerde dahi, adını sanat tarihine yazdıramamış kadınların sayısı yok denebilecek kadar az.

Bunun sebebi kimi sanat tarihçisine göre, sanat tarihi kitapları yazılırken, kadın sanatçıların adının önemsizlenmesi, kimine göre beyaz ırk erkeklerinin, deha ve yaratıcılık özelliklerini bünyesinde barındıran sanatçı olma ayrıcalığını, bir kadına bırakmak istememesi ve hatta kimine göre sadece seksüel değil, ırksal olarak da beyaz erkeğin, sadece kadınlara değil siyahi erkeğe bile dünya sanat tarihine adını yazdırma fırsatı vermemesidir.

Sebebi her ne olursa, seksüel, kültürel, ırksal, sosyolojik veya fizyolojik, tarihe adını silik harflerle bile olsa yazdırabilmiş sanat yapan kadınları bir nebze olsun hatırlatabilmek ve hatırlatabilmek, sayı açığını telafi edebilmek umuduyla, bu yazı dizisinde sanat Tanrıçası Athena'nın sanatçı kızlarına değinmeğe devam edeceğim.

Bu sayının konuğu Meksikalı ressam Frida Kahlo.

‘Mavi Ev’ de Bir Sürrealist Doğuyor

1907 yılında Meksika'nın güneyinde dünyaya geliyor Frida. Dört kız kardeşten üçüncüsü. Babası Alman göçmeni ünlü bir fotoğrafçı. ‘Barış’ anlamına gelen Frida adını babası koyuyor. Annesi Kızıldere asıllı, geleneksel fikirleri olan, eğitimsiz bir yerli kadını. Frida'nın mutlu çocukluk yılları, şimdi ‘Frida Kahlo Müzesi’ olan ‘Mavi Ev’de geçiyor. Fakat 6 yaşında geçirdiği çocuk felci ile ayağı gibi mutluluğu da aksamaya başlıyor. Mahalleli çocuklar, çocukluk yaşlarının verdiği acımasızlıkla ‘Tahta Bacak Frida’ lakabını takıyorlar ona. İlerleyen yıllarda günlüğüne şu notu düşüyor Frida: “Yaşamım öylesine evrenselliğe dönüktü ki bacağımı bile unutuyordum. Anlamsız bir küçümsemeyle ortopedik botumun sert derisine fırlatılan bir taşın tok sesini artık hiç duymaz olmuştum.”

Babasının gözünde Frida, kızlarının en zekisi. Erkek çocuklarına sunulan olanakları ona vermek istiyor ve onu, sayılı kız çocuğunun gittiği Ulusal Hazırlık Okuluna gönderiyor. Annesi Matilda ise bu konuda mütereddit. Bir kız çocuğunun, evlilik için gerekli eğitimi almasını yeterli buluyor.

“Biz Devrimin Çocuklarıydık”

Ulusal Hazırlık Okulu yılları, akademik ve entelektüel olarak dolu dolu geçen bir dönem oluyor Frida için. Felsefi, sanatsal, edebi ve politik görüşlerinin oluşmaya başladığı yıllar. Aynı zamanda Meksika siyasetinin çalkantılı bir dönemi. Frida kendini “devrim çocuğu” olarak tanımlıyor. İleri yaşlarında Meksika Komünist Partisine üye olacak ve hayatının son günlerinde dahi, hasta yatağından kalkarak, kutsal saydığı dava uğruna gösterilere katılacaktır.

Evlendiklerinde Frida 22 yaşında incecik bedenli bir kız, Diego ise 43’ünde heybetli, şöhretli ve kadınlar tarafından rağbet gören bir erkek. Anne Matilda “fil ile güvercinin evliliği” benzetmesini yapıyor Frida ve Diego için.

“Arkadaşlarım yavaş yavaş birer kadın oldu, bense bir anda ihtiyarladım”

Frida, 18 yaşında hayatının akışını değiştiren ölümcül bir tramvay kazası geçiriyor. Sol kalçasından giren demir bir boru cinsel organından çıkıyor. Kaza ayrıca omurga, kalça ve bacak kemiklerinin dağılmasına sebep oluyor. 9 ay boyunca yatağa bağlı kalan Frida, doktor olma hayallerini rafa kaldırarak eğitimini yarım bırakıyor.

İçindeki derin yaşama isteğine karşın yatağa olan bağımlılık Frida’yı bunalıma sürüklüyor, annesi Matilda’nın, kızının ayakucuna büyük bir ayna yerleştirip eline boyalar verdiği ana kadar... Ve Frida kendini resmetmeye başlıyor.

“Otoportre konusundaki ısrarım hakkında bana çok soru soruldu, bir defa seçme şansım yoktu ...” diyor Frida. Hayatı boyunca yaptığı 143 resimden 55 tanesini otoportreleri oluşturuyor.

Fil ile Güvercin

Meksika’nın Michelangelo’su olarak anılan, bedeni gibi resimleri de dev boyutlarda olan duvar ressamı Diego Rivera, Frida’nın hayatı boyunca tek vazgeçemeyeceği erkek. Kocam, sevgilim, babam, çocuğum, arkadaşım, evren ve Diego=ben diye nitelendirdiği, onu ilk gördüğü anda “Rivera’dan bir çocuğum olsun istiyorum” dediği adam. Rivera’dan çocuğu olmuyor fakat evleniyorlar. Evlendiklerinde Frida 22 yaşında incecik bedenli bir kız, Diego ise 43’ünde heybetli, şöhretli ve kadınlar tarafından rağbet gören bir erkek. Anne Matilda “fil ile güvercinin evliliği” benzetmesini yapıyor Frida ve Diego için.

“Resmim, bir ressamınkinden çok, bir yazarın yapıtına benzer”

İki Frida

Kırık Sütun

Çifte Portre

“Bedenim, bu külçe beden, birkaç sokağın ya da adi bir coğrafyanın bizi ayırdığını anlayamıyor. Bedenim, gecenin ortasında senin gölgeni görememekten dolayı acıdan çıldırıyor”

“Başıma iki korkunç kaza geldi, birincisi tramvay, ikincisi Diego”

Diego’yu bir kaza olarak nitelendirse de, sadakatsizliği ona acı verse de Diego’dan hayatı boyunca vazgeçmiyor Frida. Bazı otoportrelerinde, Diego’nun yüzünü kendi alnının ortasına üçüncü bir göz gibi yerleştiriyor, ona verdiği değeri anlatmak istercesine. Diego’dan bir çocuk istese de, üç çocuğunu da doğmadan kaybediyor. Bir dönem boşanıp yeniden evleniyorlar.

Boşandıkları dönemde, Frida Diego’ya yazdığı fakat göndermediği bir mektupta şöyle diyor acı içinde:

“Gecelerim ağlıyor. Seni arıyorum, yanımdaki dev bedenini, soluğunu, kokunu arıyorum. Bedenim, şu sakat külçe, senin sıcaklığında bir an kendini unutmak istiyor. Gecelerim senin yokluğundan dolayı soluğumu kesiyor. Gecelerim seni çağırmak istiyor ama sesleri çıkmıyor. Gecelerim sürekli seni arıyor. Bedenim, birkaç sokağın ya da adi bir coğrafyanın bizi ayırdığını anlayamıyor. Bedenim, gecenin ortasında senin gölgeni görememekten dolayı acıdan çıldırıyor”.

Elbisem Orada Asılı Kaldı

Umutsuz

“Tıpkı sizin ona baktığınız gibi, tablonun da size bakması gerekir”

Frida, eserlerinde kendi iç dünyasını ve acılarını yansıtıyor çoğunlukla; “Ben düşlerimi değil, gerçeğimi resmediyorum” diyerek.

İki Frida’da (1939) avuçlarında Diego’yu tutan Frida sağlıklı ve tamdır, diğer Frida’nın ise yaşamı parçalanmıştır ve yüreği kanar. Kimi resimlerinde akan kan, tuvalden taşıp çerçeveye sıçrar.

Kırık Sütun’da (1944) kırık omurgasını ve hayat boyu mahkum kaldığı korseyi anlatır gözyaşları içinde.

Çifte Portre (Diego ve Frida) (1944) on beş yıllık beraberliklerine adanan bir eserdir. Her birinin yüzünün yarısı birleştirilerek tek bir yüz oluşturulmuş ve tek bir köke yerleştirilmiştir.

Umutsuz’da (1945) yatakta ağlayan Frida her şeyi, tüm hayatını kusar.

Bazen de aydın kimliği ve güçlü eleştirel yönü ile ülkesinin veya sevemediği Amerika’nın toplumsal gerçeklerini sentezler; Elbisem Orada Asılı Kaldı(1933), Meksika’nın Dört Sakini(1938), Oto-büs(1929).

“Uçmak için kanatlarım varken niye yürümek için ayaklar isteyeyim ki?”

Frida 47 yıllık hayatı boyunca, çoğu omurgasından olmak üzere 30’a yakın ameliyat geçirir. Gençliğinde geçirdiği kazanın sekelleri ölünceye kadar peşini bırakmaz. Ölümünden bir süre önce kesilen bacağı bile yaşam sevincini köreltmeyecek ve “Uçmak için kanatlarım varken niye yürümek için ayaklar isteyeyim ki?” diyecektir.

Son tablosu “Yaşasın Yaşam” isimli bir natürmorttür. Frida’ya resmi bir cenaze töreni yapılmış ve bedeni yakılmıştır.

Doğup büyüdüğü, evlendikten sonra bir dönem Diego ile yaşadığı, birçok siyasi ve edebi kişiliği ağırladığı Meksika’nın başkenti Meksico’da bulunan “Mavi Ev”, ölümünden sonra ‘Frida Kahlo Müzesi’ olarak kullanılmaktadır.

Son sözlerini ise günlüğüne şöyle yazmıştır: “Çıkış yolunun güzel olacağını ve asla geri dönmeyeceğimi umarım.” ■

sebnemakten@altinsehiradana.com

Laparoskopik Rahim Ameliyatı

“İz de Az, Ağrı da”

“Total Laparoskopik Histerektomi”
(Laparoskopik rahim ameliyatı) ve
laparoskopik rahim kanseri ameliyatı
teknikleri hastalara ameliyat sonrasında
önemli bir konfor farkı sağlıyor.

Laparoskopik yöntem geniş ameliyat deliği açmadan, ufak kesiklerle operasyonu gerçekleştiren bir ameliyattır. Bu ameliyat tekniğini kullanabilmek için hem deneyim hem de iyi bir eğitim almak gerekiyor. Karında kalemin girebileceği büyüklükte 3-4 santimetrelilik delik açılarak kamera ile içerisi görüntülenerek rahim ameliyatı yapılıyor. Daha az iz ve ağrı oluyor.

Laparoskopik Histerektomi ameliyatlarını Acibadem Adana Hastanesi’nde uygulayan Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü’nden Prof. Dr. Mehmet Ali Vardar, bu ameliyat hakkında merak edilen soruları yanıtladı:

Hastalara

Hangi Avantajları Sağlıyor?

Bu ameliyat tekniği hastalara klasik karnın açılarak yapılan ameliyatlara göre çok büyük bir konfor sağlamaktadır. Hastanın karnında ameliyat kesisi ve iz olmuyor. Kalemin girebileceği 3-4 santimetrelilik delik açılarak yapılıyor. Ameliyat sonrasında hastanın iyileşmesi çok daha hızlı olabiliyor, normal yaşamına dönme süresi daha kısa oluyor.

Klasik Ameliyatlardaki Ağrıyla Arada Nasıl Bir Fark Var?

Hareket ederken günlük yaşantısında duyacağı ağrı miktarı daha az ve ağrı daha kısa sürüyor. Sonuçta bütün bunlara baktığında hastaların bir kısmı bu tekniğin kullanılarak rahimlerinin alınacağına inanmıyor. Nereden çıkardığımızı soruyorlar, çok az iz olmasına da şaşırıyorlar.

Bu Ameliyat Tekniği Yeni mi?

Bu kapalı ameliyat teknikleri aslında uzun yıllardır kadın doğumcular, genel cerrahlar arasında kullanılmaktadır. İn-fertilite, dış gebelik, yumurtalık kistlerinde kullanılıyorken, rahim, rahim ağzı ve erken evre yumurtalık kanseri ameliyatlarında ileri laparoskopik tekniklerden yararlanılmaya başlandı. Normalde klasik yöntemlerle çok geniş büyük kesilerle, karında 15-20 cm büyüklüğünde kesiler yapılıyordu, bu teknikte ise 3-4 santimetrelilik delikten girilerek ameliyat uygulanabiliyor.

Sadece uygun olan hastalarda 3-4 santimetrelik delikten girilerek rahim ameliyat edilebilir

Prof. Dr. M. Ali Vardar
Adana Acıbadem Hastanesi
Kadın Doğum Uzmanı

Hasta ne zaman ayağa kalkabiliyor?

Ameliyat sonrası büyük konfor sağlıyor, hastalar ameliyatın büyüklüğüne göre 12-24 saat içinde ayağa kalkıp dolaşabiliyor. Açık ameliyatlarda da bunu yaparsınız, ancak sonraki günler ve haftalar çok önemlidir. İyileşme sürecinde, karnın kesilip dikilmesi, eğilip kalkarken, hareket ederken ağrı yaratır, laparoskopide bu süre çok daha kısa oluyor. Hasta günler içinde ameliyat olmamış gibi kendisini iyi hissediyor, ağrısı daha az oluyor. Hastanede yatış süresi çok kısa oluyor. Özellikle açık teknikle yapılan kanser ameliyatlarda hastayı bir hafta, on gün yatırmak gerekirken laparoskopik ameliyatlarda 2-3 gün içinde taburcu edebiliyorsunuz.

Histerektomi tekniğini, iyi huylu hastalıklar, myomlar için yapıyoruz, belli yaş üzerinde anormal kanamalar, rahim zarı kalınlaşmaları, kanser riski taşıyan birtakım değişiklikler olduğunda, sarkmalarda yapabiliyoruz, büyük bir kısmı iyi huylu hastalıklar için yapılıyor. Rahim, erken yumurtalık kanseri ve rahim ağzı kanserlerinde daha geniş ameliyatlar yapılıyor. Burada laparoskopi tekniğiyle hiç karnı açmadan rahim ve yumurtalıkları çıkarabiliyorsunuz, rahim kanseri ameliyatlarında ilave bazı işlemler yapılabilir, lenf düğümlerini hastanın kasık ve aort (ana atar damar) çevresindeki lenf düğümlerini temizliyoruz. Rahatlıkla laparoskopik olarak yapılabilir.

Kilolu İnsanlarda da Kullanılabilir mi?

Özellikle kilolu hastalarda, rahim kanserlerinin büyük bir kısmı obez dediğimiz yani normalin üzerinde kilosunu olanlarda sık görülüyor, aşırı kilo rahim kanseri için çok önemli bir risk faktörüdür, bu kadınlarda karnı açarak yaptığınız ameliyatlardan sonra yara zor iyileşiyor, akıntılar oluyor. Uzunca süre hastanede yatış olabiliyor, antibiyotik tedavileri, pansumanlar sıkıntı yaratabiliyor. Bu nedenle kilolu hastalarda laparoskopik teknikle yapılacak ameliyatlar konfor sağlıyor. 10-15 gün enfeksiyon nedeniyle hastanede yatırdığınız hastayı 1-2 gün içinde çıkarabiliyorsunuz. Riskleri azaltmış oluyorsunuz. Kilolu kadınlarda da rahim ameliyatlarında bir avantaj sağlıyor.

Rahim Alınması, Hastanın Yaşamında Neyi Değiştirir?

Kadınlar rahim alınınca menopoza gireceklerini sanıyor. Sadece rahmin alınmasının kişinin menopoza girmesiyle ilgisi yoktur, kişiyi menopoza sokan yumurtalıkların alınmasıdır. Doğal menopoza yumurtalıkların çalışmasının belli yaşta durması ve bu hormonların salgılanmamasıdır. Genellikle 45-50 yaşlarında yumurtalıklar fonksiyonlarını durduruyor.

Yumurtalıkları ameliyatla çıkartırsanız hangi yaşta olursa olsun kadını menopoza sokmuş olursunuz. Rahim alındığında gebe kalamayacaktır. Yumurtalıklar alınmadıkça menopoza sıkıntısı çekmez.

Cinsel yaşamı değişmez, rahim bir iç organdır. Genç hasta 30-40'lı yaşlarda rahim alındığında yumurtalıklar korunmuşsa hormon desteği almasına gerek yoktur. ■

‘Benim Güzel Çukurovam’

Filiz Koç, Hasan Ergören, Nilay Nacar, Nuran Ögülener, Yıldız Çetinkaya, Zafer Koç

Şu bir gerçektir ki - bu güzel şehri; Adana’ yı, kimse onu bilen, tanıyan 7 gün 24 saat yaşama fırsatına sahip Adana’nın kendi fotoğrafçıları kadar iyi fotoğraflama şansına sahip değil.

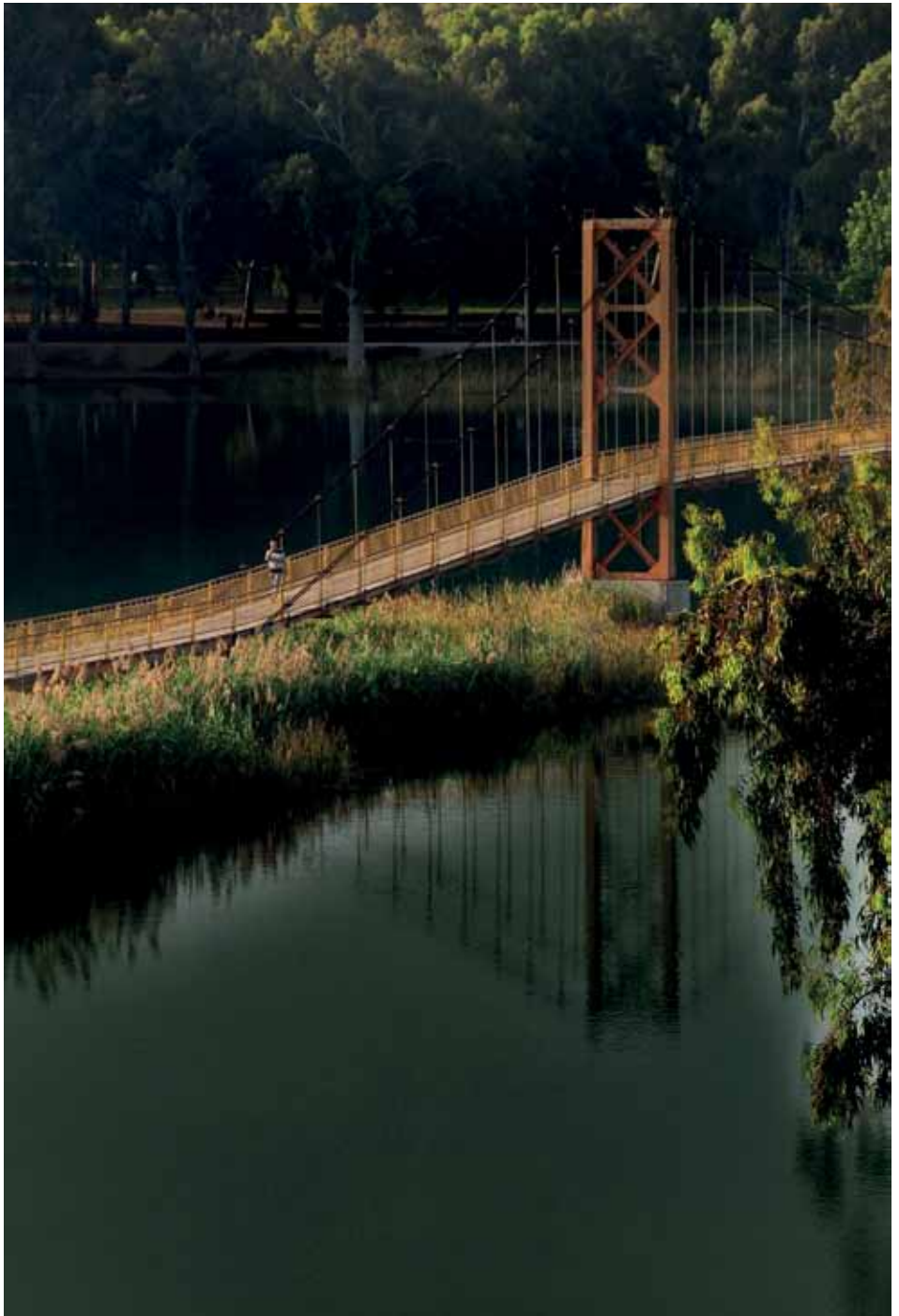

A dana binlerce yıllık tarihi, doğal güzelliği olan eşsiz bir kent. Türkiye'nin sanatında yeri olan önemli isimlerin yetiştiği her anlamda verimli bir şehir. Şu bir gerçektir ki - bu güzel şehri; Adana'yı, kimse onu bilen, tanıyan 7 gün 24 saat yaşama fırsatına sahip

Adana'nın kendi fotoğrafçıları kadar iyi fotoğraflama şansına sahip değil. Ayrıca insanın yaşadığı şehrin güzelliklerini fotoğraflaması entelektüel sorumluluğudur.

Altın Oran Düşünce ve Sanat Platformu bünyesinde yürütülen Adana'nın bu güzelliklerini gözler önüne sermeyi;

Adana'yı tüm Türkiye'ye ve dünyaya tanıtmayı amaçlayan 'Benim Güzeli Çukurovam Projesi' fotoğraflarından oluşan sergi beğenilerinize sunulmuştur.

ADANA YAYINEVİ

ONLINE KİTAP MAĞAZASI

www.adanayayinevi.com

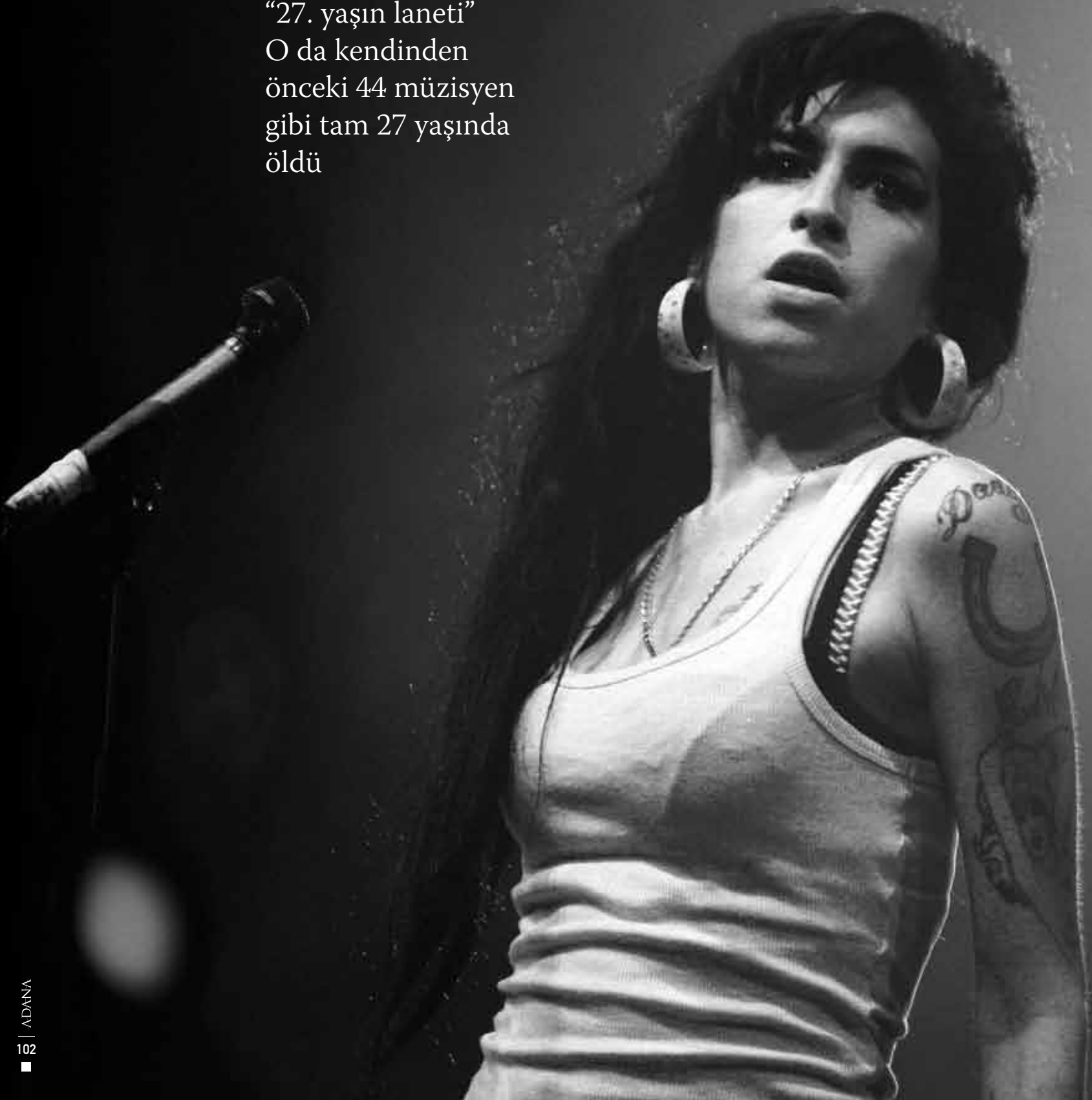
Altınşehir Adana Dergisi'nin tüm sayılarını online olarak satın alabilir ve abone olabilirsiniz.

Amy Winehouse

Sonsuza Dek 27 Kulübü

Yazı: Edip Kuzey Akten

“27. yaşın laneti”
O da kendinden
önceki 44 müzisyen
gibi tam 27 yaşında
öldü

İki sayı önce, sanat evreninin müzik galaksisinde ışıldayan, ama beklenenden erken kayan yıldızlardan bahsetmeye başladık. Ortak özellikleri; müzikal dehalari, kendi dönemlerinin popüler kültürüne damga vurmaları, yaşamları ve ölümleriyle müzik tarihine geçmeleri; ama en önemlisi, hepsinin de 27 yaşında gerçekleşen trajik ölümleri ve “Sonsuza Dek 27 Kulübü (Forever 27 Club)” olarak anılan sanatçılar olmaları.

Dizimizin ilk konuğu Janis Joplin, ikincisi ise Kurt Cobain olmuştu (eski sayılarımıza internet sitemizden ulaşabilirsiniz). Bu sayıda Jim Morrison’dan bahsetmek istiyordum ama yazımı teslim etmek üzereyken aldığım haber, tüm planları alt üst etti. Çünkü günümüzün en önemli müzik ve magazin ikonlarından olan Amy Winehouse, aniden ‘Sonsuza Dek 27 Kulübü’nün bilinen 45. üyesi olmuştu ve 1908’de başlayan 27 yaş laneti, tüm gizemiyle günümüze kadar uzanıvermişti.

“Sadece kendi başıma gelenlerle ilgili yazarım, kendi başıma iyileştiremeyeceğim şeyler hakkında. Neyse ki oldukça kendime zararlı biriyim”

Amy Jade Winehouse, 14 Eylül 1983 yılında, Londra’nın kuzeyindeki Southgate’de, Yahudi ve Jazz müziğe meraklı bir ailenin, ikinci çocuğu olarak dünyaya geldi. Annesi Janis eczacı, Amy’ye sürekli Sinatra şarkıları söyleyen babası Mitchell ise bir taksi şoförü idi. Southgate’in varoşlarında büyüyen Winehouse, çoğu caz müzisyeni olan akrabalarının da etkisiyle müzikle ilgilenmeye başladı. Eğitimine Southgate School’da başlayan Winehouse, büyükannesinin tavsiyesiyle daha iyi bir eğitim için yollandığı Susi Earnshaw Tiyatro Okulu’ndan kendisini eğitime adamadığı ve burnundaki piercingi yüzünden atıldı ve eğitimine sırasıyla Sylvia Young Tiyatro Okulu, BRIT ve Ashmole Okulu’nda devam etti.

14 Yaşında İlk Şarkı

Yıllarca ağabeyi Alex’in gitarıyla oynayan Amy, 13 yaşında kendi gitarına sahip oldu ve henüz 14 yaşındayken şarkı yazmaya başladı. Yerel bir gazetede magazin muhabirliği gibi işlerle uğraşırken bir yandan da yerel bir grupta şarkı söylüyordu. Aynı zamanda erkek arkadaşı da olan Soul şarkıcısı Tyler James, Amy’nin demo kayıtlarını bir yapım şirketine yolladı. Bu kayıtlar çeşitli tesadüfler sonucu Island/Universal yetkilileri tarafından keşfedilmesine ve 20 Ekim 2003’te “Frank” isimli ilk albümünü yapmasına yol açtı.

İlk Ödüller

Büyük oranda Jazz esintileri taşıyan bu albüm, İngiltere’de listelerde üst sıralarda yerini alırken, Amy 2004 Brit Ödülleri’nde En İyi İngiliz Kadın Sanatçı dalında aday oldu. 2004’ün sonlarına doğru Ivor Novello Şarkı Yazarlığı Ödülü kazandı. Albümdeki tüm şarkılarda Amy’nin katkısı vardı. Amy’nin sesi kadar giyim ve makyaj tarzı da dikkat çekiyordu. 60’lı yılların kadın gruplarına çok düşkün olan Amy, saç modelini ve Kleopatra makyajını da çok sevdiği Ronettes grubundan ödünç almıştı.

“Dövme yaptırmak mı? Sana çok şey ifade eden şeyler için acı çekmenin bir yolu.”

“Yetenekli olduğumu biliyorum; fakat şarkı söylemek için yaratılmadım. Bir eş ve anne olmak ve aileme bakmak için yaratıldım. Yaptığım işi seviyorum ama o, her şeyin başı veya sonu değil.”

“Bence savaşma yeteneğinin ne kadar iri olduğunla ilgisi yok. Ne kadar öfkeli olduğunla ilgili.”

Listelerde Bir Numara

Amy’yi uluslararası üne taşıyan ise 2006 yılının başlarında çıkardığı ikinci ve fena halde otobiyografik albümü “Back to Black” oldu. İlk albümdeki yoğun Jazz etkisinin aksine, Amy’nin güçlü kontralto vokalleri, R&B, Soul ve Jazz müziklerinin eklektik bir karışımından oluşan ‘Back to Black’ İngiltere albüm listesine 1 numaradan, Billboard 200’e 7 numaranı girdi ve Amy, Amerika’da Billboard 200 listesine ilk 10’dan o ana dek giriş yapmış ilk İngiliz Kadın Şarkıcı oldu. Ancak 2 hafta sonra Joss Stone’ın albümünün 2 numaradan Billboard 200 listesine girmesiyle Amy Winehouse’ın ABD’deki listelere en hızlı giriş yapan İngiliz unvanı elinden gitti. Albümden ilk single, ‘Rehab’ 23 Ekim 2006’da piyasaya sürüldü. Şarkıda Amy’nin önceki menajerlik şirketinin ve babasının kendisini bir rehabilitasyon merkezine yatırma konusundaki isteklerini, Amy’nin de bu isteği geri çevirmesi anlatılır. Amy’nin Brit Ödülü kazanmasının ardından albüm, 25 Şubat 2007’de İngiltere’de 1 numaraya yerleşti. Bu albümüyle En İyi Yeni Sanatçı, Yılın Kaydı, Yılın Şarkısı dahil olmak üzere altı dalda Grammy Ödülü’ne aday gösterildi ve beşini kazandı. Böylece bir gecede en çok ödül kazanan kadın şarkıcı rekorunu kırdı ve beş Grammy kazanan ilk İngiliz şarkıcı oldu.

Uyuşturucu

Amy Winehouse 18 Mayıs 2007’de Blake Fielder ile Miami’de evlendi. Bu evlilik çiftin iki yıl önce ayrılmış olmaları sebebiyle hayranlarına hatta ailesine bile sürpriz oldu. Çift hakkında alkol ve uyuşturucu haberleri çıkmaya; özellikle de Amy’nin

uyuşturucu almış olarak sahneye, konserlere çıkıyor olması medyada oldukça fazla yer almaya başladı. Ağustos 2007’de Amy Winehouse ve kocası kısa bir süreliğine rehabilitasyon gördüler ancak beş gün içinde klinikten ayrıldılar. Ekim 2007’de Amy ve kocası Norveç’te marihuana bulundurmak sebebiyle tutuklanıp, 350 pound para cezası ödeyerek kurtuldular.

Tele Kız Yüzünden Kavga

Yine bu dönemde çift, üzerlerine kan bulaşmış, yara bereler almış olarak Londra sokaklarında fotoğraflandılar. Bu olayın sebebi de Amy’nin, bir tele-kızla kocasını otel odasında yakalamasının sonucu olarak başlayan şiddetli kavga ve kendini kesmesiydi. Son zamanlarda Winehouse’nin yaşam tarzı ailesi ve yakın çevresi tarafından endişe ile izlenmekteydi. Amy de birçok röportajında yeme bozukluğu ve uyuşturucu problemi olduğunu kabul etmişti.

Bu yıl içinde sürdürdüğü Avrupa turnesi, Amy’nin sağlık problemleri ve uyuşturucu alışkanlığı sebebiyle oldukça sorunlu geçti. Turnenin ilk ayağı olan Belgrad konserinde; sahnede umursamaz tavırlar sergileyen ayakta durmakta ve şarkı sözlerini hatırlamakta zorlandığı gözlenen Amy, seyirciden gelen tepkilerin üzerine de ağlamaya başlamıştı. 20 Haziran 2011 akşamı İstanbul’da vereceği konser de dahil turneyi iptal eden Amy, apar topar İngiltere’ye dönüp alkol ve uyuşturucu sorunu için düzenli olarak gittiği rehabilitasyon kliniğine başvurdu. Doktorlar son olarak ölümünden bir gün önce Winehouse’a bir dizi test yaptı. Test sonuçlarının temiz çıkması doktorlarını da sevindirdi. Ünlü yıldız hiç endişe etmemesi, sağlığının gayet iyi olduğu söylendi.

“Yapmak isteyip de yapamadığım bir şey yok. Yarın ölsem, mutlu bir kız olurum”

23 Temmuz 2011 günü ise az sayıda seveninin ve çok sayıda hayranının korktuğu şey gerçekleşti. Amy Jade Winehouse, Londra - Camden'daki evinde ölü olarak bulundu. İhbar üzerine eve giden polis ekiplerinin çağırdığı iki ambulans ulaştığında Amy çoktan uçup gitmişti bile. Bu satırlar yazılırken kesin ölüm sebebi belli değildi ve yapılacak toksikoloji testi'nin sonuçları bekleniyordu. Sansasyonel hayatı, uyuşturucu, sigara ve alkol bağımlılığı sebebiyle dünya basınında ölümü üzerine çeşitli spekülasyonlar çoktan başladı. Örneğin İngiliz Daily Mail gazetesi, Amy Winehouse'un kısa süre önce terk edildiğini hatırlattı. Genç şarkıcı, yönetmen sevgilisi Reg Traviss'e evlenme teklif etmiş ancak uyuşturucu bağımlılığı nedeniyle reddedilmişti. Reg Traviss daha sonra yine uyuşturucu kullanımı nedeniyle genç kadını terk etmişti. Daily Mail, Amy'nin bu ayrılığı atlatamadığını, çok ağır bir depresyon yaşadığını ve ölümünde bu depresyonun da etkili olmuş olabileceğini öne sürdü.

Kalabalıklar İçinde Yalnız

Spekülasyonların ardı arkası kesilmeyecek. Genel kanı uyuşturucu ve alkol sebebiyle, belki de bilerek kendi ölümüne sebep olduğu şekliyle kalacak uzun yıllarca. Ölümünün üzerinden bir kaç gün geçmesine rağmen “Back to Black” albümü'nün satış rakamı 40 bin'i geçti. Tamamlamadan öldüğü albümü de muhtemelen yakında piyasaya verilecek ve müzik sektörü, kayan bir yıldızın geriye bıraktığı tozları paraya çevirmeye devam edecek.

Sebebi her ne olursa olsun, gencecik bir müzikal deha, henüz hayatının baharında, ardında iki albüm, bol miktarda söylenti, milyonlarca kırık kalp ve müzik sektörüne milyarlarca dolarlık bir kazanç kapısı bırakarak dünyamızdan geçip gitti. Biz Amy'yi çok sevdik; çünkü Amy'nin Sarah Vaughan ile Nina Simone ile kıyaslanabilecek, özel bir sesi vardı. Çünkü Amy yaşadıklarından öğüttüklerini şarkıya çeviren, sözünü esirgemeyen bir yıldızdı. Gerçekti, yalındı, dürüsttü.

Çünkü Amy'nin para veya şöhret umurunda değildi. Kalabalıklar içinde yapayalnız, kalbi kırık, savunmasız, küçük bir kızdı. Aynı zamanda aşık olabilen, aşkı için her şeyi göze alabilen, sahip çıkabilen, kimseyi umursamadan her türlü çılgınlığı yapabilen kocaman bir kadındı.

Sesi hala kulaklarımızda çınlarken, O'na adeta kendi cenazesinin provası niteliğindeki “Back to Black” klibinde yer alan minik mezar taşıdaki sözle veda ediyoruz; “Amy Winehouse'un yüreği, huzur içinde yat...” ■

edipkuzeyakten@altinsehiradana.com

Amy Winehouse'dan
Dinlemeden Ölmeyin:

- 01- Back to Black
- 02- You Know I'm No Good
- 03- Wake Up Alone
- 04- Stronger Than Me
- 05- In My Bed
- 06- Some Unholy War
- 07- Take The Box
- 08- Help Yourself
- 09- Love Is A Losing Game
- 10- Fuck Me Pumps

Futbol

Bir Oyun Olarak

Yazı: Ali İhsan Ökten Fotoğraf: Koray Özözen

“Futbol basit bir oyundur,
zor olan onu basit oynamaktır.”

Futbol dendiğinde söz konusu olan; sadece belli kuralları, sınırlanmış bir zamanı ve alanı olan, belli bir amaca yönelik bir oyun olmadığıdır. Futbol bir kültür, bir sektör, bir fenomen, sosyal, kültürel ve ekonomik bir olgu olduğundan, odaklanılacak konular ve onlara yaklaşılacak bakış açısı her geçen gün önemini daha da arttırmaktadır.

Futbol; 4 Bin Yıllık Bir Oyun

İsa'dan önce ikinci bin yıla dek uzanıp Mayalar'da ve Aztekler'de bir külte dönüştür, 1863'te İngiltere'de bugünkü biçimiyle yeniden şekillenen modern futbol aslında bir oyundur. O zamandan bugüne futbolla birlikte yaşamak günlük yaşamımızın en önemli parçası haline gelmiştir.

Futbol, diğer spor dalları arasında estetiğe edilmiş en güzel oyunlardan birisidir. Ayrıca dünyanın en çok seyredilen oyunudur. Onu yok saymamız mümkün değildir. Spor veya futbolu yok saymanın olanaksızlığı düşünülürse, onu kendi varoluş ilkelerine göre benimsemek zorunda olduğumuz da ortaya çıkar.

Oyun İletişimdir

İnsan oynayarak insanlaşır. İnsanlaşma, ilişki kurma ve toplumsallaşma demektir. Oyun, insanın hem var olduğunun bilincine varmasına, bir benliği olduğunu bilmesine, hem de kendi eylemiyle kendisi dışında olanı değiştirebildiğini keşfetmesine aracılık eder. Aynı zamanda oyun, insanın hem kendisiyle hem de başkalarıyla ilişki ve iletişim kurmasını sağlayan en temel etkinliklerden biri olarak tanımlanabilir. Oyun; var olmanın, gücün ve eylemin bileşiminden oluşan en insani etkinliklerden biridir. Bu üç bileşen; var olma, güç ve eylem tüm oyunların yapısını oluşturur.

Oyun; Ben ve Öteki

Var olmak, benim ayırtında olmak kadar, benim olmayı da kurmak demektir. Güç, güçsüzlüğü ve eylem de karşı eylemi zorunlu kılar. Öyleyse oyun, ben ve öteki, güç ve ötekinin gücü ve eylem ve ötekinin eylemini içermek durumundadır. Futbol oyunu bu bileşenleri nedeniyle, Simon Kuper'in deyişiyle; "Futbol, asla sadece futbol değildir." Futbol bir oyundur. Bir oyun olarak futbolun diğerlerinden farkı basitliğidir. Çoğu zaman futbol tutkunluğunun eleştirisine de temel kılınan bu basitlik aslında bu oyunun yükselişinin ardındaki sırrı taşır kucağında. Günümüzde bu basitlik arka planda matematiksel veriler ve benzeri teorik yığınlarla karmaşıklaştırılmakta ancak oyunun özündeki yalınlık baki kalmaktadır.

Evet, 22 adam bir topun peşinde koşur. Bu basitlik oyunun her açık alanda birkaç kişi tarafından bile oynanabilmesini sağlar. Bazen gerçek bir topa dahi ihtiyaç duyulmaz.

Açık bir alanda bir kaç kişiyle,
gerçek bir topa bile ihtiyaç
duyulmadan oynanabilen bir
oyun

Top hiç bir zaman beklenen
yerden gelmez, yaşamda da
insanlar göründükleri gibi
değiller.

Futbolu diğer oyunlardan ayıran bir başka nitelikse, oyunun amacını oluşturan sayı mekanizmasının değerliliğidir. Futbolda gol değerlidir. Gol, futbolun bayramı veya orgazmıdır. Diğer oyunlarda, her atılımda elde edilme ihtimali olan sayı, futbolda nadirliği ve belirleyiciliğiyle aynı zamanda muhteşem bir coşkunun kaynağıdır. Golün bu değerinin futbol coşkusu ve tutkusunu oluşturmadaki yeri ve değeri büyüktür.

Yenmek... Yenilmek... Sevinmek... Üzülmek

Futbolda da yaşamda veya oyunlarda olduğu ikilikler vardır. Futbolda da tıpkı aşıkta olduğu gibi sevişmenin verdiği acı ve hazzın bir arada olduğu, elde etmekle elde edilmenin birleştiği, girmek ve almak, tutmak ve bırakmak, sahip olmak ve vazgeçmek, yenmek ve yenilmek, sevinmek ve üzülmek, ağlamak ve gülümsemek gibi ikiliklerin birbirinin iç içe geçtiği sahneler vardır.

Top Beklenen Yönden Gelmez

Futbol oynayarak insan ruhunu anlamayı seçen Albert Camus, kalecilik yaptığı günler için, “Şunu öğrendim ki, top birine hiçbir zaman beklediği yönden gelmiyor. Bu bana hayatta çok yardımcı oldu, özellikle de büyük şehirlerde insanlar göründükleri gibi olmuyorlar. Bunca yıl dünyanın bana sunduğu tecrübeden sonra, ahlak ve sorumluluk hakkında uzun vadede en emin olduğum şeyleri futbola borçluyum.” der. Hayatı da bir oyun olarak değerlendirirsek futbol, hayatı da olduğu gibi almayı öğretiyor insana...

Futbol oyunu giderek bir gösteri sanatına dönüştürülmeye çalışılırken aynı zamanda ona yeni sınırların çizilmeye çalışılması onu milyonlardan uzaklaştırma tehlikesi de taşıyor. Futbolun seyirlik yanı haricinde bir de yıkıcı, yok edici ve şiddet içeren yanı olması onu kendisinden soğutuyor. Milyonlar, futbol topunun peşine takılıp yuvarlanırken ona ayrılan para da çığ gibi büyüyerek sevenleri için tehlikeli olan başka bir oyuna dönüşüyor.

Nesne Değil... Özne...

Futbolu artık toplum bilimin, ruh bilimin, siyaset biliminin, tıbbın ve giderek estetize edilmiş bir kültürün ortasına yerleştirerek kavramak gerekiyor. Futbolun ayırksı ve dışlanmış bir kültüre karşılık gelmesi onun aynı zamanda bir kültürel art alanı bulunmasının da göstergesidir. Futbolun kendisi bir toplumsal popüler kültürdür; ayrıca kendisiyle kısmen özdeşlenmesini gerektiren alt kültürleri de taşımaktadır. Popüler kültürün en gözde parçası olan futbolla ilişkimize düşünsel bir katkı yapmak da gerekiyor. Kimileri onu sevmiyor, kimiler ise hor görüyor. Bazıları içinse onu anlamaya çalışmak zaman yitimi. Haklı olarak yaşamın her türlü meseleleri ile ilgilenilirken memleket gerçekleri arasında olması gereken futbola bir yer bulunamıyor. Neyse ki böyle düşünenler çoğunluğun dışındalar. Futbol, toplumsal yaşamın nesnesi olsaydı kimse ondan uzak duramayacaktı. Oysaki o yaşamda hep özne olmaya çalışıyor. ■

aliihsanokten@altinsehiradana.com

Kaynakça:

1-Selçuk Candansayar. Futbol, Delinin Aşkı. Cogito. Sayı 63. 2010 2-Mark Perryman. Filozoflar Futbolcu Olsaydı. İlkiz Yayınevi, İstanbul, 2004

3-Semih Gümüş. Futbol ve Biz. Can Yayınları. İstanbul, 2000

Son 2 Yılın En İyi 5 Türk Filmi

Yazı: Coşar Çopuroğlu
cosarcopuroglu@altinsehiradana.com

Kaybedenler Kulübü
2011, Yönetmen: Tolga Örnek

Alternatif kitaplar basan bir yayınevinin sahibi olan Kaan (Nejat İşler) ile Kadıköy'de bar işleten, çok sıkı bir plak ve efemera koleksiyoneri olan Mete (Yiğit Özşener), 90'lı yılların ikinci yarısında, sanki bir yerde oturmuş konuşuyorlarmış ve kimse'nin bundan haberi yokmuş gibi bir radyo programı yapmaya başlarlar. Yaptıkları program zaman içinde hem onların hem de dinleyenlerin hayatını değiştirecektir. Programın şöhreti hızla yayılırken Kaan ve Mete eski hayatlarına aynen devam ederler. Hergün başka kadınlarla yalnızlığını gidermeye çalışan Kaan, aradığı aşkı Zeynep'de (Ahu Türkpençe) bulur ve bu aşkı tutkuyla yaşamaya çalışır; aralarındaki hayat görüşü farklılığına rağmen... Bu arada herkesin 'kendi kaybını' bulduğu 'Kaybedenler Kulübü', toplumun farklı kesiminden insanları biraraya getirerek adeta bir 'ortak mahalle' de buluşturur. Kendi yalnızlıklarıyla bile dalga geçen, sisteme her gün başkaldıran, hayatın kıyısında yaşayan Kaan ve Mete'nin renkli hayatlarını yansıtan programın tutkunları, 'Kaybedenler Kulübü'nün üyeleridir artık.

Hayat Var
2008, Yönetmen: Reha Erdem

Hayat (14), babası ve yatalak dedesi ile birlikte, nefes kesici güzellikteki İstanbul Boğazı'na açılan bir dere ağzına kurulmuş, derme çatma ahşap bir evde yaşamaktadır. Boğaz, güzel olduğu kadar da karanlık ve tehlikelidir. Babası ailenin hayatta kalmasını sağlamak için küçük teknesiyle bu sulara balıkçılık yaparken, bir taraftan da bir takım yaşadığı işlere girip çıkar. Hayat, bu zorlu, sert ve acımasız dünyaya doğmuştur ama yaşama sıkı sıkıya sarılır. Dünyadaki adaletsizliklere karşı cesareti, dayanıklılığını ve umudunu yitirmez.

Kosmos
2009, Yönetmen: Reha Erdem

Kosmos mucizeler yaratan bir hırsızdır. Dağlardan taşlardan, ağlayarak ve sanki birilerinden kaçar gibi gelir bu zaman dışı sınır şehrine. Şehre girer girmez nehirde boğulan bir küçük çocuğu kurtarır ve mucize yaratan insan olarak hemen kabul görür şehirde. Kosmos'un gelmesiyle şehirde soygunlar ve mucizeler birbirini kovalarken, şehirliler Kosmos'un insanları iyileştirme gücünü keşfederler.

Prensesin Uykusu
2010, Yönetmen: Çağan Irmak

Bir kütüphanede memur olarak çalışan Aziz, kendi küçük dünyasında sakin ve huzurlu bir hayat sürdürmektedir. Bir gün, mahalleye yeni açılan kuaförün sahibi Seçil ve 10 yaşındaki kızı Gizem, Aziz'in oturduğu apartmana taşınır. Aziz'in yeni komşularıyla renkleneni hayatı, küçük kızın daldığı uzun uykuyla gölgelenir. Gizem'in daldığı uykunun tetiklediği bambaşka olaylarla, sıradan görünen ama aslında rengarenk karakterlere sahip bu insanlar birlik olup, kaderi değiştirmeye çalışırlar.

3 Maymun
2008, Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan

Küçük zaafların büyük yalanlara dönüşerek parçaladığı bir ailenin gerçeği örtbas ederek herşeye rağmen bir arada kalma çabası. Altından kalkamayacağı acılara ya da sorumluluklara maruz kalmamak adına gerçeği bilmek istememek, onu görmemek, duymamak, hakkında konuşmamak ya da günümüz tabiriyle "Üç Maymun"u oynamak, onun varolduğu gerçeğini ortadan kaldırır mı?

Sanat Raslantıya Bırakılamaz

Sanattaki Felsefe

Yazı: Ahmet İhsan Çay
Fotoğraf: Erhan Yelekcı

Sanatçı, duyarlılıkları düzeyinde filozoftur

İnsanın olduğu her yerde felsefe vardır. Felsefe yapmak en genel anlamda insanı düşündürmektir. Felsefe tüm insan yaşamında etkindir ve felsefe kültürün vazgeçilmez bir parçasıdır. Bilim, sanat, felsefe ve siyaset kültürü oluşturan eşit ağırlıkta araştırma alanlarıdır. Bu dört alan sürekli olarak birbirlerini etkiler. Felsefe, öbür kültür alanlarına kendilerini bir bütün olarak temelden kavrama olanağı sağlar. Bu yüzden felsefe sanatın zorunlu bir ögesidir. Felsefenin yöntemi kavramsal araştırma yöntemidir. Bilim tek tek olgulardan yasalara yükselmeye çalışır. Sanat duygusal, düşünsel çerçevede insanı bir bütün olarak ele alır. Siyaset toplumsal örgütlenme biçimlerinden giderek insan değerlerini tartışır.

Bir Sanat Alanıyla İlgiliyseniz, Öbür Alanlardan da Destek Almalısınız

İnsanların bir bölümü kültüre dolaylı olarak ya da şöyle bir ucundan katılır. Bir bölümü de doğrudan doğruya kültür etkinliği içindedir. Kültür etkinliği gösteren insanlar kültür alanlarından yalnızca biriyle ilişkili olsalar da öbür alanlara da yönelmek gereksinimini duyarlar, tek bir alanda sıkışıp kalmak onlara yetmeyecektir. Bu da bilimin, sanatın, felsefenin ve siyasetin tek başına bir anlama gelmediğini gösterir. Bu alanlardan birinde göstermelik değil de gerçek bir etkinlik içindeyseniz kendinizi öbür alanlardan da destek almak zorunda hissedersiniz. Bu alanlardan birinin öbüründeki görünümünü belirlemek her zaman olasıdır. Sanatın felsefeden, siyasetin bilimden ya da daha doğrusu bunların birbirlerinden neler alabileceklerini göstermek hiç de zor olmayacaktır. Ama burada konumuz gereği sanattaki felsefeyi belirlemeye çalışacağız.

Sanatçı Bilinçle Gören Bir Filozoftur

Önceki sayılarda da belirttiğim gibi her gerçek sanatçının yetkin bir sanatsal görüşe ulaşmış olması gerekir. Sanatçıyı, gören adam diye tanımlayabiliriz. Buradaki görme gözle olmaktan önce bilinçle görmedir. Sanatçı bilinçle bakar; gözüyle, kulağıyla, parmağıyla görür. Sanatçının özgün bir görüşe sahip olması büyük ölçüde felsefenin katkısı ile sağlanabilir. Bu da her gerçek sanatçının kendi koşulları içerisinde bir filozof olduğunu ya da kendince filozof olduğunu gösterir. Elbette sanatçıdan bütün bir felsefenin sorumluluğunu bekleyemeyiz. Her düzeyli insanın olduğu gibi sanatçının da düşüncelerini felsefi bir temele dayandırma zorunluluğu vardır.

Sağlam Bakış İster

Gelişigüzel eğilimlerle, sıradan yönelimlerle sanata yöneldiğimiz zaman elde edeceğimiz sonuçlar da rastgele olacaktır. Sanatta işi rastlantıya bırakamayız. Her kültür adamı için, bu arada sanatçı için, önemli olan; insan karşısında, dünya karşısında sağlam bir bakış geliştirebilmektir.

Her gerçek sanatçı kendine göre, kendi eğilimleri çerçevesinde, kendi duyarlılıkları düzeyinde bir filozoftur. Gerçek sanat yapıtları insanı bize felsefi bir derinlikte gösterir ve bunun içerisinde sanatın insanı sezgisel düzeyde duyurma olgusu da vardır. Felsefedeki felsefe ise insana insanı tartışarak gösterir. Bu açıdan felsefedeki felsefe başkadır, sanattaki felsefe başkadır.

Selam Olsun

“Dar Kapıdan Geçenlere”... ■

ahmetihsancay@altinsehiradana.com

IngaBebek Hoşgelesin

Yazı: İlkay Zehra Ülbeği
Fotoğraf: Selda Dölekoğlu
Bebek Manken: Rüzgar Dölekoğlu

Moda sadece giyimde değil!
Hayatın her alanında...

Pembe-mavi tüllerle, minik sevimli şipşirin çikolatalarla, nefis pastalarla, inci inci işlenmiş süslü kurabiyelerle, rengarenk balonlarla, eğlenceli bebek süslü şekerlerle, kurdelelerle bezenmiş hediyeleriyle, kelebekli süslerle, şık ve şirin hazırlanmış davet masasıyla, miniminnacık prens ve prenseslere, "Hoş Gelesin" deniyor artık.

"Baby Shower"
"Bebek Geliyor"
"Hoş Gelesin Bebek"
Partileri

İngilizce deyişimle "Baby Shower", Türkçesiyle "Bebek Geliyor" ya da "Hoş Gelesin Bebek" partileri.

Tam Türkçe karşılığı yok, çünkü aslen Türk geleneği değil ama son yıllarda önce Amerikan özentisi olarak başlayıp daha sonra benimsenen bir gelenek halini almaya başladı.

Doğumdan yaklaşık 2-3 ay önce annenin sağlık durumuna göre, annenin yakın arkadaşlarının ve/veya yakın akrabalarının, bebek ve annesi için sürpriz olarak düzenledikleri ve tüm samimi arkadaş-dost-akrabanın katıldığı (genelde bayanlar katılıyor), yenilen, içilen, annenin ve bebeğin bolbol hediye yağmuruna tutulduğu keyifli, şenlik niteliğinde bir organizasyon.

Ülkemizde ve şehrimizde benimsenmesinin başlıca nedenleri olarak;

- Doğum öncesi olduğu için annenin ve bebeğin ihtiyaçlarının önceden karşılanması,
- Gereksiz hediyelerin alınmasının önüne geçilmesi,
- Anne adayını doğum öncesi rahatlatmak, eğlendirmek, moral verip, sevdikleriyle birlikte keyifli bir gün yaşatmak, sıralanabilir.

Parti için; bebek bezi pastası, ayıcık - biberon - bebek arabası - bebek önlüğü - bebek patisi şeklinde hazırlanmış kurabiyeler, puantiyeli renkli sevimli mini pastalar, bonbon şekerleri, lolipoplar, mini kaneler, cıvı cıvı peçeteler, davetliler için küçük hediyeler hazırlanıyor. Çiçeklerle, balonlarla, boncuklarla süslenmiş masaya konuyor. Evin kapısına kapı süsü asılıyor. Ve eğlence davetlilerin gelmesiyle başlıyor.

Parti sırasında minik oyunlar da oynanıyor. Bebek bingos, tombala, tuvalet kağıdı ile bel çevresi oyunu, annenin kilosunu tahmin etme vs. gibi birçok oyun organize edilebiliyor.

Günümüzde Doğum Merasimleri

Günümüzde doğum merasimleri de farklı. Artık bebekler çoğunlukla hastanede ve bir doktor yardımıyla dünyaya "Merhaba!" diyorlar. Hastane odaları ve oda kapıları süsleniyor, hastaneye tebrik için gelenlere şeker hamuruyla süslenmiş kurabiyeler, bebekli çikolatalar, şekerlemeler ikram ediliyor.

Doğum öncesi, doğum sırasında (dayanabilen babalar da doğumda bulunabiliyor) ve sonrasında anne-bebek-babadoktor-aile üyelerinin özel fotoğrafları çekiliyor.

Ve hatta doğum öncesi anne karnındaki bebeğin de boy boy fotoğrafları albümlerde yer alıyor.

Bu sebeple hemen hemen her özel hastanenin bir de özel doğum fotoğrafçısı mevcut.

Kaynar, Adana'da bir lohusa geleneğidir.

Eskiye Bakış ve Adanımıza Has Lezzetlerden Biri "Kaynar"

Eskiden genellikle evin yatak odasında ve ebe yardımıyla tamamen normal yollardan dünyaya gelen bebekler de vardı bizler gibi. Çok nadir, çok zor doğumlar hastanelerde gerçekleşirdi.

Anne ve bebek için hazırlanan, özenle işlenen, dikilen ipek gecelikler, sabahlıklar, zıbınlar, lizözler, şallar, bebek yelekleri, ceketleri, bebek bezleri, kundak, mis kokulu, yumuşacık kumaş mendiller, bebeğin yüzüne örtülen kırmızı-sarı tül bent, (al basmasın, sarılık geçirmesin diye kullanılır) annenin saçları için kırmızı kurdele, Adana ve çevresine has, cevizli-baharatlı-şekerli

Evin kapısına kapı süsü asılıyor. Ve eğlence davetlilerin gelmesiyle başlıyor...

sıcak olarak ve üzerine tarçın serpilerek sunulan, özel bir ikram olan “Kaynar” (Adana dışında Kırmızı Loğusa Şerbeti yaparlar) için alınan kaynar baharatı, ceviz, tarçın, bunu servis ederken kullanılan incecik porselen fincanlar, fincanları koymak için hazırlanan tepsi için emek emek işlenmiş zarif dantel örtüler yine de bir kenarda hazır bekletilirdi.

Doğum sonrasında Mevlüt(Dua) okutulurdu. Bebeği hayırlamaya, anneyi yoklamaya gelen davetlilere oya-dantel işlemeli başörtüleri dağıtılırdı.

Şimdiyse moda olan ; hazır bezler, hazır ıslak mendiller, anti alerjik kıyafetler, organik besinler, organik oyuncaklar, anne sütü için envai çeşit bitki çayları, araba koltukları, bebek partileri, oda süsleri, hamilelik-doğum fotoğrafları.

Eskiye Unutmadan Yeniye Merhaba Diyebilmek !

Eskinin ruhu, tadı, keyfi, naifliği, zarafeti, inceliği bir başka da olsa, güncel olan, benimsenen “doğum merasimleri” artık civil civil, eğlenceli, keyifli, neşeli, rengarenk.

Önceden parti yapmanın, hediyeleşmenin, bebeğin-annenin ihtiyaçlarının karşılanmasındaki tek sorun, korku, tedirginlik, anne ve bebeğin doğumda sorun yaşayıp sağlıklı eve dönememesi ihtimali. Eskiler sanırım bunu düşünerek doğum öncesinde çok yoğun ve çok keyifli bir ruh halinde hazırlık yapmazlardı.

Hep olumluyu düşünüp, her anın keyfini çıkararak bu geleneğe de , “Hoş Geldin!” derken , sağlık, huzur, neşe, ışıkla bu dünyaya “Hoş Gelesiniz Bebekler!” diyorum.

Her gün, her saniye değişimi yaşayan ve bunun farkında olabilenler, bundan keyif alabilenler ve bunu kabullenenler, yenilere de “Merhaba!” deyip, eskilerin güzelliğine, zarifliğine, inceliğine, huzuruna veda etmeden, tatlı bir karışımla yeniye geleceği şerbet yapıp sevdiklerimize sunup, mutluluklarımızı paylaşalım.

Mavi-pembe peri tozları, umutlu bekleyişler, “Hoş Geldin” ler eksik olmasın yüreğinizden... O mis bebek kokusu gönlünüzde hep baharlar açtırsın...■

ilkayzehraulbegi@altinsehiradana.com

Acıbadem VIP Doğum Paketi

- Yaşam boyu Acıbadem Bebek indirimi
- VIP Oda Süsleme
- Suit Odada 2 gece konaklama
- Doğumdan sonra, kalça eklemi USG ve Otoakustik emisyon
- Ücretsiz ilk çocuk poliklinik muayenesi
- Doğumdan sonra 10 gün içinde Yeni Doğan Ev Ziyaretleri
- Hastanede kalınan süre boyunca verilen uygulamalı bebek bakım eğitimi
- Anneler için:
 - Emzirme danışmanlığı
 - Kuaför ve bakım hizmeti
 - 1 seans psikolojik destek hizmeti
 - 1 seans diyetisyen hizmeti
 - Diş muayenesi
- Bebeğinize özel sertifika
- Bebeğinizin ilk fotoğrafları
- Fotoğraflardan derlenen özel album
- Bebeğinize ait fotoğraf ve bilgilerin e-bebeğimde yayını
- Bebek yastığı
- Battaniye, tulum, body, sapka ve eldivenden oluşan bebek paketi
- Hastanede kalınan süre boyunca bebek bakımında kullanılan; bebek bezi, sampuan, yağ, losyon ürünleri
- Babaların taraftarı olduğu takımın tulumu
- Konuklara loğusa şerbeti ikramı
- Kutlama yemeği
- Bebek kurabiyeleri
- HiltonSa Living-Well indirim kartı

*Dünyaya En Kıymetli
Armağanı Sunan
Annelerimize...*

Tüm bu hizmetlere uygun avantajlarla sahip olabilirsiniz.

**Bilimsel Takip, Anında Acil Müdahale,
24 Saat Uzman Hekim Desteği**

Telefon

0322 455 47 60

0322 455 44 44

Acıbadem Adana Hastanesi'nin tüm branşları için
randevularınızı online yapabilirsiniz
www.acibadem.com.tr

Joint Commission
INTERNATIONAL

ALOACIBADEM
444 55 44
www.acibadem.com.tr

Cumhuriyet Cad. No: 66
Seyhan ADANA
(322) 455 44 44

ACIBADEM

ADANA

Böğürtlenli Clafoutis (Klafuti)

Yazı: Nevcihan Çay
Fotoğraf: Erhan Yelekçi

Geçirdiğimiz
bu sıcak yaz
günlerinde,
oldukça hafif ve
içinizi serinletecek
bir tat

Malzemeler

1 orba kaşığı (10 gr) tereyağı.
2 jumbo yumurta (oda sıcaklığında)
8 yemek kaşığı (125 gr) şeker.
1 paket vanilya
1/3 bardak (60 gr) elenmiş un
½ bardak krema (5 yemek kaşığı)
½ bardak çay çiftlik günlük süt
700 gr böğürtlen

Hazırlanışı

24 cm. genişliğinde, 5 cm. yüksekliğinde (Yaklaşık) bir kalıp hazırlayın.

2 yemek kaşığı toz şekerini kalıbın kenarları dahil tüm i yüzeyini kaplayacak şekilde kalıba sepin ve sonra kalıbı sallayarak eşit şekilde yayılmasını sağlayın ve sonra bu şekilde hazırlanmış kalıbı buz dolabına koyun.

Yapılışı:

Fırınınızı 180 dereceye ayarlayın. Yumurtaların beyazını ayırın ve ¼ aykaşığı tuzla çırpıp kar yapın. Sarılarını büyük çırpma kasesine koyun. Altı yemek kaşığı şekeri ilave edip vanilyayı da ekleyerek mikserde çırpın. Kremayı ilave edip iki dakika çırpın. Sütü ve unu ilave edip spatula ile karıştırın. ırpımış olduğunuz yumurta aklarının balonlarını söndürmeden yavaş spatula ile ilave edin.

Hazırlamış olduğunuz kalıbı buzdolabından çıkarıp bğrtlenleri koyun. Yumurtalı, kremalı karışımı üzerine dökün. 180 derece ısıtmış olduğunuz fırında 45 dakika pişirin. Servis etmeden önce biraz soğutup dondurma ile servis yapın.

Afiyet olsun.

ayiftlik®

*Günlük
Sütün
Adresi*

11000
Tekil Ziyaretçi

1.530.723
Hit

435.739
reklam gösterimi

İzmir Muğla
Bursa Ankara
Adana
İstanbul İçel

Arama Terimleri

'altınşehir adana'
'altın oran platformu'
'27 Klübü'

Dergimizin
Web Sayfası
İstatistikleri

Toplamda 70.000'den fazla ziyaret alan sitemizde son sayımıza ait (Temmuz-Ağustos dönemi) istatistiklerini şu şekilde sıralayabiliriz

11000 tekil ziyaretçi...

Tam 1.53 milyon hit sayısı...

Toplam reklam gösterim sayısı 375.275...

En çok ziyaretçi Adana ilinden, ardından İstanbul, Ankara, İçel, İzmir, Bursa, Muğla geliyor...

Geçen sayının konuları içinde "Yılmaz Güney ve Yumurtalık Olayı" konusu en çok tıklanmasına rağmen, son 2 ayda 6100 dakika boyunca vakit geçirilen sitede, 564 dakika ile en çok vakit geçirilen sayfa "Müzeler Kenti Adana" olmuş...

Standart arama kelimelerimizin yanısıra bu dönemde "27 Klübü" sitenin arama motorlarında bulunmasına sebep olmuş.

23 farklı ülkeden gelen ziyaretçiler Türkiye'nin ardından sırasıyla en çok Almanya, Amerika, İngiltere, Hollanda, Finlandiya olarak sıralanmakta. ■

Sitede Geçirilen
Toplam Süre
6100 dakika

564 : Müzeler
Kent
Adana
dakika

İngiltere
Finlandiya
Almanya
Türkiye
ABD

Hollanda

google :
facebook :
http:// :

Okuyucu Yorumları

Müzeciliğin, ülkemizde tam anlamıyla idrak edilmesi ve gelecek nesillere bilgi aktarımında önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Adana için yapılan bu değerli ve güzel çalışmaların, diğer illeremize de örnek teşkil edeceğine inanıyorum...

Müzeler Kenti Adana
Derya Ş.

Herşey lafta malesef. Yıllardır böyle güzel, şöyle büyük olacak diye onlarca şey duyduk. Malesef ortada hiç birşey yok ve günden güne durum daha da vahimleşiyor. Lütfen bu söylenenlerin takipçisi olun ve bizim adımıza hesap sorun. Bir kent dergisi yayınlıyor olmanın bu tarz sorumlulukları olduğunu da lütfen unutmayın. Çalışmalarınız için teşekkürler.

Çukurova Metropolü
Leyla Sönmez

Sayın, Altın Şehir Adana Kent Kültürü ve Sanat Dergisi yöneticileri, Öncelikle sizleri Adana'ya böyle bir dergi kazandırdığınız için kutluyorum. Mayıs-Haziran sayısı bana ulaştı. İnceledim. Beğendim. Özellikle tarihi bilgiler ve röportajlar çok güzel. Adana ile ilgili merak edilen bilinmeyenleri sütunlarınıza taşırsanız daha sürükleyici olur düşüncesindeyim.

Selam ve Saygılar.

Mehmet Atay
Yenigün Gazetesi
Genel Yayın Yönetmeni

TÜRKCHOPPER diğerlerinden çok farklı bir oluşum. Toplumda bilinen imajın tersine, farklı misyona ve vizyona sahip bir grup. Bunu da topluma anlatmaya çalışıyor. Önyargıları değiştirmeye gayret ediyor icraatlarıyla kurallara uyumluluğuyla. Gün geçtikçe de insanların hayranlık duyduğu bir motosiklet grubu olma yolunda Türkiye genelinde ilerliyor. Bu çabaların boşa gitmemesi umuduyla.

Bu Kulübe Bayanlar Giremez
Yücel Tüzemen

Sayın ilgili, derginizi çok beğendim. Adana'nın bunun gibi kültürel anlamda birçok yayını mutlaka olmalı ve desteklenmeli. Derginizde hem güncel hem nostaljik yazılar gerçekten Adana'ya yakışan bir uslupta işlenmiş.

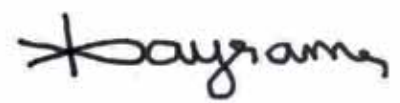
Akın Avşaroğlu

Her zaman olduğu gibi yine muhteşem bir yazı olmuş. Amatör bir gezgin olarak yazınızı okuduktan sonra dünyada gezmeme gereken daha çok fazla yer olduğunu anladım bir kez daha... Kaleminize, deklanşörünüze sağlık... Elbette size de ...

Kapadokya Eşsiz Bir Yer Değil
Dr. M. Tansel Turan

Düzeltilme ve Özür

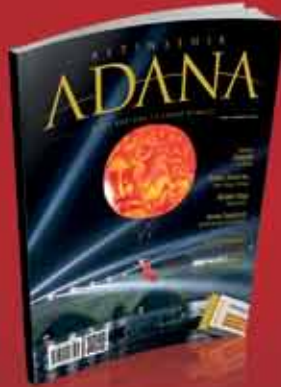
Dergimizin 2. sayısında Murat Tahiroğlu'na, 3. sayısında Murat Tahiroğlu, Bülent Özkan ve Erhan Yelekçi'ye ait olarak belirtilen fotoğraf "Çıplak Ama Değil" projesinin ürünü olup; Murat Tahiroğlu, Bülent Özkan, Reşat Sağbaş, Mehmet Emin Arıcı ve Erhan Yelekçi'nin ortak ürünüdür. Düzeltilir, özür dileriz.

Bayram Top
bayramtop@altinsehiradana.com

OKULUN DÜKKANÇI

HAFİFLEYEN DERGİ

www.altinsehiradana.com

Adana Büyükşehir Belediyesi

Adana Metropolitan City Municipality

18

ULUSLARARASI ADANA

ALTIN KOZA

FİLM FESTİVALİ 17 - 25 EYLÜL 2011 ADANA
18TH INTERNATIONAL GOLDEN BOLL FILM FESTIVAL 17 - 25 SEPTEMBER 2011 ADANA TURKEY

TURKISH
AIRLINES

ANA MEDYA SPONSORU

SABAH

a
HBR

İLETİŞİM SPONSORU

İHA
İHLAS HABER AJANSI

